

Akcioni plan za preseljenje

Poddionica Ozimica –
Poprikuše, 2. dio

Mostar,

Mart 2023.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija

**Javno preduzeće Autoceste Federacije Bosne i
Hercegovine**

Autocesta na Koridoru Vc

**Akcioni plan za preseljenje za
poddionicu Ozimica – Poprikuše, 2. dio**

Dionica: Medakovo – Poprikuše

Poddonica: Ozimica – Poprikuše (2. dio)

Mart 2023.

Odgovorna osoba za izradu izvještaja:

Odjel za studijsku dokumentaciju, socijalnu i ekološku politiku		
Uloga/područje odgovornosti	Ime:	Email za kontakt
Autor	Ivan Rebac	r.ivan@jpautoceste.ba

Sadržaj

1.	UVOD	10
1.1.	Opis i kontekst predloženog projekta	10
1.2.	Cilj i područje primjene dokumenta	11
1.3.	Pregled dosadašnjih aktivnosti na izradi planske dokumentacije za Autocestu na dionici Ozimica - Poprikuše uključujući 1. dio APP-a	14
1.4.	Poddionica Ozimica - Poprikuše – Pregled	14
1.5.	Izmjene trase ceste.....	24
2.	ZAKONI I PROPISI.....	25
2.1.	Pregled	25
2.2.	Zakon o eksproprijaciji FBiH	25
2.3.	Ostali relevantni zakoni FBiH.....	28
2.4.	Primjenjiva politika EIB-a	30
2.5.	Analiza razlika i rješenja	33
3.	PROCES OTKUPA ZEMLJIŠTA I VREMENSKI OKVIR	38
3.1.	Odgovornost za aktivnosti otkupa zemljišta	38
3.2.	Aktivnosti u periodu 2017-2020.....	38
3.3.	Aktivnosti u periodu 2021-2022.....	39
3.4.	Aktivnosti u 2023. godini	40
3.5.	Napredak aktivnosti otkupa zemljišta na 1. dijelu poddionice Ozimica – Poprikuše....	42
4.	POGOĐENA IMOVINA, POGOĐENI LJUDI I PRAVA	43
4.1.	Metodologija terenskog istraživanja	43
4.1.1.	Pristup	43
4.1.2.	Pregled	43
4.1.3.	Popis/Inventar i Socio-ekonomска anketa	44
4.1.4.	Socio-ekonomска anketa.....	44
4.2.	Rezultat popisa i socio-ekonomске akente	46
4.2.1.	Pregled	46
4.2.2.	Sažetak socio-ekonomskog profila pogođenog stanovništva	50
4.2.3	Rezultati socio-ekonomске ankete za domaćinstva koja će biti preseljena	52
4.3	Karakteristike pogođene imovine	55
4.3.1	Stambene i pomoćne građevine.....	55
4.3.2	Poslovne građevine.....	55
4.3.3	Karakteristike zemljišnih parcela i građevine na njima	56
5.	KLJUČNI PRINCIPI I PITANJA OTKUPA ZEMLJIŠTA / KOMPENZACIJE	58
6.	PRAVA I KOMPENZACIJE	60

6.1.	Metodologija za procjenu vrijednosti imovine	60
6.2.	Pomoć ranjivim osobama.....	63
6.3.	Matrica prava	64
7.	UPRAVLJANJE ŽALBAMA I OBEŠTEĆENJE	69
7.1.	Mehanizam za javne žalbe.....	69
7.2.	Žalbeni postupak u FBiH.....	70
8.	OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I JAVNE KONSULTACIJE	72
8.1.	Sažetak prethodnog angažmana zainteresovanih strana.....	72
8.2.	Dostupni komunikacijski alati i resursi.....	75
8.3.	Planirano objavljivanje informacija i konsultacije	75
9.	IMPLEMENTACIJA.....	76
9.1.	APP i organizacijske strukture za implementaciju	76
9.2.	Resursi potrebni za implementaciju na nivou JIP-a.....	77
9.3.	Finansijski aranžmani	77
9.4.	Vremenski okvir za otkup zemljišta	78
9.5.	Praćenje, evaluacija i izvještavanje.....	78
10.	DODATAK 1 – UPITNIK ZA SOCIO-EKONOMSKU ANKETU	80
11.	DODATAK 2 – OBRAZAC ZA JAVNE ŽALBE I KONTAKT INFORMACIJE	88
12.	DODATAK 3 – OBAVJEŠTENJE O SOCIO-EKONOMSKOJ ANKETI	89
13.	DODATK 4 – FOTOGRAFIJE POGOĐENIH STAMBENIH GRAĐEVINA	90

Spisak slika

SLIKA 1: KORIDOR VC U BIH I LOKACIJE PROJEKTNE DIONICE OZIMICA - POPRIKUŠE	10
SLIKA 2: STAMBENE GRAĐEVINE KOJE SU UŠLE U ZONU EKSPROPRIJACIJE NAKON IZRADE GLAVNOG PROJEKTA, A NALAZE SE NA PODRUČJU KOJE JE OBUGHVAĆENO 1. DIJELOM APP-A (CRVENE STRELICE)	13
SLIKA 3: 3D PRIKAZ DIONICE OZIMICE – POPRIKUŠE. ZELENIM STRELICAMA OZNAČENE SU PODDIONICE U KOJIMA JE EKSPROPRIJACIJA VEĆIM DIJELOM ZAVRŠENA I OBRAĐENA U 1. DIJELU APP-A, DOK SU CRVENIM STRELICAMA OZNAČENE LOKACIJE, (PODDIONICE) OBUGHVAĆENE 2. DIJELOM APP-A. MAPA PRIKAZUJE PODRUČJA KOJA PODLJEŽU DODATNOM PRESELJENJU A KOJA SE NALAZE SE UNUTAR STACIONAŽE 1. DIJELA APP-A, ALI SU OBRAĐENA U 2. DIJELU APP-A.	16
SLIKA 4: POČETAK PODDIONICE OZIMICA – POPRIKUŠE KROZ UGLAVNOM NENASELJENI DIO PRETEŽNO PREKRIVEN ŠUMOM S TUNELIMA T1 I T2 I MOSTOM M1	21
SLIKA 5: NASTAVAK PODDIONICE OZIMICA – POPRIKUŠE GDJE AUTOCESTA VERTIKALNO PRESIJECA DIO NASELJA VAROŠIŠTE, OPŠENIK, BLJUVA, DONJE RAVNE SVE DO MOSTA M5.....	21
SLIKA 6: SREDINA PODDIONICE S MOSTOVIMA M5, M6, M7 I M8 KROZ K.O. PAPRATNICA DO ULAZA U TUNEL BR. 4 NA PODRUČJU BREZOVOG POLJA. EKSPROPRIJACIJA I PRESELJENJE PRIVATNIH PARCELA SU OVDJE SKORO ZAVRŠENI. DODATNA EKSPROPRIJACIJA JE ZA IZGRADNJU PRISTUPNE CESTE I DEPONIJE I BIĆE URAĐENA S ISTIM VLASNICIMA KOJI SU OBRAĐENI U 1. DIJELU APP-A.	22
SLIKA 7: KRAJ PODDIONICE S MOSTOM PREKO RIJEKE BOSNE (BR. 9) PRELAZI PREKO POSTOJEĆE MAGISTRALNE CESTE, ŽELJEZNIČKE PRUGE I TUNELA ŽELEĆA. PRIJE ULAZA U TUNEL T5, A PORED PODVOŽNJAKA ZA PROLAZ ŽELJEZNIČKE PRUGE, IMAMO DODATNU EKSPROPRIJACIJU I PRESELJENJE, KOJI SU OBRAĐENI OVIM APP-OM.	23

Spisak tabela

TABELA 1: RAZLIKE I RJEŠENJA	33
TABELA 2: KLJUČNI KORACI PREDUZETI DO DANAS TOKOM PROCESA EKSPROPRIJACIJE NA PODDIONICI OZIMICA – POPRIKUŠE PO 2. DIJELU APP-A.....	40
TABELA 3: NAPREDAK U DOVRŠENJU OTKUPA ZEMLJIŠTA NA 1. DIJELU PODDIONICE OZIMICA – POPRIKUŠE ...	42
TABELA 4: NAPREDAK U DOVRŠENJU OTKUPA ZEMLJIŠTA UNUTAR SVAKE KATASTARSKE OPŠTINE NA 1. DIJELU PODDIONICE OZIMICA – POPRIKUŠE	42
TABELA 5: UKUPAN BROJ ANKETIRANIH VLASNIKA KUĆA I ZEMLJIŠNIH PARCELA:	46
TABELA 6: BROJ POGOĐENIH ZEMLJIŠNIH PARCELA U OPŠTINI ŽEPČE.....	47
TABELA 7: VRSTA ZEMLJIŠTA POGOĐENOG EKSPROPRIJACIJOM PO KATASTARSkim OPŠTINAMA	49
TABELA 8: ZBIRNA TABELA POGOĐENIH KUĆA.....	52
TABELA 9: PREGLED UTICAJA PROJEKTA NA PRIVATNU IMOVINU.....	56
TABELA 10: BROJ IDENTIFICIRANIH RANJIVIH OSOBA.....	63
TABELA 11: POSEBNA PRAVA NA KOMPENZACIJU – MATRICA PRAVA	66
TABELA 12: : ORGANIZACIJSKE ODGOVORNOSTI I STRUKTURE	76
TABELA 13: PROCIJENJENI BUDŽET APP-A ZA DIONICU OZIMICA - POPRIKUŠE	77

Skraćenice

3d	trodimenzionalan
APP	Akcioni plan za preseljenje
BiH	Bosna i Hercegovina
DPP	Domaćinstva pogodena projektom
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj
EIB	Evropska investiciona banka
ESS	Ekološki i socijalni standardi
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
JIP	Jedinica za implementaciju projekta
JPAC/JP Autoceste	Javno preduzeće Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
K.O.	Katastarska opština
KE	Korisnik eksproprijacije
MZ	Mjesna zajednica
LJPP	Ljudi pogodeni projektom
MRŽ	Mehanizam za rješavanje žalbi
OOZP	Okvir za otkup zemljišta i preseljenje
OPP	Osobe pogodene projektom
PO	Pogođene osobe
POZP	Plan otkupa zemljišta i preseljenja
PUO	Procjena uticaja na okoliš
SEA	Socio-ekonomska anketa
ZsS	Zapisnik sa sastanka

Spisak definicija za pojmove korištene u ovom dokumentu

POPIS I SOCIO-EKONOMSKA ANKETA	Popis je proces za sastavljanje 100%-tnog uzorka pojedinaca, domaćinstava i preduzeća (formalnih ili neformalnih) koji će biti fizički i/ili ekonomski raseljeni projektom. Socio-ekonomska anketa se koristi za određivanje i analizu socio-ekonomske uslove pojedinaca, domaćinstava i preduzeća (formalnih ili neformalnih) koji će biti fizički i ekonomski izmješteni projektom. Prikupljene informacije predstavljaju osnovicu, koja služi kao referentna tačka prema kojoj se mogu mjeriti ponovno uspostavljanje prihoda i rezultati ostalih nastojanja rehabilitacije.
KRAJNJI DATUM	Datum nakon kojeg svako ko se useli na područje projekta više nema pravo na kompenzaciju i/ili pomoć.
PRAVA	Kompenzacija i pomoć koje pogodjene osobe imaju pravo dobiti tokom preseljenja. Prava su definisana za svaki pojedinačni projekat i navedena su u obliku Matrice prava, tj. tabele koja sadrži informacije o tome ko ima pravo na koju vrstu kompenzacije i/ili pomoći.
KATEGORIJE RASELJENIH OSOBA	<p><i>Kategorija 1:</i> oni koji imaju formalna zakonska prava na zemljište (uključujući običajna i tradicionalna prava priznata državnim zakonima).</p> <p><i>Kategorija 2:</i> oni koji nemaju formalna zakonska prava na zemljište u vrijeme popisa, ali koji imaju pravo na zemljište koje je priznato ili ga je moguće priznati po državnim zakonima.</p> <p><i>Kategorija 3:</i> oni koji nemaju zakonsko pravo koje je moguće priznati ili pravo na zemljište koje zauzimaju.</p>
PRINUDNO PRESELJENJE	Preseljenje je prinudno kada je zemljište stečeno primjenom državnih ovlaštenja. Radnje se mogu preduzeti bez informisanog pristanka ili moći izbora raseljene osobe. Prinudno preseljenje se odnosi na: (a) fizičko raseljavanje (tj. fizičko premještanje mesta stanovanja ili gubitak skloništa) i/ili (b) ekonomsko raseljavanje (tj. gubitak imovine ili pristupa imovini koji dovodi do gubitka izvora prihoda ili sredstava za život) kao rezultat otkupa zemljišta u vezi s projektom ili ograničenja pristupa prirodnim resursima.
FIZIČKO RASELJAVANJE	Gubitak kuće/stana, prebivališta ili skloništa kao rezultat otkupa zemljišta za potrebe projekta a koji zahtijeva da se pogodjena(e) osoba(e) preseli(e) na drugu lokaciju.
EKONOMSKO RASELJAVANJE	Gubitak imovine (uključujući zemljište) ili pristupa imovini koji dovodi do gubitka prihoda ili sredstava za život kao rezultat otkupa zemljišta u vezi s projektom ili ograničenja pristupa prirodnim resursima. Ljudi ili preduzeća mogu biti ekonomski raseljeni sa fizičkim raseljavanjem ili bez fizičkog raseljavanja.
PONOVNO USPOSTAVLJANJE SREDSTAVA ZA ŽIVOT	Mjere koje će biti preduzete kako bi se pomoglo fizički i ekonomski raseljenim OPP-ovima da poboljšaju svoja sredstva za život i životni standard ili da ih, u realnom smislu, ponovno uspostave na nivoe prije raseljavanja ili na nivoe koji su bili prevladavajući prije početka implementacije projekta, koji god da su viši.
NAKNADA ZA SELIDBU	Novčana kompenzacija za troškove koji su direktno povezni s preseljenjem / premještanjem domaćinstva ili preduzeća.
OSOBE POGODENA PROJEKTOM (OPP)	Odnosi se na sve osobe pogodjene prinudnim preseljenjem, uključujući sve članove domaćinstva (žene, muškarce, djevojčice, dječake, uključujući nekoliko generacija u slučaju višečlanih domaćinstava); vlasnika i zaposlenike preduzeća; pripadnike etničke manjinske grupe; stanare; vlasnike zemljišta i napoličare; neformalne doseljenike (tj. one koji nemaju formalno vlasništvo); nosioce običajnih prava na zemljište; neformalne poslovne subjekte i njihove zaposlenike/pomoćnike. Kvalificirani OPP-ovi mogu biti u bilo kojoj od sljedećih situacija: (i) imaju formalna zakonska prava na zemljište /građevinu koje zauzimaju; (ii) nemaju formalna zakonska prava na zemljište, ali imaju pravo na zemljište koje je priznato ili koje je moguće priznati po državnim zakonima (npr. zemljište predaka, tradicionalna zemljišta); (iii) zavise od pogodjenog zemljišta za život putem uobičajenog pristupa prirodnim resursima; (iv) nemaju zakonsko pravo koje je moguće priznati ili pravo na zemljište ili građevinu koju zauzimaju; i/ili (v) ekonomski

	raseljene osobe koje se suočavaju sa gubitkom imovine ili pristupa imovini.
ZAMJENSKA VRIJEDNOST	Zamjenska vrijednost odnosi se na vrijednost koja je utvrđena kao pravična kompenzacija za: (i) zemljište, na osnovu njegovog proizvodnog potencijala; (ii) kuće i građevine, na osnovu trenutne tržišne cijene građevinskog materijala i radne snage bez amortizacije ili odbitaka za spašeni građevinski materijal, i (iii) stambeno zemljište, usjeve, drveće i druge vrste robe na osnovu njihove tržišne vrijednosti. Takav trošak treba dalje da uzme u obzir sve troškove uklanjanja, troškove komunalnih priključaka, troškove oporezivanja nametnutog novim stambenim objektima/obnovljениm preduzećima, itd. Tamo gdje tržišta ne postoje, moraju se odrediti zamjenske vrijednosti.
OKVIR ZA OTKUP ZEMLJIŠTA / PRESELJENJE	Dokument koji se izrađuje kada zbog faze razvoja projekta nije poznata tačna priroda ili veličina otkupa zemljišta ili ograničenja korištenja zemljišta u vezi s projektom koji ima potencijal da izazove fizičko i/ili ekonomsko raseljavanje. Svrha okvira je da opiše moguće uticaje povezane s otkupom zemljišta i navede principe koji će se slijediti za njihovo rješavanje. Kada se definiju pojedinačne komponente projekta i kada tražene informacije postanu dostupne, okvir služi kao osnova za izradu detaljnog plana (vidjeti sljedeći stavku).
AKCIJONI PLAN ZA PRESELJENJE (APP)	Akcijski plan za preseljenje (APP) Akcioni plan za preseljenje (APP) je dokument u kojem promotor projekta ili drugo odgovorno nadležno tijelo opisuje uticaje prinudnog preseljenja, precizira procedure koje će se slijediti radi utvrđivanja, evaluacije i kompenzacije uticaja i definiše radnje koje treba preduzeti tokom svih faza preseljenja.
RANJIVE OSOBE	Pojedinci i/ili grupe koji su izloženi/e većem riziku da ne budu u stanju da predvide oposnosti i/ili štetne uticaje koji su povezani s projektom, te da se nose s njima, da im se odupru i od njih oporave, smatraju se ranjivima. Ranjive osobe ili grupe mogu uključivati žene, djecu, starije, siromašne, te etničke, vjerske, kulturne ili jezičke manjine ili autohtone grupe.

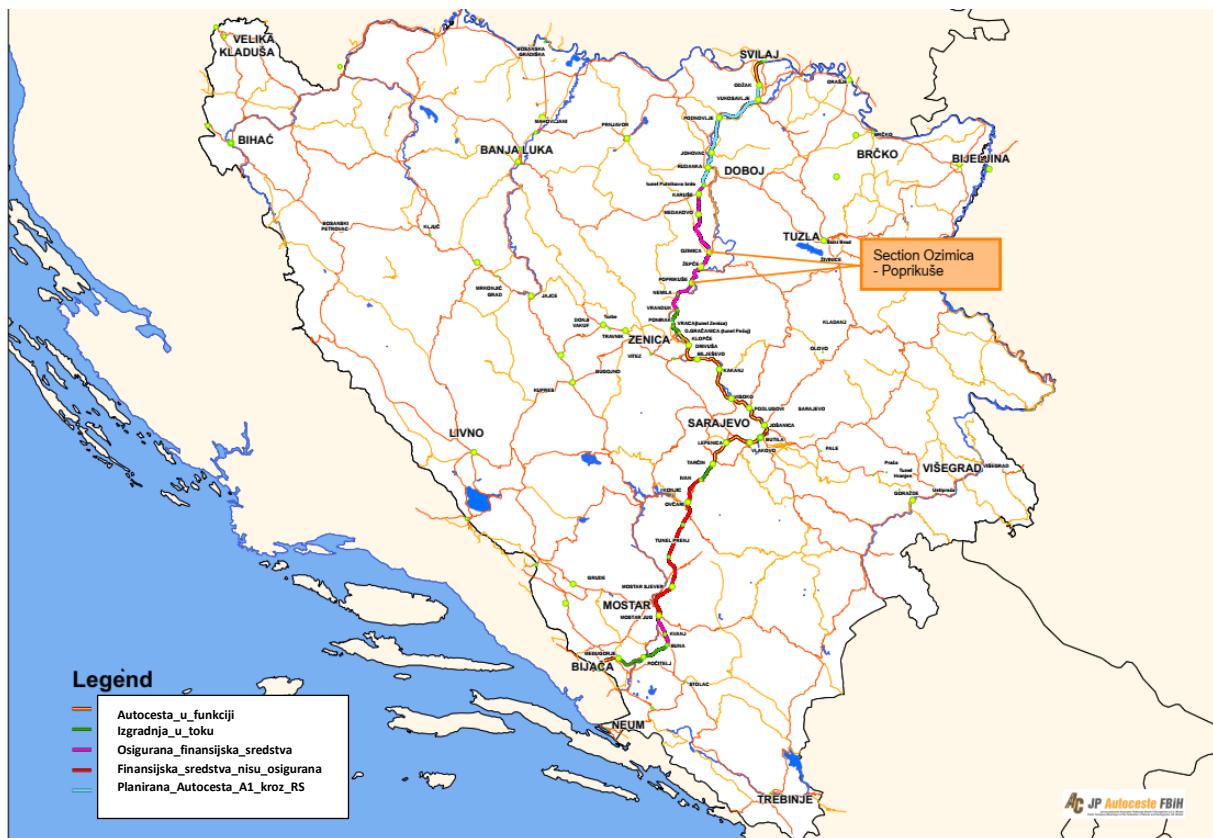
1. UVOD

1.1. Opis i kontekst predloženog projekta

Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine („JPAC“) je javno preduzeće u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) koje radi na izgradnji Autoceste a koja je dio Transevropskog Koridora Vc koji povezuje Budimpeštu (Mađarska) i Luku Ploče. Ukupna dužina Koridora Vc u FBiH je otprilike 321 km. Izgradnja je već počela, a do sada su već izgrađena i puštena u upotrebu 92 km Autoceste. Izgrađeni dijelovi se odnose na poddionice Kakanj – Zenica Jug, Sjeverno Sarajevo – Sarajevo, dionicu Zapadno Sarajevo – Tarčin kao i na dionicu Zvirovići – Bijača (od petlje Međugorje do graničnog prelaza Bijača).

Autocesta na Koridoru Vc smatra se prioritetnim projektom za Bosnu i Hercegovinu (BiH), koji će vjerovatno imati znatne pozitivne ekonomske uticaje na zemlju u cjelini. Pokretačka snaga koja stoji iza izgradnje Autoceste Koridora Vc je poboljšanje povezanosti BiH sa susjednim zemljama i jačanje njenog potencijala za ekonomski razvoj. Na slici ispod je mapa Koridora Vc na kojoj su obilježene izgrađene dionice, one koje su u izgradnji, dionice koje su objavljene na tenderu kao i oni projekti koji su u pripremi. Interaktivnu mapu možete pronaći na ovom linku: <https://mapa.ipautoceste.ba>.

Slika 1: Koridor Vc u BiH i lokacije projektne dionice Ozimica - Poprikuše

Projekat se nalazi u sjeveroistočnom dijelu BiH (vidjeti Slika 1), oko 100 km sjeverno od grada Sarajeva i malo zapadnije od grada Žepča gdje prolazi periferijom grada, prelazeći rijeku Bosnu, željezničku prugu i magistralnu cestu M17.

Projekat podrazumijeva otkup zemljišta i preseljenje, a tačan opseg je poznat za opštinu Žepče dionice Ozimica - Poprikuše jer je elaborate o eksproprijaciji u skladu s lokalnim zakonodavstvom izradio JPAC.

Projekat ima snažnu podršku vlasti i očekuje se da će omogućiti BiH da se bolje integriše u evropsku ekonomsku i socijalnu strukturu. U ostale očekivane direktnе i indirektnе koristi uključeno je sljedeće:

- povećana efikasnost u transportu robe;
- poboljšana trgovinska i ekonomska konkurentnost;
- povećane mogućnosti za regionalna ulaganja privatnog sektora;
- zapošljavanje;
- povećan turistički potencijal;
- smanjenje uticaja na okoliš u poređenju sa sadašnjim prometnim rutama.

Koridor Vc se finansira kreditnim sredstvima Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), Evropske investicione banke (EIB), OFID - OPEC Fonda za međunarodni razvoj i drugih finansijskih institucija, kao i sopstvenim sredstvima JP Autoceste.

1.2. Cilj i područje primjene dokumenta

JPAC je pripremio i usvojio ovaj Akcioni plan za preseljenje za poddionicu Ozimica – Poprikuše (11,9 km), 2. dio (APP) s ciljem utvrđivanja principa za rješavanje potencijalnih uticaja otkupa zemljišta u okviru projekta Koridora Vc, u skladu sa:

- Zakonima i propisima koji su na snazi u FBiH,
- Okvirom za otkup zemljišta i preseljenje (OOZP) iz marta 2017. godine¹
- EIB-ovim ekološkim i socijalnim standardima: Standardom 6 i Standardom 7²

Ovaj APP specificira procedure koje Preduzeće i Opštine trebaju slijediti, te radnje koje će preduzeti da obeštete pogodjene ljude i zajednice. U ovom dokumentu dat je i opis domaćinstava i zemljišnih parcela koje će biti zahvaćene otkupom imovine za potrebe izgradnje poddionice Ozimica – Poprikuše.

Ciljevi ovog APP-a su:

- ublažavanje negativnih socijalnih i ekonomskih uticaja na pogodjene osobe uslijed otkupa zemljišta ili ograničenja korištenja zemljišta i pristupa zemljištu pružanjem kompenzacije za gubitak imovine po zamjenskoj vrijednosti i osiguravanjem da se aktivnosti preseljenja provode uz odgovarajuće objavljivanje informacija, konsultacije i informisano učešće onih koji su pogodjeni;
- poboljšanje ili, u najmanju ruku, ponovno uspostavljanje sredstva za život i životnog standarda raseljenih osoba na nivoje prije Projekta;
- poboljšanje uslova života raseljenih osoba kroz osiguravanje adekvatnog smještaja;
- uspostavljanje organizacijskih aranžmana i procedura za praćenje implementacije plana preseljenja i preduzimanje korektivnih radnji po potrebi;
- identifikacija nedostataka između državnog zakona i zahtjeva EIB-a i predlaganje mjera za prevazilaženje razlika;

¹ <http://arhiva.jpautoceste.ba/images/larf.pdf>

² http://www.eib.org/attachments/strategies/environmental_and_social_practices_handbook_en.pdf

- osiguravanje jasnih procedura za primjenu mehanizma za rješavanje žalbi specifičnih za projekat.

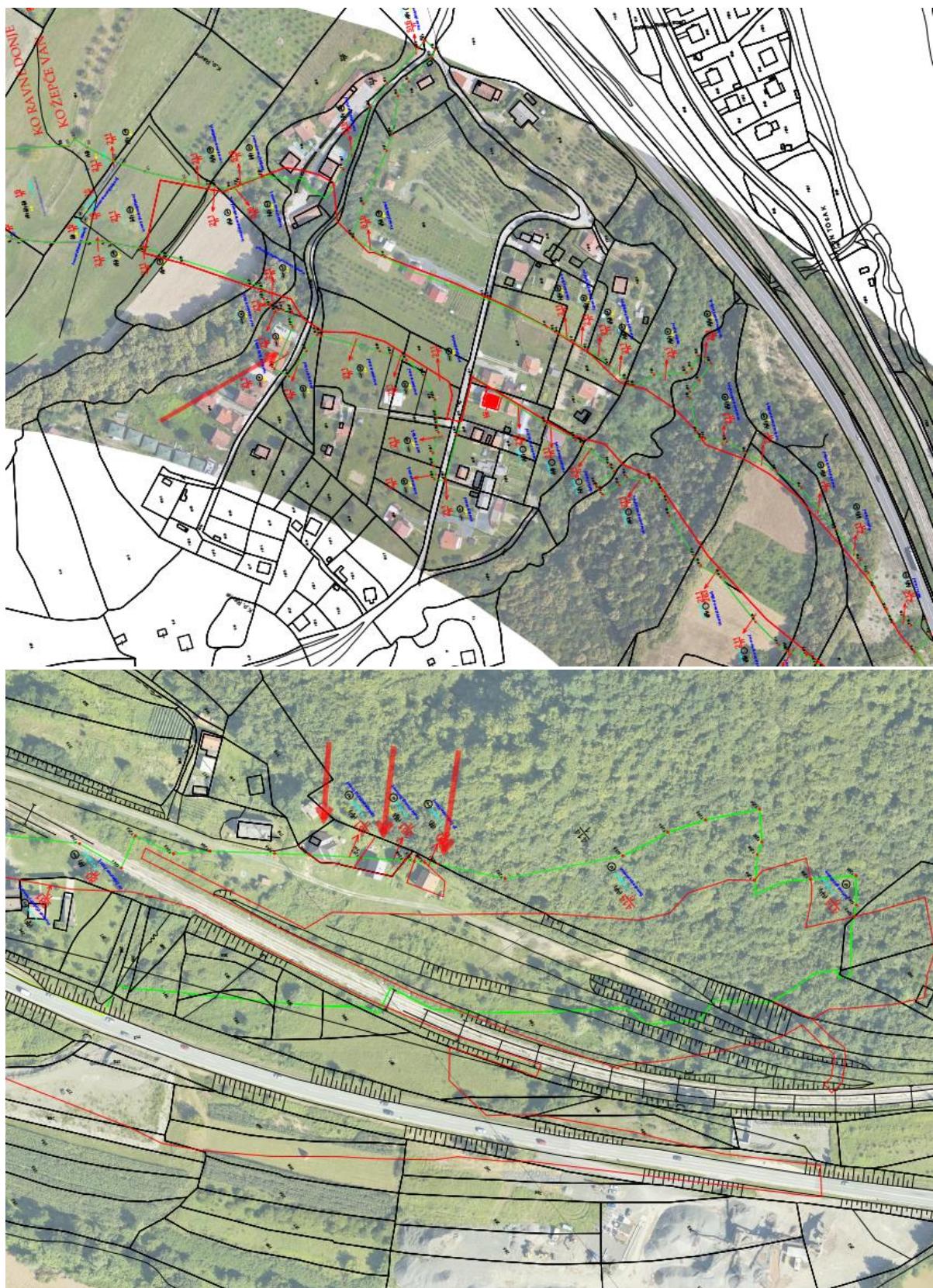
Akcioni plan za preseljenje za poddionicu Ozimica – Poprikuše, 2. dio (APP) odnosi se na Elaborat o eksproprijaciji iz septembra 2022. godine koju je dostavio Konzorcij Trasa d.o.o. Sarajevo, Institut za građevinarstvo IG d.o.o. Banja Luka, Saraj Inženjering d.o.o. Sarajevo, Routing d.o.o. Banja Luka, a koja obuhvata cijelu dionicu Ozimica – Poprikuše. **Prilikom izrade ovog dokumenta glavni naglasak istraživanja primjenjen je na dionici ceste od km 0+000 do km 5+860.00. Nikakvo istraživanje niti eksproprijacija nisu provedeni duž ove dionice tokom pripreme 1. dijela APP-a.**

U nastavku dionice (tj. kroz k.o. Žepče Van i kroz k.o. Papratnica, k.o. Želeće i k.o. Željezno Polje), nakon stacionaže 5+860.00, izmjena linije eksproprijacije odnosi se na minimalne promjene zbog izgradnje pristupnih cesta, deponija³ ili samo optimizacije projekta. S obzirom da je ovaj dio već obrađen za većinu OPP-ova, anketa u ovim katastarskim opština odnosila se samo na stambene objekte koji su naknadno ušli u zonu eksproprijacije.⁴ U nastavku su dvije slike koje prikazuju promjenu linije eksproprijacije nakon izrade Glavnog projekta i uključivanja novih stambenih objekata koji su označeni crvenom strelicom i detaljno razmotreni u nastavku izvještaja.

³ Deponija u k.o. Želeće je izrazito veliki prostor u potpunom državnom vlasništvu (brdsko područje bez neformalnih korisnika). Što se tiče privatnih zemljišnih parcela koje su već eksproprijsane i kompenzovane u gotovini prema 1. dijelu APP-a, biće dodatno pogodžene. Međutim, ovaj dodatni uticaj će zahtijevati otkup neznatnih dijelova od zemljišnih parcela (od najmanjih od 6 m² do najvećih od 988 m²). Srednja veličina dodatnog uticaja je oko 100 m².

⁴ Na području koje je obrađeno u 1. dijelu APP-a, kao rezultat projektnih izmjena, nalazi se još 5 kuća koje su naknadno ušle u zonu eksproprijacije. Više informacija o navedenim kućama će biti dato u poglavljju 4.2.3 Rezultati socio-ekonomski ankete za domaćinstva koja će biti preseljena.

Slika 2: Stambene građevine koje su ušle u zonu eksproprijacije nakon izrade glavnog projekta, a nalaze se na području koje je obuhvaćeno 1. dijelom APP-a (crvene strelice)

1.3. Pregled dosadašnjih aktivnosti na izradi planske dokumentacije za Autocestu na dionici Ozimica - Poprikuše uključujući 1. dio APP-a

Za dionicu Ozimica – Poprikuše Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine finansiralo je izradu planske studijske dokumentacije za Autocestu na Koridoru Vc na teritoriji Bosne i Hercegovine, od Svilaja do južne granice sa Hrvatskom, koja je podijeljena u 6 LOT-ova. U sklopu ove dokumentacije, koju je pripremio Konzorcij IPSA Institut Sarajevo i IGH Zagreb, urađeno je sljedeće:

- Tehnička studija
- Idejno rješenje
- Idejni projekt
- Studija uticaja na okoliš
- Studija predizvodljivosti
- Studija izvodljivosti

Dionica Ozimica – Poprikuše tretirana je u sklopu LOT-a 2 Doboј Jug (Karuše) – Sarajevo Jug (Tarčin), za koji je idejni projekt uradio IPSA Institut 2006. godine. U toku 2013/14. godine izvršena je analiza postojećeg idejnog projekta, izvršena je optimizacija trase te su isporučene knjige idejnog projekta trase. U istom periodu završena je i dopuna studije izvodljivosti za navedenu dionicu. A 2019. godine IPSA Institut izradio je projektnu dokumentaciju za modifikaciju završnog dijela dionice Ozimica – Poprikuše, približne dužine od 1.1 km, te Elaborat o eksproprijaciji i parcelaciji od krajnje tačke dionice Poprikuše – Ozimica, približne dužine od 6 km prema sjeveru (polovina dužine dionice).

Za ovaj posljednji dio dokument pod nazivom Akcioni plan za preseljenje za poddionicu Ozimica – Poprikuše, 1. dio, izrađen je u novembru 2020. godine. Kreditori su ga odobrili i objavljen je na web stranici JP Autoceste FBiH⁵.

1.4. Poddionica Ozimica - Poprikuše – Pregled

Navedena dionica od početka (Ozimica) do Tatarbudžaka se uglavnom nalazi u koridoru trase, koji je ranije usvojila mjesna zajednica. Od Tatarbužaka trasa se spušta na područje Šećinog Hana između koridora magistralne ceste (M17) i željezničke pruge s jedne i rijeke Bosne s druge strane.

Nadalje, trasa se uglavnom pruža ovim koridorom do početka sljedeće dionice Poprikuše – Zenica Sjever. Trasa tangira naselja Varošište, Šećin Han, Brezovo Polje i završava se u Golubinji. Na spoju dionica predviđena je petlja pod nazivom Poprikuše koja pripada sljedećoj poddionici Poprikuše – Nemila.

Predmet interesovanja ovog APP-a označenog kao 2. dio je cijela dionica Ozimica – Poprikuše u dužini od 11,9 km koja se u cijelosti nalazi na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona, opština Žepče.

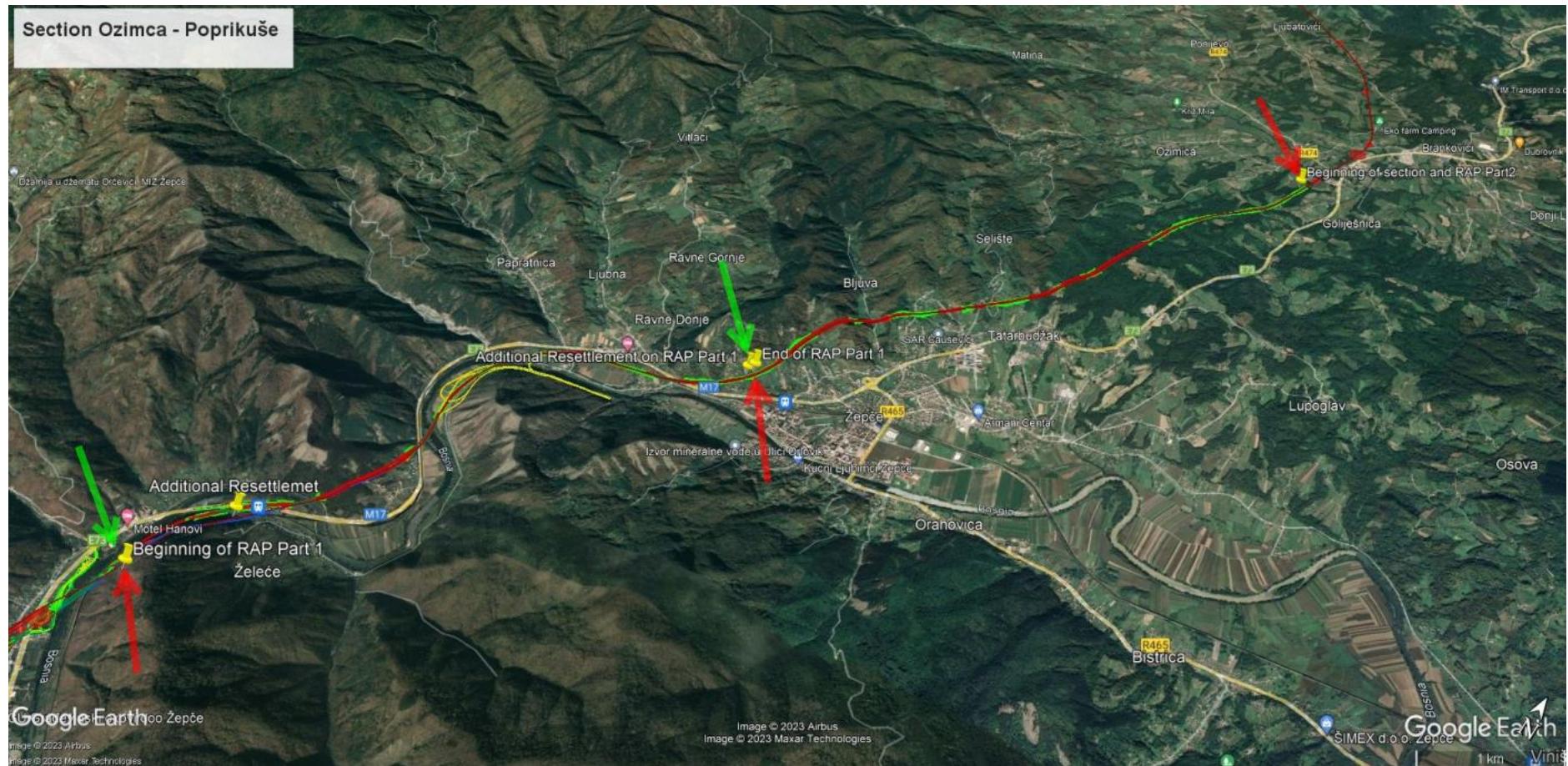
Na slici u nastavku je 3d prikaz dionice Ozimica – Poprikuše gdje je kraj dionice u Golubinji označen zelenom i crvenom strelicom. Druga zelena i crvena strelica označavaju dio na kojem je eksproprijacija većim dijelom završena, a koji se nalazi oko 6 km sjeverno od kraja

⁵ <https://www.jpautoceste.ba/wp-content/uploads/2021/05/Resettlement-Action-Plan-RAP-subsection-Ozimice-Popriku%C5%A1e-Part1-2020.pdf>

dionice. Crvenom strelicom označen je početak poddionice Ozimica – Poprikuše, neposredno nakon petlje Ozimica.

Dodatne izmjene projekta i linije eksproprijacije biće detaljnije objašnjene u opisu dionice u nastavku.

Slika 3: 3d prikaz dionice Ozimice – Poprikuše. Zelenim strelicama označene su poddionice u kojima je eksproprijacija većim dijelom završena i obrađena u 1. dijelu APP-a, dok su crvenim strelicama označene lokacije, (poddionice) obuhvaćene 2. dijelom APP-a. Mapa prikazuje područja koja podliježu dodatnom preseljenju a koja se nalaze se unutar stacionaže 1. dijela APP-a, ali su obrađena u 2. dijelu APP-a.

U tekstu koji slijedi detaljno je opisana cijela dionica Ozimica – Poprikuše iz Glavnog projekta.

Početak dionice povezuje se s krajem dionice Autoceste Medakovo – Ozimica nakon petlje Ozimica. Od početne stacionaže na km 0+000,00 do izlaznog portala tunela T1, trasa se penje uzdužnim nagibom od 3,95% na ukupnoj dužini od 389,0m i nagibom od 2,37% na dužini od 2023,41m. Na ovoj dionici Autocesta ide usjekom na km: 0+800 gdje se postiže maksimalni usjek od 28 m. Nakon ove tačke, dionice Autoceste se naizmjenično kreću nasipom i usjekom do ulaza u tunel T1 (desna cijev: L=735,0m; lijeva cijev L=737,0m). Na dionici koja vodi do tunela T1 potrebno je regulisati postojeće vodotoke i omogućiti im presijecanje trupa ceste. Regulacija postojećih vodotoka izvršena je paralelno s podnožjem nasipa Autoceste s desne strane na dionicama od km: 1+120 do km: 1+300 i od km: 1+440 do km: 1+700. Nakon izlaska iz tunela T1, Autocesta se ponovo usijeca u brdo kroz tunel T2 (desna cijev: L=260,0m; lijeva cijev L=262,6m). Izlaskom iz tunela T2, Autocesta se konstantno brdovitim terenom spušta prema dolini rijeke Bosne, gdje se izmjenjuju različiti uzdužni nagibi nivelete u zavisnosti od konfiguracije terena ([Slika 4](#)).

Zbog trase nakon tunela T2 sa nagibom nivelete od 1,2%, postoje udoline koje je potrebno premostiti odgovarajućim objektima. Na ovom dijelu dionice projektovana su tri mosta/vijadukta od stacionaže km: 2+900 do stacionaže km: 4+000 M1 (L=182m/182m), M2 (L=78m/78m) i M3 (L=168m/168m). Most M2 prelazi postojeću lokalnu cestu i potok. Ovaj objekat omogućava prolaz potoka i lokalne ceste na dva mjesta. Kako bi se postigao kontinuitet lokalne ceste koja prolazi ispod mosta M2, planiran je nadvožnjak preko Autoceste na stacionaži km 3+515. Između mosta M1 i M2 trasa naizmjenično prolazi između nasipa, usjeka i zasjecka, pri čemu je predviđeno osiguranje trupa ceste u zavisnosti od njegovog položaja i stanja na terenu. Most M3 prelazi naseljenu dolinu. Usvojeno je projektantsko rješenje koje će svojom visinom, dužinom, dimenzijama konstrukcije i položajem stubova ublažiti negativan uticaj na okoliš. Između mostova M3 i M4 planira se prolazak lokalne ceste ispod magistralne ceste izgradnjom podvožnjaka PP1 na stacionaži km: 4+185. Izgradnja Autoceste na potezu od stacionaže km. 4+280 do km 4+480 planira se u usjeku do otprilike 20,0m visine.

Nakon izlaska iz usjeka, trasa Autoceste prelazi preko doline mostom M4 (L=285m/245m). Ovaj most predstavlja najvišu prepreku na dionici Ozimica – Poprikuše, gdje visina stubova doseže i do 40 metara. Nakon mosta M4 Autocesta ulazi u tunel T3 (desna cijev: L=405,0m; lijeva cijev L=395,44m). U tunelu se uzdužni nagib trase mijenja od 0,7% do 3,06%. Ovaj uzdužni nagib se održava do spuštanja prema dolini rijeke Bosne, odnosno prema mostu M5. Trasa između tunela T3 i mosta M5 presijeca postojeće veze naselja s magistralnom cestom. Potrebno je omogućiti ponovno povezivanje naselja rekonstrukcijom postojeće lokalne ceste i izgradnjom prolaza PP2 ispod Autoceste na stacionaži km: 5+972. ([Slika 5](#))

Odatle se trasa spušta prema dolini rijeke Bosne i mostom M5 prelazi magistralnu cestu M17 i dvokolosiječnu prugu. Postignut je nepovoljan ugao ukrštanja mosta s postojećom infrastrukturom, što značajno otežava projektantsko rešenje konstrukcije mosta i položaja stubova. Prilikom projektovanja nivelete vodilo se računa o tome da se ostavi dovoljna visina iznad postojeće elektrifikacije pruge, kako bi se moglo ponuditi rješenje za izvođenje rasponske konstrukcije mosta bez prekidanja željezničkog prometa. Spuštanjem trase u dolinu rijeke Bosne omogućeno je njeno protezanje uz visoke nasipe uz prolazak postojećih vodotoka i lokalnih cesta iznad oznaka za kote visokog vodostaja. Odatle se trasa blago

uspinje prema tunelu T4, gdje se izmjenjuju uzdužni nagibi od 0,7%, 0,5% i 1,33%. Na stacionaži km 7+655 planirano je projektovanje mosta M6 (L=29m/29m) radi prolaska lokalne ceste i postojećeg reguliranog potoka. Na lokaciji ponovnog prelaza preko rijeke Bosne planirana je izgradnja mosta M7 (L=258m/258m), kojim će se također zaobići lokalna cesta.

Na dionici između mosta M6 i mosta M8 planirana je ulazno-izlazna rampa (priključenje) za brzu cestu Žepče – Tuzla. Projektant je ramatralo mogućnost priključenja brze ceste (međuregionalna/i petlja/čvor) i taj prijedlog je dostavljen Naručiocu na daljnje razmatranje. Projektant nije raspolagao položajem nivelete buduće brze ceste i međuregionalne/og petlje/čvora, tako da nije mogao detaljno razmotriti planirano čvorište. Na sastancima održanim s predstavnicima Naručioca Projektant je predložio da bi se zbog budućeg povezivanja petlje na projektovanu Autocestu mogle izgraditi ulazno-izlazne rampe projektovanjem mostova M7 i M8 s proširenim kolnikom. Naručilac je prihvatio prijedlog Projektanta.

Nakon što se Autocesta ponovo nastavi duž nasipa sa desne obale rijeke Bosne, moguće je postići prelazak preko rijeke, željezničke pruge i magistralne ceste M17 preko mosta M8 (L=368m/398m). Nakon ovog mosta trasa ulazi u tunel T4 (desna cijev: L=740,0m; lijeva cijev L=749,20m). (Slika 6)

U tunelu postoji konveksni lom nivelete. Na zahtjev revizora, vrh vertikalnog loma T9 je pomaknut s mosta M9 u tunel T4, čime je izbjegnuto vertikalno zaobljenje na dugom mostu M9, sa čime se Projektant složio. Odmah po izlasku iz tunela T4, trasa prelazi preko mosta M9 (L=496.5m/521.3m), kako bi se izbjegao sudar s rijekom Bosnom i magistralnom cestom M17.

Nakon mosta M9, autoput se proteže nasipom do zasjeka tunela T5, gdje dijagonalno prelazi preko željezničke pruge na km 10+940. Raskrsnica sa željezničkom prugom riješena je kosim podvožnjakom PP3 u dužini od L=143m.

Prethodno je pozicija tunela T5 preslikana iz Idejnog projekta (IPSA Institut Sarajevo, 2019. godine). Postignuto je poravnanje osi kolnika na izlaznom portalu tunela T5 s osi sljedeće dionice i mosta Golubinja.

Projektovanje nivelete u tunelu T5 uslovljeno je uklapanjem u sljedeću dionicu, odnosno u vertikalnu krivinu $R=9000\text{m}$, koja je primijenjena na mostu Golubinja 1 i koja zalaže u dionicu Ozimica – Poprikuše. Stoga je bilo potrebno uskladiti primjenjeni vertikalni radijus na mostu Golubinja s niveletom, što nam nije dalo slobodu da korigujemo niveletu u samom tunelu. Nakon obavljenih istražnih radova na tunelu T5 i prezentiranja rezultata, Projektant tunela i projektant misije G21 složili su se da je usvojeni položaj trase nepovoljan za izgradnju tunela zbog male naslage jalovine iznad tunelske cijevi na prvoj polovini tunela. Prijedlog je bio da se obje osi pomjere u kosinu, kako bi se povećala jalovina iznad tunelske cijevi i omogućila lakša izgradnja tunela. Projektant trase pomaknuo je os prema kosini za približno 25 m. Pomjeranje osi uslovilo je pomjeranje mosta M9, kao i položaja podvožnjaka za prolaz željezničke pruge. Usvojeno je rješenje u vidu tunela T5 (desna cijev: L=630,0m; lijeva cijev L=765,39m). (Slika 7)

Kraj dionice predstavlja priključak na upornjake mosta Golubinja 1 na stacionaži km 11+897.79 (desni kolnik), odnosno km 11+984.72 (lijevi kolnik).

GRAĐEVINSKE KONSTRUKCIJE NA TRASI CESTE

Na dionici Autoceste Ozimica – Poprikuše potrebno je izgraditi 9 (devet) mostova i vijadukata:

- Most M1
 - Desna konstrukcija (L=182.00m): km 2+921.12-3+103.12 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=182.00): km 2+922.88-3+104.88 (lijeva os)
- Most M2
 - Desna konstrukcija (L=78.00m): km 3+609.55-3+687,56 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=78.00m): km 3+620.57-3+698.57
- Most M3
 - Desna konstrukcija (L=168.00m): km 3+822.00-3+990.00 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=168.00m): km 3+833.03-4+001.03 (lijeva os)
- Most M4
 - Desna konstrukcija (L=285,00m): km 4+497.00-4+782.00 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=245,00m): km 4+509.65- 4+754.65 (lijeva os)
- Most M5
 - Desna konstrukcija (L=296.00m): km 6+520.80-6+816.98 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=345.00m): km 6+482.79-6+827.56 (lijeva os)
- Most M6
 - Desna konstrukcija (L=29.00m): km 7+643.92-7+674.18 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=29.00m): km 7+639.85-7+670.32 (lijeva os)
- Most M7
 - Desna konstrukcija (L=258.00m): km 8+030.00-8+287.56 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=258.00m): km 8+015.38-8+273.67 (lijeva os)
- Most M8
 - Desna konstrukcija (L=368.00m): km 9+029.55-9+397.93 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=398.00m): km 9+030.58-9+428.09 (lijeva os)
- Most M9
 - Desna konstrukcija (L=497.501m): km 10+285.00-10+782.50 (desna os)
 - Ljeva konstrukcija (L=522.30m): km 10+280.12-10.802.42 (lijeva os)

Trasa također uključuje 5 (pet) tunela s dvije cijevi dužine od 260.00 m do 765.39 m:

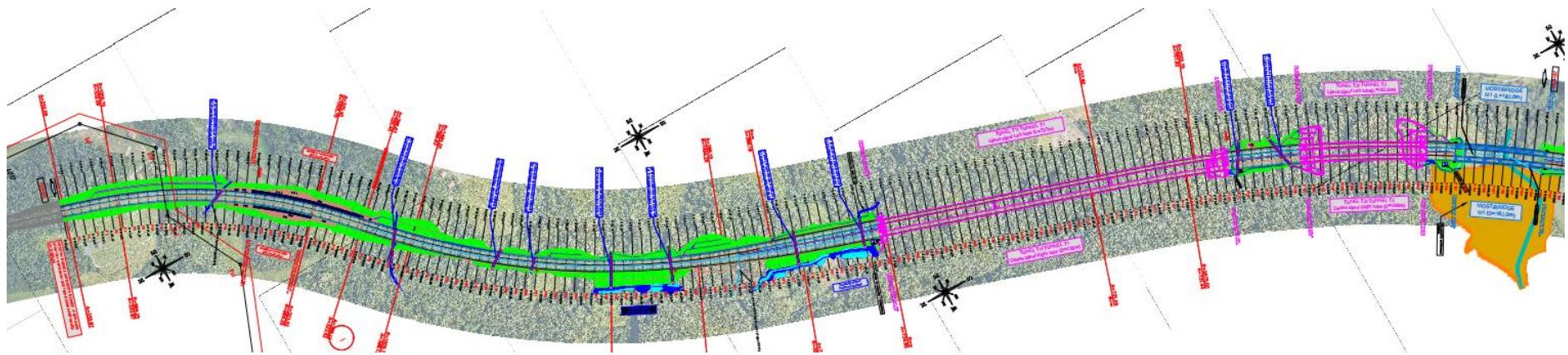
- Tunel T1
 - Desna cijev tunela L=735.00m (km 1+715.00-2+450.00)
 - Ljeva cijev tunela Tube L=737.00 m (km 1+714.50-2+451.50)
- Tunel T2
 - Desna cijev tunela L=260.00m (km 2+600.00-2+860.00)
 - Ljeva cijev tunela L=260.00 m (km 2+602.82-2+865.44)
- Tunel T3
 - Desna cijev tunela L=405.00m (km 4+835.00-5+240.00)
 - Ljeva cijev tunela L=395.44 m (km 4+842.13-5+237.57)
- Tunel T4
 - Desna cijev tunela L=740.00m (km 9+520.00-10+260.00)
 - Ljeva cijev tunela L=749.20 m (km 9+516.87-10+266.05)

- Tunel T5
 - Desna cijev tunela L=630.00m (km 11+205.50-11+850.00)
 - Ljeva cijev tunela L=765.39 m (km 11+159.59-11+924.98)

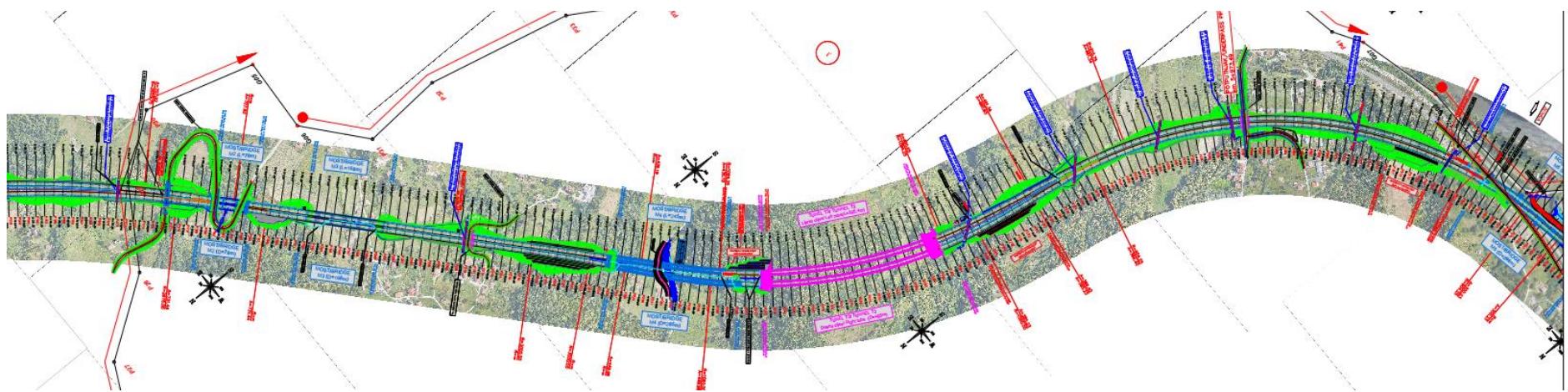
Dat je prikaz podvožnjaka i nadvožnjaka kako bi se osigurala povezanost lokalnih cesta s obje strane Autoceste. Podvožnjaci su označeni oznakama km Autoceste na mjestu gdje se ukrštaju s Autocestom.

- Nadvožnjak NPP1, km: 3+517 (prolazak Lokalne ceste 1 preko Autoceste)
- Podvožnjak PP1, km: 4+184 (prolazak Lokalne ceste 2 ispod Autoceste)
- Podvožnjak PP2, km: 5+972.80 (prolazak Lokalne ceste 3 ispod Autoceste)
- Podvožnjak PP3, km: 10+948 (prolazak dvokolosiječne pruge ispod Autoceste u naselju Želeća).

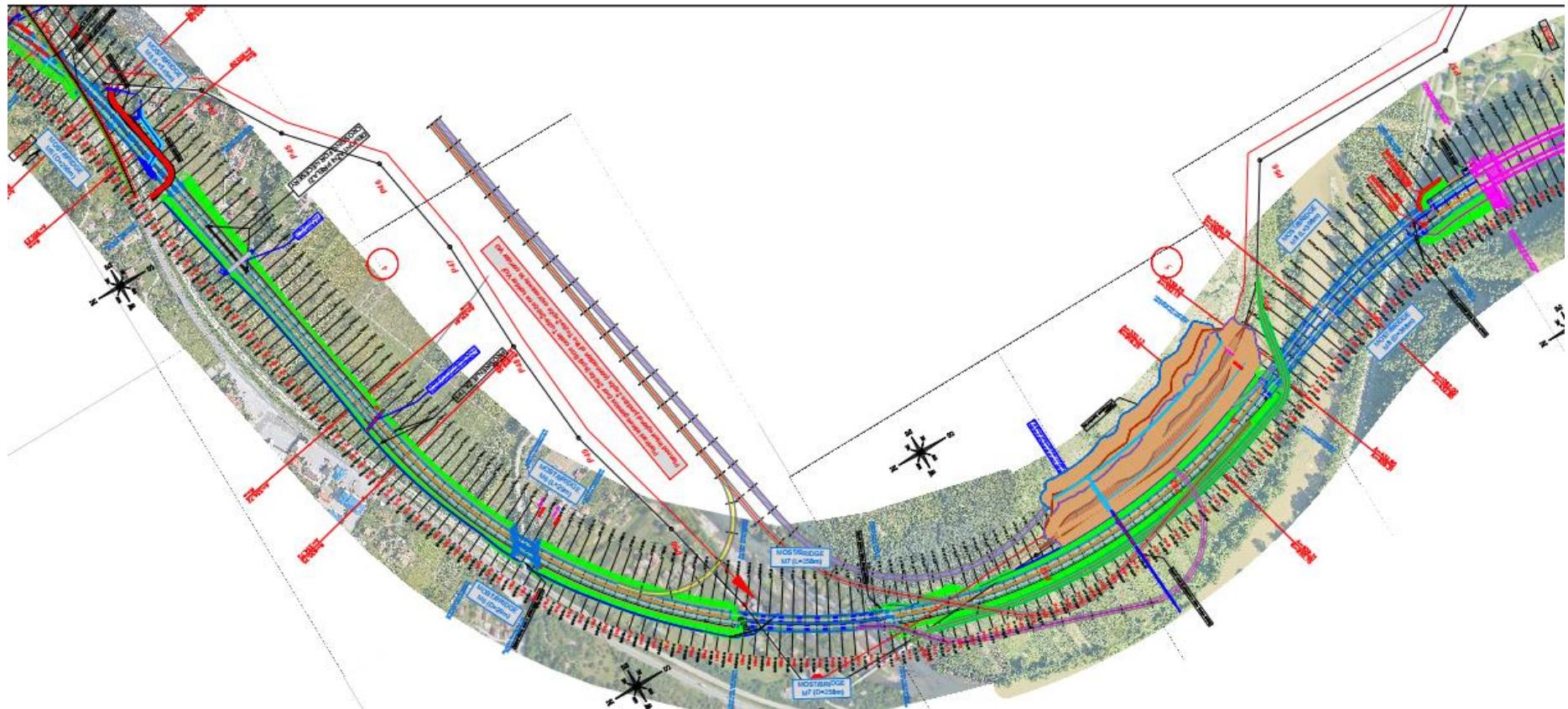
Slika 4: Početak poddionice Ozimica – Poprikuše kroz uglavnom nenaseljeni dio pretežno prekriven šumom s tunelima T1 i T2 i mostom M1

Slika 5: Nastavak poddionice Ozimica – Poprikuše gdje Autocesta vertikalno presijeca dio naselja Varošište, Opšenik, Bljuva, Donje Ravne sve do mosta M5

Slika 6: Sredina poddionice s mostovima M5, M6, M7 i M8 kroz k.o. Papratnica do ulaza u tunel br. 4 na području Brezovog Polja. Eksproprijacija i preseljenje privatnih parcela su ovdje skoro završeni. Dodatna eksproprijacija je za izgradnju pristupne ceste i deponije i biće urađena s istim vlasnicima koji su obrađeni u 1. dijelu APP-a.

Slika 7: Kraj poddionice s mostom preko rijeke Bosne (Br. 9) prelazi preko postojeće magistralne ceste, željezničke pruge i tunela Želeća. Prije ulaza u Tunel T5, a pored podvožnjaka za prolaz željezničke pruge, imamo dodatnu eksproprijaciju i preseljenje, koji su obrađeni ovim APP-om.

1.5. Izmjene trase ceste

Nakon što je Naručilac dostavio raspoloživu dokumentaciju, Projektant je pristupio pregledu dostavljene dokumentacije i izradi Početnog izvještaja. Uporedo sa aktivnostima pregleda projektne dokumentacije započeto je snimanje koridora buduće trase. Nakon što je dostavljen digitalni model terena, izvršena je inspekcija projektovane trase (kako je prikazana u Idejnom projektu).

Izvršene su određene korekcije osi, prvenstveno na prilazima tunelima, gdje je cilj bio što kraća razdvojenost osi prije i poslije tunela. Sužavanjem samog trupa ceste postignute su zнатне uštede u prostoru i građevinskim radovima.

U longitudinalnom smislu izvršena je određena korekcija nivelete Autoceste, koja je imala za cilj smanjenje građevinskih radova i optimizaciju položaja nivelete u odnosu na uslove terena kroz koji Autocesta prolazi. Sve ovo, kao i izgradnja podvožnjaka, pristupnih cesta i deponija, dovodi do dodatne eksproprijacije i fizičkog preseljenja na dijelu gdje je to već ranije urađeno.

2. ZAKONI I PROPISI

2.1. Pregled

Na predloženi projekat ceste primjenjivi su sljedeći zakoni/politike:

- Zakonodavstvo BiH i FBiH:
 - Zakon o eksproprijaciji FBiH (Službene novine FBiH, br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
 - Zakon o vlasničkim pravima FBiH (Službene novine FBiH, br. 66/13, 100/13);
 - Zakon o građevinskom zemljištu FBiH (Službene novine FBiH, br. 25/03, 16/04, 67/05),
 - Zakon o poljoprivrednom zemljištu FBiH (Službene novine FBiH, br. 52/09)
 - Zakon o vanparničnom postupku FBiH (Službene novine FBiH, br. 2/98, 39/04)
 - Zakon o upravnom postupku FBiH (Službene novine FBiH, br. 2/98, 48/99)
 - Zakon o zemljišnim knjigama FBiH (Službene novine FBiH, br. 19/03 i 54/04)
 - Zakon o premjeru zemljišta i katastru imovine u FBiH (Službene novine SRBH, br. 22/84, 12/87, 26/90 i 36/90 i Službene novine SRBH, br. 4/93 i 13/94)
 - Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica s djecom
 - FBIH (Službene novine FBiH, br. 36/99, 54/04, 39/06)
 - Zakon o ravnopravnosti spolova u FBiH (Službeni glasnik BiH, br. 16/03, 102/09)
- Primjenjiva politika EIB-a

2.2. Zakon o eksproprijaciji FBiH

Zakon o eksproprijaciji FBiH⁶ uređuje uslove i postupak eksproprijacije imovine za izgradnju objekata od javnog interesa, podobnost za kompenzaciju i iznose kompenzacija, rješavanje žalbi i sporova i druga pitanja koja se odnose na proces eksproprijacije.

Ključne odredbe Zakona mogu se sažeti na sljedeći način:

- **Javni interes i svrha eksproprijacije:**

Imovina se može ekspropriisati samo nakon utvrđivanja javnog interesa za projekte koji donose veću korist za javnost (Članovi 3. i 5). Eksproprijacija se može obaviti za potrebe FBiH, kantona, gradova, opština, javnih preduzeća i javnih ustanova, ukoliko Zakonom nije drugačije određeno.

- **Proces eksproprijacije:**

Uslov za početak eksproprijacije je postojanje dokaza da su potrebna sredstva osigurana i deponovana u banci u procijenjenom ukupnom iznosu za plaćanje ili dokaza o postojanju zamjenske imovine (Član 24).

Postupak eksproprijacije započinje prijedlogom za eksproprijaciju, koji korisnik eksproprijacije podnosi relevantnoj Opštini („organ za eksproprijaciju“). Prijedlog sadrži

⁶ Službene novine FBiH, br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16

podatke o imovini za koju se predlaže eksproprijacija, te o vlasnicima te imovine i svrsi za koju se predlaže eksproprijacija.

Zakon eksplicitno podstiče sporazumno rješenje (Član 23). Korisnik eksproprijacije dužan je objaviti javni oglas za pozivanje vlasnika imovine i pokušati postići prethodni sporazumni kupoprodajni ugovor sa pogođenim vlasnikom. Potpisani sporazum o kompenzaciji mora uključivati vremenski raspored i stopu po kojima će se isplaćivati novčana kompenzacija ili kompenzacija u naturi (Član 26). Ako se u roku od 2 mjeseca od pravosnažnosti Odluke o eksproprijaciji ne postigne sporazum o kompenzaciji (ili u kraćem roku ako Opštinska uprava tako odluči), Opštinska uprava dostavlja važeću Odluku zajedno s drugim relevantnim dokumentima nadležnom суду na teritoriji na kojoj se nalazi eksproprijsana nekretnina, radi utvrđivanja kompenzacije. Nadležni sud po službenoj dužnosti odlučuje o visini kompenzacije za eksproprijsanu nekretninu u vanparničnom postupku.

- **Proces identifikacije stvarnih vlasnika/korisnika:**

Nakon što korisnik eksproprijacije podnese opštini prijedlog za eksproprijaciju, opština imenuje odbor za provođenje postupka eksproprijacije. Odbor je odgovoran za rješavanje takozvanog „preliminarnog pitanja“, odnosno pitanja vlasništva, prije donošenja odluke o eksproprijaciji, što je rezultat zastarjelih podataka u zemljишnim knjigama (osoba upisana u zemljische knjige razlikuje se od stvarnog vlasnika/korisnika koji može biti nasljednik, osoba koja je kupila nekretninu ali nije prijavila takav prenos, itd.). Odbor organizuje istraživanje lokacije u prisustvu korisnika eksproprijacije, službenih sudske procjenitelja imovine i identifikovanog vlasnika i korisnika imovine, te obavještava učesnike da je za projekat proglašen javni interes i da je podnesen prijedlog za eksproprijaciju. Priprema se pismena evidencija o istraživanju lokacije. Odbor također poziva identifikovane vlasnike i korisnike, organizuje sastanak u opštini i donosi odluku o rješavanju preliminarnog pitanja (tj. identificuje stvarnog i trenutnog vlasnika ili korisnika kojem će se osigurati kompenzacija). Kao poslednji korak, odbor donosi odluku o eksproprijaciji na osnovu navedene pismene evidencije i dokumentacije dostavljene zajedno s prijedlogom eksproprijacije. Pogodjene osobe imaju pravo opštini podnijeti žalbu protiv ove odluke, koja se prosljeđuje Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove kao drugostepenom organu.

- **Zahtjevi za informacije i konsultacije:**

Prije podnošenja prijedloga eksproprijacije, **korisnik eksproprijacije je dužan objaviti javni oglas i pozvati sve vlasnike nekretnina u svrhu pokušaja sporazumnog rješavanja** (Član 23). **Pogođeni vlasnici bivaju obaviješteni tokom cijelog procesa eksproprijacije, odnosno bivaju obaviješteni da je podnesen prijedlog za eksproprijaciju** (Član 25). Prije donošenja odluke o eksproprijaciji, **opštinske vlasti moraju pozvati pogodena lica sa formalnim zakonskim pravima na sastanak kako bi iznijele sve činjenice koje bi mogle biti relevantne za eksproprijaciju** (Član 27).

- **Vrste eksproprijacije:**

Eksproprijacija može biti privremena (nepotpuna) ili trajna (potpuna).

Potpuna eksproprijacija omogućava korisniku eksproprijacije da stekne pravo vlasništva nad eksproprijsanom imovinom, pri čemu prava prethodnog vlasnika nad nekretninom, kao i druga prava nad tom nekretninom, prestaju postojati.

Nepotpuna eksproprijacija daje korisniku prava plodouživanja nad zemljištem i građevinama, kao i zakup zemljišta na određeno vrijeme. Na kraju zakupa, prava plodouživanja nad zemljištem vraćaju se prethodnom vlasniku.

Vlasnici pogođeni djelomičnim gubitkom svojih nekretnina imaju pravo zahtijevati potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću kompenzaciju, u slučaju da bi djelomična eksproprijacija pogoršala ekonomsku situaciju stvarnog vlasnika imovine ili učinila preostali dio imovine beskorisnim ili otežanim za korištenje (Član 11), te ih opštinske vlasti moraju obavijestiti o takvom pravu. Pravo na zahtjev za eksproprijaciju cjelokupne imovine može se podnijeti do donošenja Odluke o eksproprijaciji od strane prvostepenog organa, kao i tokom žalbenog postupka ukoliko pogođeni vlasnik nije bio obaviješten o takvom pravu.

▪ Kompenzacija

Kompenzacija se osigurava prema tržišnoj vrijednosti pogođene imovine (Član 12), utvrđene na osnovu cijena nekretnina na datom području, izračunate kao tržišna cijena koja bi se mogla postići za određenu nekretninu, u zavisnosti od ponude i potražnje u tom određenom trenutku (Član 46).

Zakon detaljno propisuje način utvrđivanja kompenzacije za zgrade, voćnjake i vinograde, šumsko zemljište i drvenu građu, poljoprivredno, građevinsko i gradsko zemljište.

Kompenzacija se daje u obliku zamjenske imovine (Član 45), ali može se dati i u gotovini ako to zahtjeva pogođeni vlasnik ili ako se ne može identifikovati odgovarajuća zamjenska imovina (Član 46). Vlasnici imovine imaju pravo na kompenzaciju za svaki gubitak koristi koji bi inače imali od te imovine (Član 54).

Kompenzacija se uglavnom daje formalnim vlasnicima imovine. Međutim, vlasnici bespravno izgrađenih stambenih objekata također imaju pravo na kompenzaciju (u visini građevinske vrijednosti takvog objekta) ako takav objekat predstavlja jedinu stambenu građevinu za graditelja i članove njegove/njene uže porodice, pod uslovom da:

- nadležni organi nisu donijeli odluku o uklanjanju objekta,
- je bespravno izgrađen stambeni objekat registrovan na službenom ortosnimku teritorije FBiH u mjerilu 1:5000 koju je izradila Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove.

Lične i porodične prilike vlasnika čija imovina čeka na eksproprijaciju, kao i okolnosti koje mogu imati štetne ekonomske efekte, mogu se uzeti u obzir pri određivanju visine kompenzacije koja se može povećati iznad tržišne vrijednosti (Član 47). Ova odredba se bavi obnavljanjem sredstava za život izvan puke kompenzacije za izgubljenu imovinu, pružajući fleksibilnost na osnovu procjene ličnih okolnosti od slučaja do slučaja.

Troškove kompenzacije snosi korisnik eksproprijacije (KE). Aranžmani u pogledu kompenzacije moraju se riješiti prije formalnog prenosa vlasništva nad eksproprijsanom imovinom. U izuzetnim slučajevima koji uključuju izgradnju/rekonstrukciju objekata javne infrastrukture, Vlada FBiH može dozvoliti preuzimanje imovine u posjed prije stupanja na snagu odluke o eksproprijaciji ili plaćanja

kompenzacije, na zahtjev KE i iz razloga hitnosti ili sprečavanja značajnije štete⁷. Izuzetak se ne odnosi na stambene ili komercijalne građevine za koje KE nije obezbijedio ekvivalentnu zamjenu. U tom slučaju, KE je dužan obavijestiti pogodjenog vlasnika o svojoj namjeri da zatraži preuzimanje imovine u posjed.

- **Žalbeni postupak**

Zakon predviđa prava pogodjenih građana na žalbu u mnogim fazama postupka eksproprijacije, počevši od upravnih i sudskih žalbi (tj. protiv odluke o javnom interesu (Član 16), odluke o eksproprijaciji (Član 30) i u vezi s kompenzacijom (Član 60). Detaljno objašnjeno u *Odjeljku 7.2.*

E-mail adresa: prituzbe@jpautoceste.ba

www.jpautoceste.ba

Također je obveza Izvođača da aktivno učestvuje u rješavanju žalbi u toku izvođenja radova i da vodi evidenciju o navedenom. Preporučuje se Izvođaču da u toku implementacije ovog projekta postoji jedna osoba koja će biti zadužena za upravljanje žalbama jer dionica jednim dijelom prolazi kroz naselja gdje se može očekivati veći broj žalbi..

Žalbeni postupak u FB.

2.3. Ostali relevantni zakoni FBiH

Zakon o vlasničkim pravima⁸ uređuje opšta pitanja sticanja, korištenja, raspolaganja, zaštite i prestanka prava vlasništva i drugih stvarnih prava i prava posjeda, uključujući pitanja ograničavanja tih prava, prava služnosti, suvlasništva i prava zajedničkog vlasništva, postupak sticanja imovinskih prava nad zemljištem i/ili građevinama podignutim na tuđem zemljištu. Zakon navodi da se vlasnička prava i druga stvarna prava mogu ograničiti ili oduzeti samo u javnom interesu i pod uslovima koji su utvrđeni Zakonom u skladu s načelima međunarodnog prava. Značajna odredba Zakona je da korisnici imovine stiču vlasnička prava nakon 10 godina savjesnog i zakonitog korištenja ili nakon 20 godina savjesnog korištenja. Osim toga, Zakon propisuje da savjestan graditelj građevine na zemljištu u vlasništvu druge osobe ima pravo na sticanje takvog zemljišta, ukoliko se vlasnik zemljišta ne protivi izgradnji. Vlasnik zemljišta u ovom slučaju ima pravo da zahtijeva kompenzaciju za tržišnu vrijednost zemljišta.

Zakon o građevinskom zemljištu FBiH⁹ dozvoljava legalizaciju neformalno izgrađenih građevina na građevinskom zemljištu u državnom vlasništvu na kojem je izgrađena građevina. Ovaj Zakon omogućava naknadno izdavanje građevinske dozvole, od strane Opštinskog vijeća, u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju. Legalizacija neformalno

⁷ Ovo pitanje je također obrađeno u OPK-u u kom se navodi da će se kompenzacija u pravilu uvijek izvršavati prije ulaska u zemljište ili prije njegovog preuzimanja u posjed, ali dopušta izuzetak: „na zahtjev korisnika eksproprijacije koji je iznio valjane razloge za hitnost potrebe preuzimanja eksproprijsane nekretnine, Vlada FBiH može odlučiti da se nekretnina preda korisniku eksproprijacije prije stupanja na snagu odluke o eksproprijaciji, ako utvrdi da je to potrebno zbog hitnosti situacije ili kako bi se izbjegla veća šteta.“

⁸ Službene novine FBiH, br. 66/13, 100/13

⁹ Službene novine FBiH, br. 25/03, 16/04, 67/05

izgrađenih objekata dalje se reguliše uredbama koje se donose na kantonalmom nivou, a implementiraju se na opštinskom nivou.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu FBiH¹⁰ sadrži osnovne definicije i principe koji se odnose na upravljanje, zaštitu, korištenje, planiranje i evidenciju u vezi s poljoprivrednim zemljištem. Zakon predviđa da se pravo služnosti može uspostaviti nad poljoprivrednim zemljištem, o čemu odlučuje gradsko ili opštinsko vijeće. Vlasnici takvog zemljišta imaju pravo na kompenzaciju u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji.

Zakon o vanparničnom postupku FBiH¹¹ propisuje pravila prema kojima sudovi odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima riješenim u vanparničnom postupku. Sudovi utvrđuju iznos kompenzacije za eksproprijsanu imovinu u vanparničnim postupcima. Podnosioci predstavke mogu zaključiti sporazum o obliku i rasponu kompenzacije, odnosno visini kompenzacije, a sud će potom svoju odluku zasnovati na takvom sporazumu, ako sud utvrdi da sporazum nije u suprotnosti s propisima koji propisuju imovinska prava nad nekretninama.

Zakon o upravnom postupku FBiH¹² uređuje postupke koje primjenjuju organi uprave pri odlučivanju o pravima i obavezama građana u okviru upravnih postupaka. Stranke imaju pravo žalbe na odluke donesene u prvostepenom postupku. Samo Zakon može propisati da žalbe nisu dopuštene u određenim upravnim pitanjima, ako je zaštita prava i zakonitosti osigurana na neki drugi način. Član 54. Zakona daje mogućnost imenovanja privremenog zastupnika ako stranka nema zakonskog zastupnika ili ako treba preuzeti radnju protiv lica čije je prebivalište nepoznato, a koje nema punomoćnika. Privremenog zastupnika imenuje tijelo koje vodi postupak, ukoliko hitnost slučaja to zahtijeva. Tijelo koje vodi postupak odmah će obavijestiti organ starateljstva, a ako je privredni zastupnik imenovan za lice čije je prebivalište nepoznato, objaviće svoj zaključak na oglasnoj tabli ili na drugi uobičajen način (putem novina ili drugih medija). Privredni zastupnik može biti imenovan za trgovačko društvo, instituciju ili drugog pravnog subjekta. Imenovana osoba dužna je prihvatiťi zastupanje i može ga odbiti isključivo iz razloga propisanih posebnim propisima.

Zakon o zemljišnim knjigama FBiH¹³ uređuje vođenje, održavanje i uspostavljanje zemljišnih knjiga, kao i upis nekretnina i vlasničkih prava u zemljišnim knjigama u FBiH. Vlasnička prava i druga prava stupaju na snagu tek nakon upisa u zemljišne knjige. U postupku eksproprijacije, donesena Odluka o eksproprijaciji predstavlja pravni osnov upisa u zemljišne knjige. Povrh toga, ekspropriacija se može registrovati u obliku uslovne registracije.

Zakon o premjeru zemljišta i katastru imovine u FBiH¹⁴ uređuje premjer zemljišta, zgrada i drugih građevina, uspostavljanje i održavanje registra zemljišta, zgrada i drugih građevina, evidenciju i upis imovine. Evidencija posjednika imovine vodi se u zemljišnim knjigama.

¹⁰ Službene novine FBiH, br. 52/09

¹¹ Službene novine FBiH, br. 2/98, 39/04

¹² Službene novine FBiH, br. 2/98, 48/99

¹³ Službene novine FBiH, br. 19/03, 54/04

¹⁴ Službene novine SRBH, br. 22/84, 12/87, 26/90 i 36/90, te Službene novine SRBH, br. 4/93 i 13/94

Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica s djecom FBiH¹⁵ uređuje socijalnu zaštitu, koja je u smislu ovog Zakona organizovana djelatnost u Federaciji, usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti njenih građana i njihovih porodica kojima je potrebna. Osobe ili porodice u potrebi zbog prisilne migracije (između ostalih¹⁶) imaju pravo na privremenu, jednokratnu i drugu novčanu pomoć ili pomoć u naturi ako ispune dva uslova:

- nemaju dovoljno prihoda za vlastito izdržavanje,
- nemaju članove porodice koji su zakonski obavezni da ih izdržavaju, ili ako imaju,
- te osobe nisu u mogućnosti da ih izdržavaju.

Pravo na pomoć izvršava nadležni organ opštine u kojoj osobe i porodica imaju prebivalište.

Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH¹⁷ promoviše i garantuje jednak tretman spolova i jednakе moguћности за sve i u javnom i u privatnom domenu i zabranjuje direktnu i indirektnu diskriminaciju na osnovu spola.

2.4. Primjenjiva politika EIB-a

EIB zahtijeva da svi projekti koje finansira budu prihvatljivi u ekološkom i socijalnom smislu putem primjene odgovarajućih mjera zaštite na sve svoje operacije. Ekološki i socijalni priručnik EIB-a (2018) pruža operativni prijevod tih standarda grupisanih u 10 tematskih područja.

Tri relevantna ekološka i socijalna standarda (ESS) su:

- **ESS 6 (Prinudno preseljenje)**, koji nastoji da ublaži sve štetne uticaje koji proizlaze iz gubitka imovine ili ograničenja korištenja zemljišta. Također ima za cilj da pomogne svim pogodjenim osobama da poboljšaju ili barem obnove svoja prijašnja sredstva za život i životni standard i da na adekvatan način nadoknade nastale gubitke.
- **ESS 7 (Prava i interesi ranjivih grupa)**, koji nastoji da zaštiti sve ranjive pojedince i grupe pogodjene projektom, istovremeno nastojeći da ta populacija ima odgovarajuću korist od operacija EIB-a.
- **ESS 10 (Uključivanje zainteresovanih strana)**, daje opšti pregled sistematskog pristupa angažovanju zainteresovanih strana za koji se očekuje da će ga promotor izgraditi i održavati putem konstruktivnog odnosa s relevantnim zainteresovanim stranama. različitom stepenu, analizu zainteresovanih strana i planiranje uključivanja, blagovremeno otkrivanje i širenje informacija/pristup informacijama, javne konsultacije i učešće zainteresovanih strana, te mehanizam koji osigurava pristup žalbama i pravnim lijekovima.

¹⁵ Službene novine FBiH, br. 36/99, 54/04, 39/06

¹⁶ Osoba ili porodica u potrebi, koja zbog posebnih okolnosti zahtijeva odgovarajući oblik socijalne zaštite, u smislu Člana 12. stav 1, tačka 9) ovog Zakona, osoba je ili porodica koja se nalazi u socijalnom stanju potrebe zbog prisilne migracije, repatrijacije, elementarne nepogode, smrti jednog ili više članova porodice, povratka s liječenja, puštanja iz zatvora ili izvršenja odgojne mjere (Član 18)

¹⁷ Službeni glasnik BiH, br. 16/03, 102/09

Ključni zahtjevi ESS-a 6 su sljedeći:

- Izbjegavati ili barem minimizirati preseljenje izazvano projektom kad god je to izvodljivo istraživanjem alternativnih projektnih rješenja;
- Izbjegavati i/ili spriječiti prisilna iseljenja i obezbijediti efikasan pravni lijek za minimiziranje njihovih negativnih uticaja u slučaju da prevencija ne uspije;
- Osigurati da svako iseljenje koje može biti zahtijevano u izuzetnim slučajevima bude izvršeno na zakonit način, uz poštovanje prava na život, dostojanstvo, slobodu i sigurnost onih koji su pogođeni i koji moraju imati pristup efikasnom pravnom lijeku protiv proizvoljnih deložacija;
- Poštovati pravo pojedinaca, grupe i zajednica na odgovarajući stambeni smještaj i odgovarajući životni standard, kao i druga prava na koja preseljenje može uticati;
- Poštovati pravo na vlasništvo svih pogođenih ljudi i zajednica i ublažiti sve nepovoljne uticaje koji proizlaze iz njihovog gubitka imovine, ili pristupa imovini i/ili ograničenja u korištenju zemljišta, bilo privremena ili trajna, direktna ili indirektna, djelomična ili u cijelosti. Pomoći svim raseljenim osobama da poboljšaju, ili barem obnove, svoja prijašnja sredstva za život i životni standard i na odgovarajući način nadoknade nastale gubitke, bez obzira na karakter postojećih aranžmana vlasništva nad zemljištem (uključujući nosioce vlasničkih prava i one bez vlasništva) ili strategije zarađivanja prihoda i izdržavanja;
- Održavanje prava na adekvatno stanovanje, promovišući sigurnost zakupa na mjestima preseljenja;
- Osigurati da su mjere preseljenja osmišljene i implementirane kroz informisane i smislene konsultacije i učešće ljudi pogođenih projektom tokom cijelog procesa preseljenja; i
- Posebnu pažnju posvetiti ranjivim grupama, uključujući žene i manjine, kojima može biti potrebna posebna pomoć i čije učešće treba pažljivo promovisati.

Ključni zahtjevi ESS-a 7 su sljedeći:

- Afirmisati, poštovati i štititi prava i interes ranjivih pojedinaca i grupa u okviru predviđenog operativnog djelokruga tokom životnog ciklusa projekta;
- Usvojiti rodno osjetljiv pristup upravljanju ekološkim i socijalnim uticajima, koji uzima u obzir prava i interes žena i djevojčica, muškaraca i dječaka;
- Identifikovati i izbjegavati negativne uticaje operacija EIB-a na život i sredstva za život ranjivih pojedinaca i grupa, uključujući žene i djevojčice, manjine i autohtone narode. Tamo gdje izbjegavanje nije izvodljivo, smanjiti, minimizirati, ublažiti ili efikasno otkloniti uticaje;
- Osigurati propisnu i ranu identifikaciju ranjivih pojedinaca i grupa i učiniti da angažman bude smislen; i
- Omogućiti ranjivim grupama, uključujući žene i djevojčice, manjine i autohtonu stanovništvo, da imaju koristi od operacija koje finansira EIB.

Ključni zahtjevi ESS-a 10 su sljedeći:

- Uspostaviti i održavati konstruktivan dijalog između promotora, pogođenih zajednica i ostalih zainteresovanih strana tokom životnog ciklusa projekta;
- Osigurati da su sve zainteresovane strane pravilno identifikovane i uključene;
- Uključiti zainteresovane strane u proces objavljivanja, angažman i konsultacije na odgovarajući i efikasan način tokom životnog ciklusa projekta, u skladu s principima učešća javnosti, nediskriminacije i transparentnosti;
- Osigurati da se relevantnim zainteresovanim stranama, uključujući najčešće marginalizovane grupe zbog spola, siromaštva, obrazovnog profila i drugih elemenata socijalne ranjivosti, pruži jednaka prilika i mogućnost da izraze svoja mišljenja i zabrinutost, te da se oni uzmu u obzir u donošenju odluka o projektu; i
- Propisno provjeriti i ocijeniti da su kvalitet i proces angažovanja koje na projektu preduzimaju treće strane u skladu s odredbama sadržanim u ovom standardu.

2.5. Analiza razlika i rješenja

Tabela u nastavku predstavlja analizirane razlike između ekoloških i socijalnih standarda EIB-a i *Zakona o eksproprijaciji* sa rješenjima kako da se prevaziđu te razlike u svrhu osiguravanja usklađenosti ovog dokumenta sa zahtjevima EIB-a.

Tabela 1: Razlike i rješenja

Tema	Zahtjev EIB-a	Razlika između zahtjeva EIB-a i domaćeg zakonodavstva	Mjere za prevazilaženje razlike
Izbjegavanje prinudnog preseljenja	Prinudno preseljenje izazvano projektom trebalo bi izbjegći analizom alternativnih projekatnih rješenja i lokacija. Ukoliko je to neizbjježno, promotor bi, uz potpunu uključenost svih zainteresovanih strana u proces donošenja odluka, a posebno pogodjenih ljudi, trebao još u ranoj fazi preduzeti odgovarajuće korake za minimiziranje i ublažavanje negativnih uticaja.	Zakon o eksproprijaciji ne sadrži posebne odredbe o izbjegavanju eksproprijacije. Procesi izrade projekta obično nastoje izbjegći ili minimizirati preseljenje i eksproprijaciju u praksi u okviru nastojanja da se smanje troškovi i olakša proces eksproprijacije.	Od rane faze se preduzimaju aktivnosti kako bi se minimiziralo ili izbjeglo preseljenje. Na ovom uskom području doline rijeke Bosne u pojedinim dijelovima je nemoguće izbjegći preseljenje, tako da imamo neke pogodene kuće na ovoj dionici.
Sporazumno rješenja	Kako bi se izbjegla eksproprijacija i potreba za obraćanjem javnim tijelima radi izvršenja premještanja, promotorima iz privatnog i javnog sektora se savjetuje da koriste sporazumno rješavanje i omoguće preseljenje na dobrovoljnoj osnovi (tj. sticanje zemljišta dobrovoljnom prodajom po tržišnoj cijeni) ili da razmotre druge lokacije.	Korisnici eksproprijacije su po zakonu obvezni da nastoje postići sporazumno rješenje. Zakon se poziva na kupoprodajni ugovor kao način da se izbjegne eksproprijacija. Prije podnošenja prijedloga za eksproprijaciju, korisnik eksproprijacije dužan je putem javnog oglasa pozvati vlasnike nekretnina u cilju sporazumnog pribavljanja imovine, a sa zainteresovanim vlasnikom nekretnine korisnik eksproprijacije dužan je nastojati da sporazumno rješi sticanje prava vlasništva nad određenom nekretninom.	Biće uloženi maksimalni napor da se potpišu sporazumno rješenja s OPP-ovima kako bi se izbjegla eksproprijacija, a ti će napor biti dokumentovani, kako je definisano u poglavljju „Ključni principi“ ovog dokumenta.
Planiranje i implementacija preseljenja	Promotor je dužan da izvrši popis i socio-ekonomsku osnovnu anketu kako bi utvrdio broj ljudi koji će biti raseljeni, ugrožena sredstva za život i imovinu koja će biti nadoknađena. Ankete bi trebale uzeti u obzir osobe pogodene predviđenim kumulativnim uticajima preseljenja. Popis bi trebao uključiti inventar gubitaka (imovina, pristup resursima ili uslugama, itd.), detaljno mjerenje i procjenu izgubljene imovine, a pokriva ukupno pogodeno stanovništvo. Socio-ekonomска osnovna anketna može se izvesti iz anketnog uzorka i ključna je za utvrđivanje trenutnog socio-ekonomskog, kulturnog i političkog profila pogodjenih osoba, njihovog nivoa ukupne otpornosti ili ranjivosti, te stepena i vrste uticaja koji će uslijediti.	Zakon nema eksplicitne zahtjeve koji se odnose na socio-ekonomске ankete ili izradu planova za preseljenje. Međutim, kako bi se olakšala eksproprijacija u ranoj fazi, Zakon zahtjeva izradu elaborata o eksproprijaciji koji uključuje geodetski i katastarski plan područja određenog za eksproprijaciju, spisak pogodjenih vlasnika i nekretnina, procjenu vrijednosti nekretnina i ostale povezane informacije. Međutim, opseg elaborata o eksproprijaciji nije identičan socio-ekonomskoj osnovnoj procjeni koju zahtjeva ESS EIB-a.	Socio-ekonomska anketa i inventar/popis obavljeni su za ovu dionicu, kao što je opisano u ovom APP-u u poglavlu Error! Reference source not found. Prema ESS-u 6 i Okviru za otkup zemljišta i preseljenje koji je usvojio JPAC, planovi za otkup zemljišta u skladu sa ESS-om 6 će biti izrađeni za svaku dionicu Projekta koja zahtjeva eksproprijaciju zemljišta, fizičko raseljavanje stanovništva ili gubitak prihoda zbog promjene u korištenju zemljišta ili pristupu resursima.

Tema	Zahtjev EIB-a	Razlika između zahtjeva EIB-a i domaćeg zakonodavstva	Mjere za prevazišćenje razlike
	ESS 6 također zahtijeva izradu i implementaciju detaljnog Akcionog plana za preseljenje (APP) za sve operacije koje podrazumijevaju prisilno preseljenje osim ako nije drugačije navedeno.		
Krajnji datum	Krajnji datum je određen prvenstveno kako bi se utvrdilo pogodeno stanovništvo i njegove potrebe za ispunjavanjem uslova. ESS EIB-a zahtijeva da Promotor odredi krajnji datum za ispunjavanje uslova i da se taj krajnji datum objavi diljem projektnog područja.	Nema razlike	Krajnji datum za utvrđivanje podobnosti za ovu dionicu je datum kada je Opština Žepče obavijestila OPP-ove da je JPAC dostavio Prijedlog za eksproprijaciju. Za građevine koji su izgrađene bez dozvola ili nisu upisane u zemljišne knjige, krajnji datum će biti datum Socio-ekonomskih anketa. Krajnji datum će također biti objavljen na konsultativnim sastancima.

Tema	Zahtjev EIB-a	Razlika između zahtjeva EIB-a i domaćeg zakonodavstva	Mjere za prevaziđaženje razlike															
Kompenzacija za raseljene osobe	<p>Glavni zahtjev ESS-a 6 je da sve raseljene osobe dobiju kompenzaciju za gubitak imovine po punoj zamjenskoj vrijednosti te ostalu pomoć kako bi obnovili i potencijalno poboljšali svoj životni standard i/ili sredstva za život na nivo na kom su bili prije raseljavanja.</p> <p>Osobe pogodjene projektom u smislu ESS-a 6 mogu se klasifikovati na sljedeći način:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Kategorije osoba pogodjenih projektom</th> <th>Prava</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>i)</td><td>Oni koji imaju formalna zakonska prava na zemljište (uključujući običajna i tradicionalna prava priznata državnim zakonima)</td><td>Pravo na kompenzaciju za gubitak imovine po zamjenskoj vrijednosti</td></tr> <tr> <td>ii)</td><td>Oni koji nemaju formalna zakonska prava na zemljište u vrijeme popisa, ali koji imaju pravo na zemljište koje je priznato ili ga je moguće priznati po državnim zakonima (dugogodišnji savjesni vlasnici i formalni posjednici i vlasnici ex lege)</td><td>Pravo na kompenzaciju za gubitak imovine po zamjenskoj vrijednosti</td></tr> <tr> <td>iii)</td><td>Oni koji nemaju zakonsko pravo koje je moguće priznati ili pravo na zemljište koje zauzimaju (osobe bez priznatog zakonskog prava – vlasnici neformalno izgrađenih građevina, usurpatori zemljišta, itd.)</td><td>Fizički raseljenim licima iz ove kategorije mora se ponuditi izbor opcija za odgovarajući stambeni smještaj uz sigurnost zakupa</td></tr> <tr> <td>iv)</td><td>Ekonomski raseljene osobe koje se suočavaju sa gubitkom imovine ili pristupa imovini.</td><td>Ekonomski raseljene osobe moraju dobiti kompenzaciju za sve gubitke na zemljištu (usjevi, infrastruktura na zemljištu, itd.)</td></tr> </tbody> </table>		Kategorije osoba pogodjenih projektom	Prava	i)	Oni koji imaju formalna zakonska prava na zemljište (uključujući običajna i tradicionalna prava priznata državnim zakonima)	Pravo na kompenzaciju za gubitak imovine po zamjenskoj vrijednosti	ii)	Oni koji nemaju formalna zakonska prava na zemljište u vrijeme popisa, ali koji imaju pravo na zemljište koje je priznato ili ga je moguće priznati po državnim zakonima (dugogodišnji savjesni vlasnici i formalni posjednici i vlasnici ex lege)	Pravo na kompenzaciju za gubitak imovine po zamjenskoj vrijednosti	iii)	Oni koji nemaju zakonsko pravo koje je moguće priznati ili pravo na zemljište koje zauzimaju (osobe bez priznatog zakonskog prava – vlasnici neformalno izgrađenih građevina, usurpatori zemljišta, itd.)	Fizički raseljenim licima iz ove kategorije mora se ponuditi izbor opcija za odgovarajući stambeni smještaj uz sigurnost zakupa	iv)	Ekonomski raseljene osobe koje se suočavaju sa gubitkom imovine ili pristupa imovini.	Ekonomski raseljene osobe moraju dobiti kompenzaciju za sve gubitke na zemljištu (usjevi, infrastruktura na zemljištu, itd.)	<p>U pogledu principa određivanja vrste kompenzacije nema razlika između ESS-a 6 i Zakona o eksproprijaciji, s obzirom na to da Zakon favorizuje dodjelu zamjenske nekretnine jednake vrijednosti, a ukoliko korisnik eksproprijacije nema odgovarajuću nekretninu, ponudiće novčanu kompenzaciju po tržišnoj vrijednosti nekretnine.</p> <p>Međutim, postoje dvije velike razlike između ESS-a 6 i Zakona o eksproprijaciji.</p> <p><u>Prva razlika</u> je kategorija osoba koje imaju pravo na kompenzaciju. Zakon navodi formalne vlasnike nekretnina s izuzetkom „neformalno izgrađenih kuća za koje nadležni organ nije donio pravosnažno rješenje o uklanjanju, a koje su jedina stambena jedinica njihovih vlasnika i članova njihove naježde porodice“ gdje vlasnici neformalno izgrađenih građevina imaju pravo na kompenzaciju u visini građevinske vrijednost tih građevina. Uslov je da je objekat evidentiran na službenom ortosnimku FBiH iz 2017. godine i da nadležni organ nije donio rješenje o njegovom uklanjanju.</p> <p><u>Druga razlika</u> leži u činjenici da EIB zahtjeva kompenzaciju po zamjenskoj vrijednosti – što je tržišna vrijednost imovine plus transakcijski troškovi (notarske naknade, troškovi selidbe, troškovi komunalnih priključaka, troškovi oporezivanja nametnuti novim stambenim objektima/ponovno osnovanim preduzećima, itd.) koji se odnose uspostavljanje takve imovine na drugom mjestu. S druge strane, kompenzacija po Zakonu o eksproprijaciji jednaka je tržišnoj vrijednosti nekretnine i ne spominje se izričito naknada za troškove registracije i naknada za prenos vlasništva.</p>	<p>Kompenzacija će biti osigurana u skladu sa ESS-om EIB-a, kako je definisano u poglavљu „Ključni principi“. Posebna prava su navedena u Matrici prava.</p> <p>Nisu ustanovljene razlike u procesu. Projekat nije imao uticaja na neformalne korisnike definisane kategorijom (iii) (tj. Oni koji nemaju zakonsko pravo koje je moguće priznati ili pravo na zemljište koje zauzimaju).</p> <p>Osim toga, OPP-ovi u Opštini Žepče bili su oslobođeni plaćanja poreza na promet nekretnina prilikom kupovine nove nekretnine (zemljišna parcela, kuća, itd.). Prema članu 6. Zakona o porezu na promet nekretnina Zeničko-dobojskog kantona (<i>Službene novine Zeničko-dobojskog kantona</i>, br. 6/09) osobe pogodjene otkupom zemljišta oslobođene su plaćanja poreza prilikom prometa nekretninama.</p>
	Kategorije osoba pogodjenih projektom	Prava																
i)	Oni koji imaju formalna zakonska prava na zemljište (uključujući običajna i tradicionalna prava priznata državnim zakonima)	Pravo na kompenzaciju za gubitak imovine po zamjenskoj vrijednosti																
ii)	Oni koji nemaju formalna zakonska prava na zemljište u vrijeme popisa, ali koji imaju pravo na zemljište koje je priznato ili ga je moguće priznati po državnim zakonima (dugogodišnji savjesni vlasnici i formalni posjednici i vlasnici ex lege)	Pravo na kompenzaciju za gubitak imovine po zamjenskoj vrijednosti																
iii)	Oni koji nemaju zakonsko pravo koje je moguće priznati ili pravo na zemljište koje zauzimaju (osobe bez priznatog zakonskog prava – vlasnici neformalno izgrađenih građevina, usurpatori zemljišta, itd.)	Fizički raseljenim licima iz ove kategorije mora se ponuditi izbor opcija za odgovarajući stambeni smještaj uz sigurnost zakupa																
iv)	Ekonomski raseljene osobe koje se suočavaju sa gubitkom imovine ili pristupa imovini.	Ekonomski raseljene osobe moraju dobiti kompenzaciju za sve gubitke na zemljištu (usjevi, infrastruktura na zemljištu, itd.)																

Tema	Zahtjev EIB-a	Razlika između zahtjeva EIB-a i domaćeg zakonodavstva	Mjere za prevaziđenje razlike
Ekonomsko raseljavanje	<p>ESS 6 definiše ekonomsko raseljavanje kao privremeni ili trajni gubitak imovine ili pristupa imovini koji dovodi do gubitka izvora prihoda ili sredstava za život kao rezultat otkupa zemljišta u vezi s projektom ili ograničenja pristupa prirodnim resursima.</p> <p>Od klijenta se zahtijeva sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompenzacija raseljenim osobama za gubitak imovine ili pristupa imovini; • u slučajevima kada otkup zemljišta utiče na komercijalne građevine, kompenzacija pogodjenom vlasniku preduzeća za: (i) troškove ponovnog uspostavljanja komercijalnih aktivnosti na drugom mestu; (ii) izgubljeni neto prihod tokom perioda tranzicije i (iii) troškove prenosa i ponovnog instaliranja pogona, mašina ili druge opreme; • osiguravanje zamjenske nekretnine jednake ili veće vrijednosti ili kompenzacija u gotovini po punoj zamjenskoj vrijednosti osobama iz kategorija „i“ i „ii“; • kompenzacija osobama iz kategorije „iii“ za izgubljenu imovinu osim zemljišta (kao što su usjevi, infrastruktura za navodnjavanje i druga poboljšanja zemljišta), po punoj zamjenskoj vrijednosti; • pružanje dodatne ciljane pomoći i mogućnosti ekonomski raseljenim osobama; • pružanje prelazne podrške ekonomski raseljenim licima, po potrebi. 	<p>Zakon predviđa dvije mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • povećanje kompenzacije na osnovu „ličnih i porodičnih okolnosti“ (ako su takve okolnosti izuzetno značajne za egzistenciju vlasnika) i • kompenzacija za „gubitak dobiti“. <p>Međutim, ova dodatna kompenzacije se pruža samo formalnim vlasnicima nekretnina.</p>	Isto kao prethodno navedeno.
Ranjive grupe	ESS 6 EIB-a zahtijeva da se posebna pažnja posveti ranjivim grupama i pojedincima.	<p>Ne postoje posebne odredbe <i>Zakona o eksproprijaciji</i> koje zahtijevaju konsultacije i pružanje pomoći ranjivim grupama u procesu eksproprijacije, dok ESS 6 EIB-a zahtijeva da se ranjivim grupama i pojedincima posveti posebna pažnja.</p> <p>U praksi se socijalno ugrožene osobe identifikuju u fazi javnog poziva. Uticaji na ovo stanovništvo se donekle ublažavaju mjerama socijalne zaštite koje provode nadležne opštine i centri za socijalni rad, kao i primjenom specifičnih pravnih lijekova propisanih <i>Zakonom o eksproprijaciji</i> u vidu povećane</p>	Odgovarajuće mjere će se primjeniti u skladu sa zahtjevima iz odjeljka 0 ovog APP-a

Tema	Zahtjev EIB-a	Razlika između zahtjeva EIB-a i domaćeg zakonodavstva	Mjere za prevaziđenje razlike
		kompenzacije formalnim vlasnicima za ekspropisane nekretnine, te u svakom konkretnom slučaju uzimajući u obzir socijalni status, finansijsko stanje, nezaposlenost, nivo prihoda, itd.	
Žalbeni mehanizam	Mora se uspostaviti žalbeni mehanizam specifičan za projekt.	Iako <i>Zakon o eksproprijaciji</i> predviđa pravo pogodenog stanovništva (onih sa formalnim zakonskim pravima) da podnese žalbe u različitim fazama postupka eksproprijacije, ne postoji zahtjev za uspostavljanje nezavisnog žalbenog mehanizma za obradu žalbi koje se odnose na konkretnе projekte.	Žalbeni mehanizam u skladu sa ESS-om će biti uspostavljen kako je opisano u poglavљу „Mehanizam za žalbe“ ovog APP-a
Učešće/konsultacije	EIB zahtijeva odgovarajuće objavljivanje informacija i uključivanje cjelokupnog pogodenog stanovništva od najranije faze i tokom aktivnosti preseljenja kako bi se olakšalo njihovo rano i informisano učešće u procesima donošenja odluka u vezi s preseljenjem.	Nekoliko članova <i>Zakona o eksproprijaciji</i> propisuje obaveštavanje/konsultovanje s vlasnicima nekretnina i zainteresovanim stranama.	Objavljivanje informacija i konsultacije će se obavljati u skladu sa zahtjevima ovog APP-a, kako je navedeno u poglavljju 8.

3. PROCES OTKUPA ZEMLJIŠTA I VREMENSKI OKVIR

Ovo poglavlje pruža informacije o svim aktivnostima otkupa zemljišta, nabavke i izdavanja dozvola za Projekat u periodu od 2017. do 2023. godine.

3.1. Odgovornost za aktivnosti otkupa zemljišta

Aktivnosti otkupa zemljišta pokrenulo je JP Autoceste (ili „JPAC“) kao korisnik eksproprijacije. Ove aktivnosti provla je JPAC-ova Služba za imovinsko-pravne poslove u Sarajevu.

Opština Žepče je organ za eksproprijaciju pogodenih zemljišnih parcela.

3.2. Aktivnosti u periodu 2017-2020.

OOZP za Koridor Vc izrađen je 2017. godine u skladu sa zahtjevima EBRD-a. Preduzeće (JPAC) je pripremne aktivnosti za pokretanje procesa eksproprijacije na dionici Ozimica – Poprikuše preduzelio 2019. godine kada je IPSA institut izradio projektnu dokumentaciju za modifikaciju završnog dijela dionice Ozimica – Poprikuše, približne dužine od 1,1 km, te **Elaborat o eksproprijaciji i parcelaciji**¹⁸ od krajne tačke dionice Poprikuše – Ozimica, približne dužine od 6 km prema sjeveru (polovina dužine dionice).

Na osnovu Elaborata o eksproprijaciji, Vlada FBiH je u septembru 2019. godine donijela **Odluku o javnom interesu**¹⁹ za Projekat, jer je to bio preduslov da se u naredne dvije godine (što predstavlja rok važenja Odluke) pokrene proces eksproprijacije.

Proces otkupa zemljišta

U novembru 2019. godine, u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, Preduzeće je **pokušalo da zaključi sporazumna rješenja** s OPP-ovima za prenos vlasništva nad pogodenim zemljišnim parcelama i imovinom prije zvaničnog početka procesa otkupa zemljišta. Javni oglas je objavljen u dnevnim novinama „Dnevni avaz“ i „Dnevni list“, kao i na web stranici JP Autoceste²⁰, kako bi se pozvali OPP-ovi i omogućila takva rješenja. Precizirano je da se oglas odnosi na nekretnine za koje su uskladeni podaci upisani u zemljišne knjige i podaci upisani u katastar – jer je to zakonski uslov definisan navedenim Zakonom. Generalno se ovaj pravni instrument rijetko koristi u praksi jer je ovaj zakonski uslov rijetko ispunjen (podaci nisu uskladeni). Iako je javni oglas bio objavljen, rješenja na osnovu javnog oglasa u konačnici nisu postignuta.

Preduzeće je, kao korisnik eksproprijacije, pokrenulo proces eksproprijacije **podnošenjem prijedloga za eksproprijaciju Opštini Žepče** kao organu za eksproprijaciju dana 18. novembra 2019. godine. Prijedlozi su sadržavali podatke o pogodenim nekretninama, vlasnicima/korisnicima tih nekretnina i namjeni za koju je predložena eksproprijacija.

¹⁸ Elaborat je izradilo preduzeće IPSA Institut Sarajevo za opštinu Žepče u septembru 2019. godine.

¹⁹ Odluka o proglašenju javnog interesa za izgradnju Autoceste na Koridoru Vc za dionicu Ozimica – Poprikuše i Medakovo – Ozimica, koju je usvojila Vlada FBiH 26. septembra 2019. godine, a objavljena je u Službenim novinama FBiH, br. 72/19 2. oktobra 2019. godine.

²⁰ <https://www.jpautoceste.ba/objavljen-javni-glas-radi-sporazumnog-pribavljanja-nekretnina-za-izgradnju-dionicemedakovo-ozimica-poddionica-ozimica-poprikuse-na-koridoru-vc/>

Opština Žepče je u novembru 2019. godine imenovala Komisiju za otkup zemljišta²¹.

Nakon imenovanja Komisije za otkup zemljišta uslijedilo je **imenovanje nezavisnih službenih sudskih vještaka** za procjenu pogođenih nekretnina u svim katastarskim opštinama²².

Opština je pojedinačno obavijestila OPP-ove o podnesenim prijedlozima za eksproprijaciju. **Krajnji datum** za utvrđivanje podobnosti bio je datum kada su OPP-ovi pojedinačno obaviješteni (kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji).

Opština Žepče je organizovala i održala zasebne **pojedinačne rasprave s OPP-ovima** kako bi se razgovaralo o vlasničkom statusu i kompenzaciji za pogođene nekretnine putem sporazuma. Rasprave s OPP-ovima su održane na licu mjesta, odnosno na pogođenim posjedima, u prisustvu zvaničnika opštine i Preduzeća. Svako rasprava je dokumentovana u pisanom obliku. OPP-ovi su upoznati sa svojim pravom na žalbu protiv Rješenja o eksproprijaciji Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove.

Nezavisni sudski vještaci za procjenu vrijednosti nekretnine (vještaci poljoprivredne struke i vještaci građevinske struke) izvršili su procjenu postojećeg stanja zemljišnih parcela i imovine na zemljištu u skladu s odredbama Zakona o eksproprijaciji, smjernicama Preduzeća u vezi s ESS-ovima EIB-a i OOZP-om.

Od krajne tačke dionice Poprikuše – Ozimica, približne dužine od 6 km prema sjeveru, dokument pod nazivom **Akcioni plan za preseljenje za poddionicu Ozimica – Poprikuše, 1. dio izrađen je u novembru 2020. godine**. Kreditori su ga odobrili i objavljen je na web stranici JP Autoceste FBiH²³.

Tokom 2020. godine, proces otkupa zemljišta za 1. dio APP-a bio je dovršen približno 50%.

3.3. Aktivnosti u periodu 2021-2022.

Aktivnosti eksproprijacije zemljišta na 1. dijelu APP-a nastavljene su 2021. godine u svim katastarskim opštinama u kojima su eksproprijsani svi stambeni objekti koji se nalaze u zoni eksproprijacije (ukupno 26 stambenih objekata).

Nakon pokretanja procesa eksproprijacije, JPAC je tri puta bezuspješno pokušavao završiti nabavku Glavnog projekta. Konačno im je to uspjelo iz četvrtog pokušaja i **5. oktobra 2021. godine potpisani je ugovor za izradu glavnog projekta dionice Ozimica - Poprikuše s Konzorcijem TRASA d.o.o. Sarajevo, SARAJ INŽENJERING d.o.o. Sarajevo, Institut za građevinarstvo IG d.o.o. Banja Luka, ROUTING d.o.o. Banja Luka (Projektanti).**

S obzirom da se imovina može eksprosirati tek nakon pravosnažne odluke o utvrđenom javnom interesu, bilo je potrebno obnoviti Odluku koja više nije bila važeća. Stoga je Vlada

²¹ Komisije su privremena radna tijela čije osnivanje nije predviđeno zakonskim aktima, a osnivaju se odlukama opštinskih načelnika. Komisije se formiraju u cilju efikasnije koordinacije i implementacije postupka eksproprijacije u svakoj opštini. Članovi komisije imenuju se iz reda zaposlenika u svakoj opštini i ne uključuju predstavnike OPP-ova.

²² Rješenje o imenovanju vještaka poljoprivredne struke br. 03-31-2-1723/19 od 20. novembra 2019. godine i Rješenje o imenovanju vještaka građevinske struke br. 03-31-2-1723/19-2 od 20. novembra 2019. godine

²³ <https://www.jpautoceste.ba/wp-content/uploads/2021/05/Resettlement-Action-Plan-RAP-subsection-Ozimice-Popriku%C5%A1e-Part1-2020.pdf>

FBiH u julu 2022. godine objavila obnovljenu Odluku o utvrđivanju javnog interesa u izgradnji dionice Ozimica – Poprikuše.

Do kraja 2022. godine završen je proces otkupa zemljišta do 94,29% za sve privatne zemljišne parcele koja se nalaze duž dijela poddionice Ozimica – Poprikuše (1. dio APP-a za poddionicu Ozimica – Poprikuše). Preostali procenat od 5% odnosi se na manji broj zemljišnih parcela za koje je još u toku sudski postupak radi utvrđivanja kompenzacije (1 predmet/uložak) a osam (8 predmeta/uložaka) je vraćeno na ponovni sudski postupak nakon žalbe PO-ova.

Tokom cijelog procesa, pogođeni vlasnici su bili obaviješteni o svom pravu na žalbu, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji i OOZP-om, uključujući upravne i sudske žalbe na odluku o javnom interesu, odluku o eksproprijaciji i u pogledu kompenzacije. Nisu održane nikakve dodatne konsultacije s OPP-ovima i mjesnim zajednicama.

Što se tiče uspostavljenog žalbenog mehanizma, nije zaprimljena nijedna žalba.

3.4. Aktivnosti u 2023. godini

Početkom 2023. godine Konzorcij (TRASA d.o.o. Sarajevo, SARAJ INŽENJERING d.o.o. Sarajevo, Institut za građevinarstvo IG d.o.o. Banja Luka i ROUTING d.o.o. Banja Luka) je **izradio Glavni projekat** i dostavio ga JPAC-u 15. januara 2023. godine. Nakon dostave glavnog projekta uslijedila je **dostava Elaborata o eksproprijaciji sa parcelacijom** iz Projektne knjige K 1010. Na osnovu dostavljenog Elaborata o eksproprijaciji, JPAC je nastavio aktivnosti na eksproprijaciji nekretnina kao i na izradi 2. dijela APP-a.

U nastavku su hronološki opisani ključni koraci koji su do sada preduzeti tokom procesa eksproprijacije na poddionici Ozimica – Poprikuše po 2. dijelu APP-a.

Tabela 2: Ključni koraci preduzeti do danas tokom procesa eksproprijacije na poddionici Ozimica – Poprikuše po 2. dijelu APP-a

Izrada elaborata o eksproprijaciji	Elaborat o eksproprijaciji na području opštine Žepče (k.o. Goliješnica, k.o. Donje Ravne, k.o. Ozimica, k.o. Tatarbudžak, k.o. Žepče-Van, k.o. Papratnica, k.o. Želeće i k.o. Željezno Polje) za dionicu Ozimica – Poprikuše izradio je u septembru 2022. godine Konzorcij TRASA d.o.o. Sarajevo, SARAJ INŽENJERING d.o.o. Sarajevo, Institut za građevinarstvo IG d.o.o. Banja Luka, ROUTING d.o.o. Banja Luka.
Proglašenje javnog interesa	Kako se nekretnina može eksproprijsati tek nakon utvrđivanja javnog interesa, Vlada FBiH je izgradnju dionice Ozimica – Poprikuše u julu 2022. godine proglašila javnim interesom ²⁴ . Ova proklamacija o utvrđenom javnom interesu je obnova proklamacije iz 2019. godine.
Sporazumna rješenja	JPAC je pokušao zaključiti sporazumno rješenja kad god je to bilo moguće u predmetima koji su do danas pokrenuti. JPAC je pozvao sve identifikovane OPP-ove na postizanje dogovora o sporazumnom prijenosu prava vlasništva na osnovu Zakona o eksproprijaciji objavom obaveštenja o javnom pozivu u dnevnim medijima 19. januara 2023. godine . Međutim, preduslov za sklapanje ovakvih nagodbi u ranoj fazi procesa je da podaci upisani u zemljišne knjige i podaci upisani u katastar moraju biti usklađeni, što u većini slučajeva nije bilo moguće, zbog činjenice da su zemljišne knjige zastarjele. Pitanja vlasništva nad zemljištem će se rješavati u formalnom postupku, kako to zahtijeva Zakon.

²⁴ Odluka o proglašenju javnog interesa za izgradnju Autoceste na Koridoru Vc za dionicu Ozimica – Poprikuše i Medakovo – Ozimica, koju je usvojila Vlada FbH 21. jula 2022. godine, a objavljena je u Službenim novinama FBiH, br. 59/22 27. jula 2022. godine.

Prijedlog za eksproprijaciju	Proces eksproprijacije pokrenuo je JPAC podnošenjem prijedloga za eksproprijaciju Opštini Žepče kao organu za eksproprijaciju. Prijedlog je dostavljen 7. februara 2023. godine. Prijedlog je sadržavao podatke o nekretninama za koje je predložena eksproprijacija, vlasnicima tih nekretnina i svrsi za koju je eksproprijacija predložena.
Imenovanje Komisije za otkup zemljišta	Opština Žepče je 19. novembra 2019. godine formalnim rješenjem imenovala Komisiju za otkup zemljišta ²⁵ . U Komisiju su imenovane četiri osobe, od kojih su dvije imenovane za rukovodioce procesa zbog velikog broja zemljišnih parcela koje treba nabaviti. Ista Komisija nastavlja voditi postupak eksproprijacije na dionici nakon podnošenja prijedloga za eksproprijaciju 2023. godine.
Imenovanje sudske vještak	Opština Žepče je 20. novembra 2019 formalnim rješenjem o imenovanju imenovala sudske vještake. ²⁶ Novo rješenje nije donošeno.
Obavještavanje OPP-ova	Opština Žepče je obavijestila OPP-ove o podnesenim prijedlozima za eksproprijaciju. Krajnji datum za utvrđivanje podobnosti bio je datum kada su OPP-ovi obaviješteni (kako je definisan <i>Zakonom o eksproprijaciji</i>).
Odluka o eksproprijaciji i pojedinačne rasprave s OPP-ovima	Opština Žepče ima obavezu sazvati i održati pojedinačne rasprave sa OPP-ovima radi utvrđivanja statusa vlasništva i kompenzacije za nekretninu putem sporazuma. Saslušanja bi trebalo da se održe na licu mesta, odnosno na lokaciji pogodenih nekretnina, u prisustvu predstavnika JPAC-a. O svakoj raspravi će biti sastavljen pisani dokument. Opština do 31. marta 2023. godine nije donijela nijednu odluku o eksproprijaciji, a također nije zaključen nijedan sporazum, jer je Komisija svoje aktivnosti usmjerila na dovršavanje preostalih predmeta na dionici Medakovo – Ozimica. Opština Žepče će započeti terenska istraživanja u aprilu 2023. godine. Zakonska je obaveza nadležne opštine da obavijesti OPP-ove o pravu na žalbu protiv Odluke o eksproprijaciji Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove.
Procjena vrijednosti nekretnina	Nezavisni sudske vještaci za procjenu vrijednosti nekretnina (vještaci poljoprivredne struke i vještaci građevinske struke) uskoro bi trebali započeti procjenu postojećeg stanja zemljišnih parcela i imovine na zemljištu u skladu s odredbama Zakona o eksproprijaciji.

JPAC je podnio zahtjev Federalnom ministarstvu prostornog uređenja za dobijanje **urbanističke saglasnosti** za ovu dionicu Ozimica – Poprikuše. Dobijanje **urbanističke saglasnosti** očekuje se do sredine maja 2023. godine, nakon čega se očekuje podnošenje zahtjeva za **građevinsku dozvolu**.

Tenderska procedura za izbor izvođača koji će izvoditi građevinske radove na ovoj dionici očekuje se u aprilu 2023. godine, nakon objavljivanja 2. dijela Akcionog plana za preseljenje za dionicu Ozimica – Poprikuše.

²⁵ Rješenje o imenovanju Komisije za otkup zemljišta br. 01/1-05-1080/19 od 19. novembra 2020. godine

²⁶ Rješenje o imenovanju vještaka poljoprivredne struke br. 03-31-2-1723/19 od 20. novembra 2019. godine i Rješenje o imenovanju vještaka građevinske struke br. 03-31-2-1723/19-2 od 20. novembra 2019. godine

3.5. Napredak aktivnosti otkupa zemljišta na 1. dijelu poddionice Ozimica – Poprikuše

Do 28. februara 2023. godine završeno je 94,29% otkupa zemljišta za sve privatne zemljišne parcele koja se nalaze duž dijela poddionice Ozimica – Poprikuše (1. dio APP-a za poddionicu Ozimica – Poprikuše).

Tabela 3 prikazuje napredak u dovršenju otkupa zemljišta na poddionici.

Tabela 3: Napredak u dovršenju otkupa zemljišta na 1. dijelu poddionice Ozimica – Poprikuše

Dioničica/ceste	Ukupna površina privatnog zemljišta za eksproprijaciju (m ²)	Dovršenje otkupa zemljišta (%)	Ukupan broj OPP-ova	Ukupan broj parcela	Ukupan broj predmeta / uložaka	Broj potpisanih sporazuma o kompenzaciji	Broj izdatih odluka o eksproprijaciji	Broj pokrenutih sporova
Ozimica - Poprikuše	158,072	94,29%	364	234	143	134	134	9

Tabela 4 prikazuje pojedinačni napredak u dovršenju otkupa zemljišta unutar svake katastarske opštine.

Tabela 4: Napredak u dovršenju otkupa zemljišta unutar svake katastarske opštine na 1. dijelu poddionice Ozimica – Poprikuše

	Žepče-Van	Papratnica	Željezno Polje	Želeće	Ukupno
Ukupna površina privatnog zemljišta za eksproprijaciju (m ²)	43,652	21,641	13,099	79,680	158,072
Broj predmeta / uložaka	47	32	4	60	143
Dovršenje otkupa zemljišta (%)	98,71%	76%	100 %	95,89%	94,29%
Broj potpisanih sporazuma o kompenzaciji	46	28	4	56	134
Broj izdatih odluka o eksproprijaciji	46	28	4	57	135
Broj pokrenutih sporova (odluka o eksproprijaciji)	1	4	0	3	8
Sudski predmeti (spor oko kompenzacije)	0	0	0	1	1

4. POGOĐENA IMOVINA, POGOĐENI LJUDI I PRAVA

4.1. Metodologija terenskog istraživanja

4.1.1. Pristup

U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, JPAC je kao korisnik eksproprijacije zakonski dužan da pokuša zaključiti sporazumna rješenja kad god je to moguće. JPAC je pozvao sve identifikovane OPP-ove na postizanje dogovora o sporazumnom prijenosu prava vlasništva na osnovu Zakona o eksproprijaciji objavljivanjem oglasa u dva glavna glasila u FBiH („Dnevni Avaz“ i „Dnevni list“). To je generalni poziv svim vlasnicima pogođenog područja s označenom dionicom, opštinom i katastarskom opštinom, ali bez detaljnih informacija o OPP-ovima. Pogođene osobe i svi ostali mogu (ako znaju broj ili registrovanog vlasnika parcele) dobiti informacije o tome da li je njihova imovina pogođena i dobiti relevantne i dostupne informacije o ostalim detaljima projekta te zaključiti sporazum ako su ispunjeni svi potrebni uslovi.

Međutim, preduslov za sklapanje ovakvih nagodbi u ranoj fazi procesa je da podaci upisani u zemljišne knjige i podaci upisani u katastar moraju biti usklađeni, što u većini slučajeva nije bilo moguće, zbog činjenice da su zemljišne knjige zastarjele. Iako je u dnevnim novinama i na web stranici JPAC-a objavljen javni oglas kojim se vlasnici pozivaju na sklapanje sporazumnog rješenja, niko od pogođenih OPP-ova nije se odazvao sa zahtjevom za sklapanje sporazumnog rješenja. Generalno se ovaj instrument rijetko koristi u praksi a na ovoj poddionici nije korišten posebno zbog toga što zemljišne knjige nisu ažurirane, te isto nije moguće učiniti.

Obavještenje o javnom pozivu, koje je objavljeno 19. januara 2023. godine u dva glavna glasila u FBiH i na web stranici JP Autoceste²⁷ opšti je krajnji datum za utvrđivanje podobnosti OPP-ova za kompenzaciju. To je bio i datum kada su OPP-ovi javno obaviješteni, a ovo Obavještenje je korišteno kako bi se osiguralo da su ljudi dobro informisani o eksproprijaciji zemljišta i početku prikupljanja podataka za socio-ekonomsku anketu pogođenih ljudi.

4.1.2. Pregled

JPAC je korisnik eksproprijacije, a aktivnosti otkupa zemljišta obavlja JPAC-ova Služba za imovinsko-pravne poslove u Sarajevu. **Prijedlog za eksproprijaciju zemljišta za poddionicu Ozimica – Poprikuše, 2. dio, podnesen je 7. februara 2023. godine.** Opština Žepče je organ za eksproprijaciju svih pogođenih zemljišnih parcela. Opština je donijela Rješenje o imenovanju Komisije za implementaciju postupka eksproprijacije na poddionici Ozimica - Poprikuše u decembru 2019. godine. Ista Komisija nastavlja postupak eksproprijacije na ovom dijelu dionice. Po prijemu prijedloga, opština mora obavijestiti vlasnike da je pokrenut postupak eksproprijacije, uz upozorenje vlasnicima da nemaju pravo na kompenzaciju troškova ulaganja u zemljište ili objekte izvršene nakon krajnjeg datuma, a to je datum kada su dobili obavještenje da je postupak eksproprijacije započeo (osim troškova redovnog održavanja). To pojedinačno obavještenje vlasnicima je krajnji datum za

²⁷ https://www.jpautoceste.ba/objavljen-javni-glas-radi-sporazumnog-pribavljanja-nekretnina-za-izvodjenje-pripremnih-radova-u-svrhu-izgradnje-autoceste-na-koridoru-vc-dionica-ozimice-poprikuse/#pll_switcher

utvrđivanje podobnosti za kompenzaciju kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji jer bez dokaza o obavještenju uvijek mogu tvrditi da nisu bili obaviješteni.

Opština Žepče je imala obavezu da provede postupak otkupa zemljišta prema Zakonu o otkupu zemljišta u Federaciji Bosne i Hercegovine u katastarskim opštinama (k.o.) Goliješnica, k.o. Donje Ravne, k.o. Ozimica, k.o. Tatarbudžak, k.o. Žepče-Van, k.o. Papratnica, k.o. Želeće i k.o. Željezno Polje. Potencijalno pogođeno stanovništvo i zemljišne parcele identifikovani su na osnovu Elaborata o eksproprijaciji uključujući parcelaciju iz Projektne knjige K 1010 iz septembra 2022. godine koji je izradio Konzorcij: TRASA d.o.o. Sarajevo, SARAJ INŽENJERING d.o.o. Sarajevo, Institut za građevinarstvo IG d.o.o. Banja Luka, ROUTING d.o.o. Banja Luka („Elaborat o ekproprijaciji“) a koji sadrži registar pogođenih zemljišnih parcella i vlasnika i katastarske mape za cijelu poddionicu sa skicom pogođene parcele s relevantnim GPS koordinatama mjesta gdje se autocesta ukršta s postojećom zemljišnom parcelom.

Terenska istraživanja za drugi dio poddionice počela su u martu 2023. godine u katastarskoj opštini Želeće uz učešće jednog člana Odjela za studijsku dokumentaciju, socijalnu i ekološku politiku, a uključila su dvije komponente:

- Početni fizički popis, namijenjen inventarizaciji pogođenih nekretnina u otisku Projekta;
- Socio-ekonomска anketa, kako bi se okarakterisalo pogođeno stanovništvo iz socijalne i ekonomске perspektive, s fokusom na sredstvima za život.

4.1.3. Popis/Inventar i Socio-ekonomска anketa

Popis/ Inventar svih osoba pogođenih projektom (OPP-ovi) je razvijen kako bi se prikupili i analizirali podaci i informacije potrebni za identifikaciju svih kategorija uticaja. Baza podataka Popisa sadrži podatke o sljedećim kategorijama:

- lokacija i katastarska opština,
- broj zemljišne parcele,
- vrsta zemljišne parcele,
- identifikovana vrsta uticaja,
- ime OPP-a,
- ukupna površina zemljišne parcele (m^2) i moguće ekonomski neisplative parcele,
- građevine (stambene/komercijalne),
- druga imovina povezana s pogođenim zemljištem, kao što su pomoćni objekti (garaže, štala za stoku, nužnik, ograde ili neke manje sanacije),
- informacije o ekonomskom/fizičkom raseljavanju.

Sažeta verzija baze podataka Popisa dostupna je na zahtjev (baza podataka u obliku posebnog Excel dokumenta). Preduzeće, Opština Žepče i/ili EIB neće javno objavljivati povjerljive informacije o pojedinim osobama i nekretninama.

4.1.4. Socio-ekonomска anketa

Socio-ekonomска anketa je provedena kako bi se prikupila mišljenja OPP-ova o uticajima Projekta i plaćanju kompenzacije, kao i da bi se dobili konkretni podaci o trenutnim sredstvima za život i životnim uslovima OPP-ova, uključujući identifikaciju ranjivih kategorija

OPP-ova. Osnovni zadatak Socio-ekonomiske ankete bio je da obuhvati sve stambene objekte ili domaćinstva koja će biti preseljena, a anketiramo ih jer su oni najviše pogodjeni projektom. Neki vlasnici zemljišta žive u inostranstvu i nismo mogli da ih anketiramo na licu mjesta, pa su ankete s njima rađene telefonski.

Anketu je u martu 2023. godine proveo član Odjela za studijsku dokumentaciju, socijalnu i ekološku politiku na osnovu anketnih upitnika koje su pripremili stručnjaci za otkup zemljišta i socijalni stručnjaci. Stanovnici Projektnog područja obaviješteni su o Anketi 7 dana unaprijed preko predstavnika opštine, obavještenja na oglasnoj tabli (**DODATAK 3 – OBAVJEŠTENJE O SOCIO-EKONOMSKOJ ANKETI**) mjesnih zajednica i drugih važnih lokacija, preko predstavnika mjesnih zajednica kao i preko predstavnika mjesnih zajednica pogodjenih eksproprijacijom. Nakon toga je provedena anketa za ostale koji nisu bili prisutni u vrijeme prve ankete.

Jedan član Odjela za studijsku dokumentaciju, socijalnu i ekološku politiku posjetio je identifikovane nekretnine. Obavljeni su razgovori s pogodenim vlasnicima/korisnicima koji žive na pogodenim zemljišnim parcelama ili su bili prisutni na njima u vrijeme anketiranja. Zemljišne parcele bez građevina ili na kojima niko nije bio prisutan anketari su evidentirali u bazi podataka popisa.

DODATAK 1 – UPITNIK ZA SOCIO-EKONOMSKU ANKETU sadrži primjer upitnika za provođenje socio-ekonomске ankete, koji pokazuje da se provode različita anketiranja za vlasnike zemljišta, domaćinstva i poslovne subjekte. Za potrebe Socio-ekonomске ankete korištene su sljedeće tri vrste upitnika:

- Upitnik za vlasnike zemljišta (tj. vlasnike/korisnike zemljišnih parcela bez stambenih građevina),
- Upitnik za kuće (tj. ljudi koji žive u stambenim građevinama ili koriste stambene građevine na koje se projekat odnosi) i
- Upitnik za poslovne subjekte (tj. poslovne subjekte koji se nalaze na zemljišnim parcelama na koje se projekat odnosi).

Osim toga, anketari su sve zemljišne parcele bez prisustva vlasnika ili korisnika evidentirali u bazi podataka popisa uz sljedeće podatke: (i) lokacija, (ii) broj katastarske čestice; (iii) pogodena cijela parcela (da/ne); (iv) fizičke građevine; (v) prirodne građevine / usjevi; (vi) informacije dobijene od susjeda, ako ih ima.

Socio-ekonomска anketa uključivala je prikupljanje informacija od glava domaćinstava o sljedećim temama:

- Etnička pripadnost,
- Obrazovni status,
- Datum i okolnosti naseljavanja domaćinstva u pogodeno područje (posebno u vezi s potencijalnim raseljavanjem tokom ratnih dejstava),
- Informacije o novčanim prihodima, kao i o glavnim izvorima sredstava za život domaćinstva,
- Rangiranje glavnih izvora troškova domaćinstva;
- Informacije o tome u kojoj mjeri domaćinstvo proizvodi vlastitu hranu,
- Informacije o potencijalnim teškoćama kojima je domaćinstvo izloženo (period, razlozi),

- Informacije o preferencijama za kompenzaciju (kompenzacija zemljišta zemljištem za razliku kompenzacije u gotovini), i
- Poželjna lokacija za preseljenje.

U nekim katastarskim opštinama uskladili smo zemljišne knjige²⁸ i katastarske knjige²⁹, što bi opštinskim komisijama trebalo da olakša provođenje postupka eksproprijacije. Za ostale katastarske opštine glavna karakteristika su zastarjele zemljišne knjige tako da samo u nekoliko slučajeva odražava i stvarno stanje nekretnine. Opština Žepče ima problem što je dio zemljišnih knjiga uništen u ratu, što dodatno usporava proces. U našoj anketi možemo istražiti samo ljudi koje zateknemo na terenu a koji tvrde da su stvarni vlasnici zemljišnih parcela iako su njihovi preci vjerovatno upisani kao stvarni vlasnici nekretnine. Dok ciljno područje ima veći broj suvlasništva nad zemljištem, za potrebe istraživanja uzeli smo jednu osobu, za jedan uložak/predmet jer je tp vjerovatno osoba koja je najviše pogodžena eksproprijacijom. Tokom istraživanja akcenat je stavljen na kuće i domaćinstva, pa su anketirani gotovo svi vlasnici kuća jer su oni najviše pogodženi projektom³⁰.

Podaci o broju vlasnika/uložaka privatnih zemljišnih parcela na koje će Projekat uticati i podaci o broju vlasnika kuća i zemljišnih parcela intervjuisanih to Socio-ekonomske ankete prikazani su u *Tabeli 5* u nastavku. Svi OPP-ovi su pogodženi trajnim otkupom zemljišta, nema OPP-ova koji su pogodženi privremenim otkupom zemljišta.

Tabela 5: Ukupan broj anketiranih vlasnika kuća i zemljišnih parcela:

Lokacija	Ukupan broj uložaka u privatnom vlasništvu	Ukupan broj privatnih zemljišnih parcela	Broj anketiranih vlasnika kuća / zemljišnih parcela	Broj zemljišnih parcela u vlasništvu/suvlasništvu anketiranih vlasnika
Žepče	231	415	38	72

4.2. Rezultat popisa i socio-ekonomske akente

4.2.1. Pregled

Na pogodjenom području se nalaze **503 zemljišne parcele**, dio njih je u državnom vlasništvu (88 zemljišnih parcela), a dio u privatnom vlasništvu (415 zemljišnih parcela). Zemljišne parcele su podijeljene na ukupno 250 uložaka, od čega **231 uložak u privatnom vlasništvu i 19 uložaka u državnom vlasništvu** koji se nalaze u katastarskoj opštini (k.o.) Goliješnica,

²⁸ Zemljišne knjige su javne knjige (register) u koje se upisuju nekretnine, vlasništvo i druga stvarna prava, neka obavezna prava na nekretninama i određeni drugi odnosi od značaja za pravni promet nekretnina. Zemljišne knjige, izvodi, odnosno ispis i prepisi iz zemljišnih knjiga uživaju javno povjerenje i imaju dokaznu snagu javnih isprava.

²⁹ Katastar ili katastarska knjiga je register zemljišta i nekretnina jedne zemlje. Sadrži podatke o položaju, obliku i površini katastarskih čestica, kao i zgrada i drugih građevina koje podliježu upisu u skladu s posebnim propisima. Osim položaja, oblika i površine katastarska evidencija obično sadrži podatke o: adresi katastarske čestice, načinu korištenja i površini korištenja zemljišta na katastarskoj čestici i njenim dijelovima te podatke o posebnim pravnim režimima utvrđenim na katastarskoj čestici. Katastar je osnov za upis prava vlasništva i drugih stvarnih prava u zemljišne knjige.

³⁰ U istraživanju nismo uspjeli pregledati 3 nenaseljena stambena objekta u vrijeme ankete, od kojih su dva stara, zapuštena i neprikladna za stanovanje.

k.o. Donje Ravne, k.o. Ozimica, k.o. Tatarbudžak, k.o. Žepče Van, k.o. Papratnica, k.o. Želeće i k.o. Željezno Polje u Opštini Žepče³¹.

Tabela 6: Broj pogođenih zemljišnih parcela u opštini Žepče

Katastarska opština	Ukupan broj zemljišnih parcela	Ukupan broj uložaka	Zemljišne parcele u državnom vlasništvu	Ulošci u državnom vlasništvu	Zemljišne parcele u privatnom vlasništvu	Ulošci u privatnom vlasništvu
Goliješnica	20	9	1	1	19	8
Donje Ravne	20	14	1	1	19	13
Ozimica	99	45	4	1	95	44
Tatarbudžak	65	32	11	3	54	29
Žepče Van	138	69	38	5	100	64
Papratnica	49	26	16	2	33	24
Željezno Polje	100	50	17	6	83	44
Želeće	12	5	0	0	12	5
Ukupno	503	250	88	19	415	231

Rezultati Socio-ekonomske ankete vlasnika/korisnika zemljišta (bez kuća) koje je predmet otkupa pokazali su da je ukupan broj pogođenih OPP-ova koji ne žive na pogođenim zemljišnim parcelama 214. Anketom su obuhvaćeni samo OPP-ovi koji su bili lično prisutni tokom terenskog istraživanja a koji su tvrdili da su vlasnici zemljišnih parcela.

Na projektovanom području ukupno se nalazi **17 pogođenih stambenih građevina (kuća)**. Tri (3) od njih su u katastarskoj opštini Goliješnica, jedna (1) od njih je u katastarskoj opštini Tatarbudžak, pet (5) u katastarskoj opštini Žepče Van, tri (3) od njih u katastarskoj opštini Ozimica, dvije (2) u katastarskoj opštini Donje Ravne i tri (3) od njih u katastarskoj opštini Želeće, a sve pripadaju Opštini Žepče. Podijeljene su u 17 uložaka o privatnom vlasništvu.

Među ovih 17 kuća nalazi se i 6 stambenih kuća³², povezanih sa zemljišnim parcelama koje su djelomično pogođene projektom. Tačnije, stambene kuće se nalaze izvan linije/zone eksproprijacije i samo jedan dio tih zemljišnih parcela će biti ekspropriisan. Ovih 6 kuća nisu direktno pogođene projektom, ali se nalaze vrlo blizu linije eksproprijacije.

Tokom anketiranja, 5 vlasnika (5 od 6 vlasnika je bilo prisutno tokom ankete) je saopšteno i objašnjeno pravo podnošenja zahtjeva za eksproprijaciju kuća i cijelokupne zemljišne parcele prema čl. 11. Zakona o eksproprijaciji. I zainteresovani vlasnik ima pravo da zatraži eksproprijaciju kuće podnošenjem zahtjeva relevantnom tijelu. Potom će vještaci

³¹ Opština Žepče ima specifično uređene zemljišne knjige, jedine te vrste u Bosni i Hercegovini, te su promjene u broju predmeta i parcela moguće i vrlo vjerovatne nakon donošenja odluka o eksproprijaciji. Naime, u ovoj opštini na jednoj katastarskoj čestici iz elaborata eksproprijacije nalazi se više vlasnika s precizno definisanim dijelovima parcele koji nisu suvlasnici.

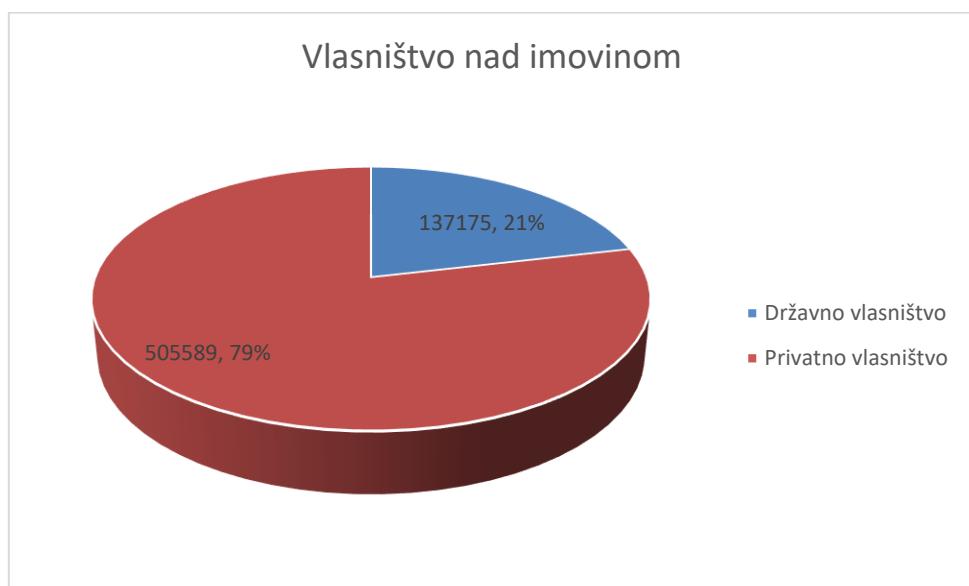
³² Označene kao Br. 5, 7, 8, 9, 10 i 11 Dodatku 4

građevinske struke kao i Komisija nadležne opštine dati zaključak o potpunoj eksproprijaciji kuće i cijele zemljišne parcele. Konačna odluka će biti donesena tokom implementacije APP-a.

Rezultati Socio-ekonomiske ankete pogođenih domaćinstava koja su predmet fizičkog preseljenja navedeni su u [Poglavlju 4.2.3](#).

Poddionica Ozimica – Poprikuše 2.dio najvećim dijelom prolazi zemljištem u privatnom vlasništvu (79% ili 505,589 m²) dok zemljište u državnom vlasništvu pokriva 21% ili 137,175 m². Po katastarskim opštinama dijeli se na sljedeći način: u k.o. Goliješnica zemljište u državnom vlasništvu zauzima 3,73 %, u k.o. zemljište u državnom vlasništvu zauzima 7,17 %, u k.o. 0,80%, u k.o. Tatarbudžak 39,26 %, u k.o. Žepče Van 15,48%, u k.o. Papratnica 64,57%, u k.o. Želeće 83,43% pogođenog područja i u k.o. Željezno Polje, gdje je eksproprijacija manjeg obima, nema zemljišta u državnom vlasništvu. Na ovoj dionici državno zemljište je klasifikovano po vrstama uglavnom kao šuma, javna cesta, pristupna cesta, nekategorisana cesta i neplodno zemljište, dok je privatno zemljište obrađeno u narednim poglavljima. Osim toga, prema klasifikaciji državnog zemljišta, postoje šume kao i poljoprivredno zemljište.

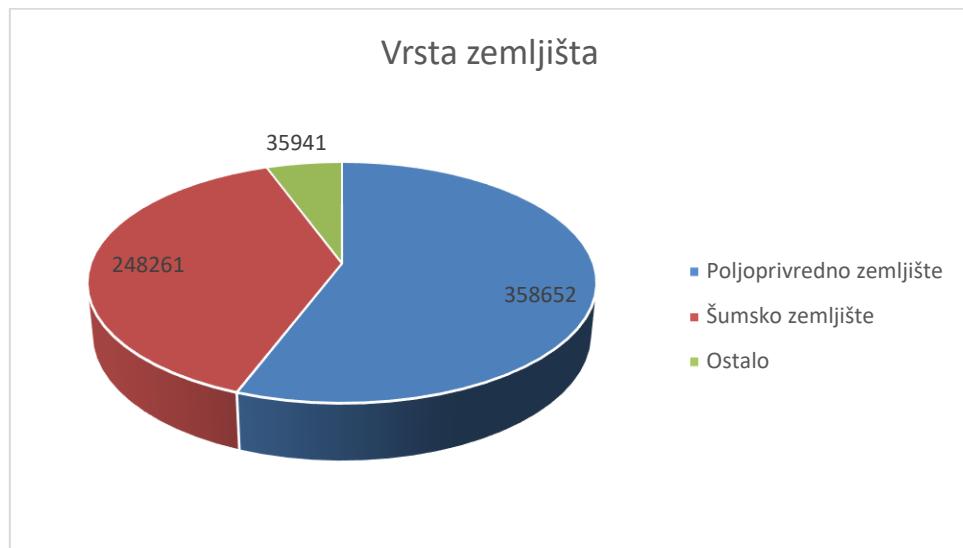
Grafikon 1: Odnos između eksproprijacijom pogođenog zemljišta u državnom i zemljišta u privatnom vlasništvu

Poljoprivredna proizvodnja. Ovo pogođeno područje je tradicionalno poljoprivredno, a većina zemljišnih parcela identifikovana je kao poljoprivredno zemljište, a neki od anketiranih ljudi proizvode hranu za vlastite potrebe. Tokom ankete nije utvrđen značajniji uticaj na višegodišnje zasade, osim manjeg broja višegodišnjih zasada pored kuća koje će biti ekproprijirane u k.o. Goliješnica i k.o. Tatarbudžak. U svim katastarskim opštinama imamo veće poljoprivredne površine za sjetvu, ali one se ne oslanjaju isključivo na poljoprivrodu kao izvor prihoda, već je ona sekundarni izvor prihoda kako je navedeno u anketi. Nismo evidentirali osobe kojima je poljoprivredna proizvodnja glavni izvor prihoda. Tokom istraživanja naišli smo na dva domaćinstva koja imaju registrovano porodično poljoprivredno gazdinstvo koje uzgaja jednogodišnje usjeve za manji broj stoke a koji služe za vlastitu potrošnji i sekundarni izvor prihoda.

Zemljište pogođeno eksproprijacijom je uglavnom *poljoprivredno zemljište* (obradiva zemlja, livade i pašnjaci), a posebno u k.o. Goliješnica i k.o. Tatarbudžak postoji nešto pogođenog šumskog zemljišta koje je uglavnom u državnom vlasništvu. Nenaseljeni dio dionice prekriven je livadama i pašnjacima te šumarcima. Ostale površine s nešto većim šumskim zemljištem su k.o. Ozimica i k.o. Želeće na kraju poddionice. *Ostalo zemljište* čine rijeka, javne ceste, nekategorisane ceste, pomoćne i stambene zgrade, dvorište, itd. Vrstu zemljišta zahvaćenog eksproprijacijom u m² prikazuje **Grafikon 2** u nastavku.

Grafikon 2: Vrsta zemljišta pogođenog eksproprijacijom na poddionici Ozimica – Poprikuše 2. dio

Budući da ova dionica autoputa prolazi kroz osam katastarskih opština, tabela u nastavku prikazuje i vrstu zemljišta pogođenog eksproprijacijom po katastarskim opštinama.

Tabela 7: Vrsta zemljišta pogođenog eksproprijacijom po katastarskim opštinama

Katastarska opština	Poljoprivredno zemljište	Šuma	Ostalo
Goliješnica	34,150	12,476	1,691
Donje Ravne	18,269	1,412	0
Ozimica	146,585	119,665	3,908
Tatarbudžak	57,218	56,137	4,116
Žepče Van	80,796	3,238	13,062
Papratnica	3,773	0	1,988
Želeće	13,929	55,113	11,176
Željezno Polje	3,842	220	0
Ukupno	358,562	248,261	35,941

Projekat će zahtijevati otkup građevina (stambenih i pomoćnih) i fizičko preseljenje domaćinstava.

Otkup zemljišta će, kako je definisano državnim zakonodavstvom, biti „potpuna eksproprijacija“.³³

4.2.2. Sažetak socio-ekonomskog profila pogodenog stanovništva

Etnička pripadnost pogođena eksproprijacijom. S obzirom da je pitanje nacionalnosti i/ili etničke pripadnosti osjetljivo socio-političko pitanje, ispitanici su dobili priliku da odgovore na pitanje otvorenog tipa. Kao Hrvati se izjasnilo 54,19% ispitanika, kao Bošnjaci 37%, a kao Srbi 8,81%.

Grafikon 3: Etnička struktura vlasnika nekretnina

Sastav i demografija vlasnika zemljišnih parcela. Muškarci čine 66,52 % vlasnika zemljišnih parcela, a 33,48 % su žene. Nismo se susreli sa zajedničkim vlasništvom nad zemljištem između supružnika jer se ovaj oblik vlasništva rijetko viđa među ovom ciljanom populacijom. Inače, ovu opštinu (Žepče) karakteriše veliki broj parcela u vlasništvu žena, što nije uobičajeno u drugim opštinama u kojima je izvršena eksproprijacija.

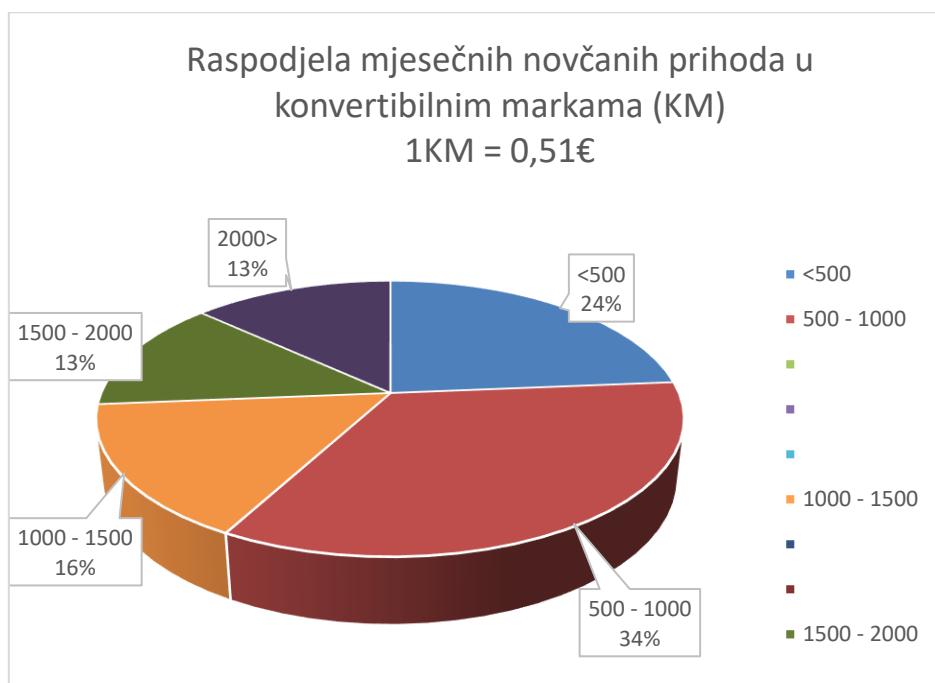
³³ Prema Zakonu o eksproprijaciji FBiH, potpuna eksproprijacija omogućava korisniku eksproprijacije da dobije pravno vlasništvo nad eksproprijsanom nekretninom, dok prava prijašnjeg vlasnika na nekretnini prestaju.

Grafikon 4: Spol vlasnika/suvlasnika zemljišnih parcela

Prihod domaćinstva. 13,00% domaćinstava prijavilo je mjesecne prihode veće od 2000 KM, 13% domaćinstava mjesecne prihode u rasponu od 1500 do 2000 KM³⁴, 16% domaćinstava od 1000 do 1500 KM, 34% domaćinstava od 500 do 1000 i 24% domaćinstava ima manje od 500 KM.

Grafikon 5: Raspodjela mjesecnih novčanih prihoda u anketiranim domaćinstvima u konvertibilnim markama

Primarni izvor prihoda. Većina anketiranih osoba navela je plate kao primarni izvor prihoda. Za 50% domaćinstava plata je primarni izvor prihoda, a 13% njih je navelo vlastitu poljoprivrednu proizvodnju kao sekundarni izvor uz platu. Za 33% domaćinstava penzija je

³⁴ KM – bosanskohercegovačka konvertibilna marka, isto što i BAM

primarni izvor prihoda. 7% anketiranih je navelo vlastito privatno poslovanje kao izvor prihoda, dok je državna ciljana pomoć glavni izvor prihoda za preostalih 3% anketiranih OPP-ova.

Zadovoljstvo DPP-ova vlastitom ekonomskom situacijom. 26% ispitanika je izjavilo da je zadovoljno svojom ekonomskom situacijom, 54% ispitanika je izjavilo da nije ni zadovoljno ni nezadovoljno ekonomskom situacijom, 14% ispitanika je izjavilo da je nezadovoljno ekonomskom situacijom, a manji dio njih, tj. 6% je izjavilo da je veoma nezadovoljno ekonomskom situacijom.

Ranjivost. Identifikovano je 13 domaćinstava (što odgovara 13 uložaka/predmeta) s jednim ili više tipova ranjivosti. Ispitanici su imali mogućnost da navedu ranjivost za sve članove domaćinstva. Najčešći tip ranjivosti su starije osobe (12 članova domaćinstva). Fizički invaliditet je priavljen u jednom domaćinstvu. Nezaposlenost je rasprostranjena u istraživanom području, posebno među mlađim osobama.

Preferencije za kompenzaciju. Svi ispitanici su iskazali preferencije za kompenzaciju u gotovini.

4.2.3 Rezultati socio-ekonomske ankete za domaćinstva koja će biti preseljena

Projektom izgradnje autoceste na dionici Ozimica - Poprikuše obuhvaćeno je 17 stambenih građevina. Broj stambenih građevina koji se nalaze u zoni eksproprijacije je 11, dok za 6 stambenih građevina vlasnici nekretnina, u skladu sa čl. 11. Zakona o eksproprijaciji imaju pravo zahtijevati eksproprijaciju kuća.

Ukupno 3 kuće su u lošem stanju i vlasnici su ih napustili (*označene brojevima 3, 4 i 12 u Dodatku 4*). Međutim, vlasnik jedne (1) napuštenе kuće je intervjuisan tokom ankete. No vlasnici dviju (2) napuštenih kuća nisu intervjuisani jer nisu bili prisutni tokom terenskog istraživanja. Međutim, sva 3 PO-a će dobiti punu kompenzaciju u gotovini za svu pogodenu imovinu, ali se neće suočiti s potrebotom za fizičkim preseljenjem jer su se preselili u drugo stalno mjesto boravka nekoliko godina prije projekta.

Tabela 8: Zbirna tabela pogodjenih kuća

Katastarska opština	Ukupan broj pogodjenih kuća	Ukupan broj pogodjenih kuća u/na zoni/liniji eksproprijacije	Ukupan broj pogodjenih kuća u skladu s članom 11.	Ukupan broj DPP-ova koji su predmet fizičkog preseljenja	Bez fizičkog preseljenja - kuća je napuštena, vlasnik stalno živi u drugom mjestu	Bez fizičkog preseljenja - kuća je napuštena zbog lošeg stanja
Golješnica	3	3	0	2	0	1
Tatarbudžak	1	1	0	0	0	1
Žepče Van	5	1	4	3	2	0
Ozimica	3	1	2	2	0	1

Katastarska opština	Ukupan broj pogođenih kuća	Ukupan broj pogođenih kuća u/na zoni/liniji eksproprijacije	Ukupan broj pogođenih kuća u skladu s članom 11.	Ukupan broj DPP-ova koji su predmet fizičkog preseljenja	Bez fizičkog preseljenja - kuća je napuštena, vlasnik stalno živi u drugom mjestu	Bez fizičkog preseljenja - kuća je napuštena zbog lošeg stanja
Donje Ravne	2	2	0	1	1	0
Papratnica	0	-	-	-	-	-
Želeće	3	3	0	3	-	-
Željezno Polje	0	-	-	-	-	-
Ukupno	17	11	6	11	3	3

Socio-ekonomskom anketom obuhvaćeno je 14 domaćinstava s ukupno 41 OPP-om koji podliježu fizičkom preseljenju. U nastavku je dato više informacija o njihovim karakteristikama i lokaciji prema katastarskim opštinama:

- 3 kuće (k.o. Golješnica) su pogođene eksproprijacijom, a 2 od njih će biti fizički preseljene. Treća kuća nije naseljena jer nije prikladna za stanovanje³⁵;
- 1 kuća (k.o. Tatarbudžak) je pogođena eksproprijacijom, ali se ne očekuje fizičko preseljenje DPP-a jer kuća nije naseljena zbog lošeg stanja i nije prikladna za stanovanje³⁶;
- Identifikovano je 5 kuća (k.o. Žepče Van) (*označene brojevima 5 do 9 u Dodatku 4*). Među njima:
 - Jedna (1) kuća se nalazi u zoni eksproprijacije. Vlasnik je lociran i anketiran, a stalni stanovnici ove kuće biće predmet fizičkog preseljenja kao rezultat potpune eksproprijacije,
 - ostale četiri (4) kuće se nalaze u blizini zone eksproprijacije. Vlasnici nekretnina u skladu sa čl. 11. Zakona o eksproprijaciji³⁷ imaju pravo da zahtijevaju eksproprijaciju ove 4 kuće. Međutim, u upravnom postupku eksproprijacije koji vodi nadležna opština Žepče, biće potrebno utvrditi osnovanost ovih zahtjeva (ukoliko budu podneseni), Jedna od ove 4 kuće bila je nenastanjena u vrijeme anketiranja i shodno tome vlasnici nisu locirani (*označena brojem 7 u Dodatku 4*) ali su ostala tri locirani i anketirani. Vlasnik jedne kuće potvrdio je da stalno živi u inostranstvu i da ima drugu kuću u kojoj stanuje³⁸,

³⁵ Za treću nenaseljenu kuću u k.o. Golješnica, vlasnik nekretnine nije anketiran, ali je nekretnina pregledana i fotografisana – označena brojem 3 u Dodatku 4.

³⁶ Vlasnik nenaseljene kuće u k.o. Tatarbudžak je anketiran i nekretnina je pregledana i fotografisana – označena brojem 4 u Dodatku 4.

³⁷ Vlasnici pogodeni djelomičnim gubitkom svojih nekretnina imaju pravo zahtijevati potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću kompenzaciju ukoliko bi djelomična eksproprijacija pogoršala ekonomsku situaciju stvarnog vlasnika nekretnine ili učinila preostali dio nekretnine beskorisnim ili teškim za korištenje (čl. 11.), te ih opštinske vlasti moraju obavijestiti o ovom pravu. Pravo na zahtjev za eksproprijaciju cjelokupne nekretnine može se podnijeti do donošenja Odluke o eksproprijaciji u prvom stepenu, kao i u žalbenom postupku ako oštećeni vlasnik nije upoznat s tim pravom.

³⁸ Vlasnik nekretnine, kuće u k.o. Žepče – Van je anketiran i nekretnina je pregledana i fotografisana – označena brojem 8 u Dodatku 4.

- Identifikovane su 3 kuće (k.o. Ozimica). Među njima:
 - U zoni eksproprijacije nalazi se jedna nenaseljena i za život neuslovna kuća a čiji vlasnici naknadno nisu pronađeni (*označena brojem 12 u Dodatku 4*),
 - Dvije preostale kuće čiji su vlasnici locirani i anketirani nalaze se u blizini zone eksproprijacije. U skladu sa čl. 11. Zakona o eksproprijaciji, vlasnici nekretnina imaju pravo zahtijevati eksproprijaciju kuća, međutim, u upravnom postupku eksproprijacije koji vodi nadležna opština Žepče, biće potrebno utvrditi osnovanost ovih zahtjeva (ukoliko budu podneseni³⁹),
- 2 kuće (k.o. Donje Ravne) su pogodjene eksproprijacijom i oba DPP-a će biti fizički preseljena (*označene brojevima 13 i 14 u Dodatku 4*),
- 3 kuće (k.o. Želeće) su pogodjene eksproprijacijom i biće fizički preseljena (*označene brojevima 15 do 17 u Dodatku 4*).

Svih 17 domaćinstava nalazi se na sopstvenim projektom pogodenim zemljишnim parcelama stambene namjene. Nisu identifikovane neformalno naseljene kuće.

Sažetak rezultata ankete dat je u nastavku.

Članovi domaćinstva	Ukupan broj članova domaćinstva koji žive u 14 anketiranih domaćinstava = 41 Omjer muškaraca i žena = 21:20 Omjer domaćinstava čija su glava muškarci i domaćinstava čija su glava žene = 11:3 Najmanje domaćinstvo = 1 član Najveće domaćinstvo = 6 članova Najstariji član domaćinstva = 85 godina (muškarac) Najblađi = 1 godina (muško)
Etnička pripadnost	Bošnjaci = 24 ispitanika Hrvati = 17 ispitanika <i>S obzirom da je pitanje nacionalnosti i/ili etničke pripadnosti osjetljivo socio-političko pitanje, ispitanici su dobili priliku da odgovore na pitanje otvorenog tipa.</i>
Prihodi i sredstva za život domaćinstva	<500 KM mjeseca prihoda = 4 domaćinstva 500 do 1000 KM = 5 domaćinstava 1000 do 1500 KM = 2 domaćinstva 1500 do 2000 KM = 2 domaćinstva >2000 KM = 1 domaćinstvo Penzije kao glavni prihod = 5 domaćinstava Plata kao glavni izvor prihoda = 7 domaćinstava Privatno poslovanje kao glavni izvor prihoda = 1 domaćinstvo Ostalo = 1 domaćinstvo 4 domaćinstva su zadovoljna nivoom prihoda, 5 domaćinstava je izjavilo da nisu ni zadovoljni ni nezadovoljni ekonomskom situacijom, a 3 domaćinstva nisu zadovoljna.
Zakonitost zemljišta	14 domaćinstava su formalni vlasnici zemljišta
Stambene građevine i pomoći objekti	14 kuća s građevinskim objektima (u Goliješnici, Tatarbudžaku, Žepče-Vanu, Ozimici i Želeću) 4 kuće sa štalam (u Goliješnici, Tatarbudžaku i Žepče-Vanu) i 8 kuća s garažom (u Goliješnici, Žepče-Vanu i Ozimici)
Poljoprivredna proizvodnja	4 domaćinstva (u Goliješnici, Tatarbudžaku i Žepče-Vanu, Žepče) posjeduju voćnjake (jabuke, kruške, šljive, grožđe i orasi) koje ne koriste u komercijalne svrhe već za vlastite potrebe. 4 domaćinstva koriste poljoprivredno zemljište za sjetu raznih žitarica koje ne koriste u komercijalne svrhe već za vlastite potrebe. Jedno domaćinstvo uzgaja grožđe. Međutim, ne oslanjaju se isključivo na poljoprivrednu kao izvor prihoda, već je to sekundarni izvor prihoda, kako je navedeno u anketi.
Obrazovni nivo članova domaćinstva	Od ukupno 41 člana domaćinstava: - 2 imaju univerzitetsko obrazovanje - 11 ima srednjoškolsko obrazovanje - 18 ima osnovnoškolsko obrazovanje - 3 studenata - 6 djece

³⁹ Za vrijeme ankete, vlasnik jedne kuće za koju je moguće podnijeti zahtjev za eksproprijaciju prema čl. 11. Zakona o eksproprijaciji, izrazio želju da zadrži kuću i nije bio za eksproprijaciju kuće.

Status zaposlenja ispitanika	Zaposleni = 10 ispitanika Penzioneri = 8 ispitanika Nezaposleni = 14 ispitanika
Ranjivost	1 osoba prijavila je izvjestan tip ranjivosti - fizički invaliditet, a još 8 su osobe starije životne dobi
Percipirani gubici i preferencije za kompenzaciju	Ispitanici su zamoljeni da navedu svaku potencijalnu vrstu gubitka uzrokovanu Projektom. Percipirani gubici i učestalost odgovora su sljedeći:

Svi ispitanici su izjavili da bi više voljeli dobiti novčanu kompenzaciju.

Članovi domaćinstva. Ukupan broj članova domaćinstava u anketiranim domaćinstvima je 41. Prosječno domaćinstvo sastoji se od 2,92 člana. Najveća porodica broji 6 članova, od kojih su 3 djeca. Prosječna dob članova domaćinstva je 44,6 godina (najmlađi član ima 1 godinu, a najstariji 85 godina). Od ukupnog broja članova domaćinstava, 25% su maloljetnici (ispod 18 godina), 55% pripada starosnoj grupi između 18-60 godina, dok 20% čine starije osobe (starije od 60 godina). U 11 porodica glava domaćinstva je muškarac, dok je u 3 domaćinstva glava domaćinstva žena.

4.3 Karakteristike pogodene imovine

4.3.1 Stambene i pomoćne građevine

Na projektovanom području imamo ukupno **17 pogodjenih stambenih građevina (kuća) i nijednu poslovnu građevinu**. Tri (3) kuće su u katastarskoj opštini Goliješnica, jedna (1) u katastarskoj opštini Tatarbudžak, pet (5) u katastarskoj opštini Žepče Van, tri (3) od njih u katastarskoj opštini Ozimica, dvije (2) u katastarskoj opštini Donje Ravne i tri (3) od njih u katastarskoj opštini Želeće, a sve pripadaju Opštini Žepče. U katastarskim opštinama Željezno Polje i Papratnica nema građevina. Podijeljene su u 17 uložaka o privatnom vlasništvu (**DODATK 4 – FOTOGRAFIJE POGOĐENIH STAMBENIH GRAĐEVINA**).

Sva domaćinstva se nalaze na vlastitim parcelama. Nisu identifikovane neformalno naseljene kuće. Stambene građevine su različitih veličina i kvaliteta i uglavnom su u vrlo dobrom stanju. Gotovo sve kuće imaju neke pomoćne građevine i građevinske objekte (štala i garaže) koje je također potrebno otkupiti.

4.3.2 Poslovne građevine

U pogodjenom području nema poslovnih građevina koje treba ekspropriisati.

Postoje četiri (4) predmeta/uloška eksproprijacije i 4 zemljišne parcele u vlasništvu tri različita poslovna subjekta. Sve četiri zemljišne parcele su prazne, bez ikakvih građevina ili pripadajućih poslovnih objekata. Dakle, nema potrebe za preseljenjem komercijalnih građevina, niti je potrebna kompenzacija za obustavu poslovanja. Eksproprijacija za privredni subjekt obavlja se na isti način kao i za svaku drugu privatnu osobu. Zemljišne parcele se nalaze u katastarskim opštinama Želeće i Željezno Polje. Tri od ovih zemljišnih parcella su bile djelomično pogodjene i za njih je već isplaćena kompenzacija u gotovini tokom implementacije 1. dijela APP-a.

4.3.3 Karakteristike zemljišnih parcela i građevine na njima

Na ovom području istražene su ukupno 503 pogođene zemljišne parcele, sve na teritoriji Opštine Žepče od čega 88 zemljišnih parcela u državnom vlasništvu i 415 zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu.

Prosječna veličina privatnih zemljišnih parcela je 1218 m², a prosječna veličina javnih zemljišnih parcela 1558 m². Prvi podaci pokazuju da je 72% privatnih zemljišnih parcela proglašeno punim vlasništvom, dok ostalih 28% čine suvlasničke parcela, ali potpune informacije o navedenom možemo imati tek nakon donošenja odluka o eksproprijaciji i identifikacije stvarnih vlasnika. Prosječan broj suvlasnika je oko 2 (od 2 do 3).

Tabela 9: Pregled uticaja projekta na privatnu imovinu⁴⁰

Uticaj	Lokacija	Broj privatnih zemljišnih parcela	Od kojih: Zemljišne parcele sa stambenim građevinama	Od kojih: Vrsta zemljišne parcele
Pogođeno potpunim otkupom zemljišta u Žepču	Katastarska opština Golješnica	19	3 stambene zgrade	6 parcela šumskog zemljišta 5 parcela poljoprivrednog zemljišta 3 parcele pašnjaka 1 livada 1 voćnjak 3 Ostalo
	Katastarska opština Donje Ravne	19	2 stambene zgrade	6 parcela poljoprivrednog zemljišta 4 parcele pašnjaka 2 livade 7 voćnjaka
	Katastarska opština Ozimica	95	3 stambene zgrade	41 parcela šumskog zemljišta 39 parcela poljoprivrednog zemljišta 3 parcele pašnjaka 6 livada 2 voćnjaka 4 Ostalo
	Katastarska opština Tatarbudžak	54	1 stambena zgrada	13 parcela šumskog zemljišta 23 parcele poljoprivrednog zemljišta 8 parcela pašnjaka 4 livade 3 voćnjaka 3 Ostalo
	Katastarska opština Žepče Van	100	5 stambenih zgrada	9 parcela šumskog zemljišta 52 parcele poljoprivrednog zemljišta 7 parcela pašnjaka 2 livade 16 voćnjaka 14 Ostalo
	Katastarska opština Papratnica	33	0 stambenih zgrada	19 parcela poljoprivrednog zemljišta 2 parcele pašnjaka 9 voćnjaka 3 Ostalo
	Katastarska opština Želeće	83	3 stambene zgrade	1 parcela šumskog zemljišta 76 parcela poljoprivrednog zemljišta 2 livade 1 voćnjak 3 Ostalo
	Katastarska opština Željezno Polje	12	0 stambenih zgrada	3 parcele šumskog zemljišta 8 livada 1 parcela pašnjaka

⁴⁰ Neke zemljišne parcele imaju više karakteristika, na primjer imamo zemljišnu parcelu koja je po vrsti pašnjak i šuma ili stambena zgrada, dvorište i livada i to je evidentirano u elaboratu o eksproprijaciji. U FBiH je uobičajena situacija da imamo i šumsko zemljište u privatnom vlasništvu.

Uticaj	Lokacija	Broj privatnih zemljišnih parcela	Od kojih: Zemljišne parcele sa stambenim građevinama	Od kojih: Vrsta zemljišne parcele
UKUPNO	Opština Žepče	415	17 stambenih zgrada	313 parcela poljoprivrednog zemljišta 73 parcele šumskog zemljišta 29 Ostalo

Sažeta verzija baze podataka Popisa dostupna je na zahtjev (baza podataka u obliku posebnog Excel dokumenta). Preduzeće, Opština Žepče i/ili Kreditor neće javno objavljivati povjerljive informacije o pojedinim osobama i nekretninama.

5. KLJUČNI PRINCIPI I PITANJA OTKUPA ZEMLJIŠTA / KOMPENZACIJE

Preduzeće se obavezalo na sljedeće principe otkupa zemljišta i kompenzacije, kojih se mora pridržavati tokom implementacije Projekta:

1. Otkup zemljišta mora se provoditi u skladu s **važećim zakonodavstvom u FBiH** (posebno sa Zakonom o eksproprijaciji FbiH), s **Ekološkim i socijalnim standardima EIB-a: Standard 6 o Prinudnom preseljenju i Standard 7 o Pravima i interesima ranjivih grupa**, te s **Okvirom za otkup zemljišta i preseljenje (OOZP)** i dobrom međunarodnom praksom. Projekat će omogućiti razmatranje mikroreorganizacije kako bi se izbjegao otkup zemljišta gdje je to moguće.
2. **Sve pogodene osobe će biti obaviještene i konsultovane** tokom pripreme i implementacije Projekta. Svi vlasnici, stanari i korisnici biće posjećeni i biće im objašnjen proces otkupa zemljišta i specifični uticaji na njihovo zemljište, kako bi se pružila mogućnost da se izvrši mikroreorganizacija u cilju smanjenja potencijalnih uticaja i neugodnosti.
3. **Osnovna socio-ekonomska anketa i popis** za APP identificuju i formalne i neformalne korisnike zemljišta/imovine, uključujući ranjive osobe/domaćinstva.
4. **Krajnji datum** za utvrđivanje podobnosti (i za formalne i za neformalne vlasnike/korisnike zemljišta) biće datum obavještavanja vlasnika da je JPAC kao Korisnik eksproprijacije pokrenuo proces eksproprijacije. Krajnji datum će također biti objavljen na konsultativnim sastancima. Osobe koje su se naselile na području Projekta nakon krajnjeg datuma neće imati pravo na bilo kakvu kompenzaciju. Opština Žepče mora obavijestiti vlasnike da je pokrenut postupak eksproprijacije, uz upozorenje vlasnicima da nemaju pravo na kompenzaciju za troškove ulaganja u zemljište ili zgrade nakon što dobiju pismenu obavijest da je postupak eksproprijacije započeo (osim za troškove redovnog održavanja).
5. **Svi vlasnici, stanari i korisnici** pogodenog zemljišta u vrijeme krajnjeg datuma, bilo s potpuno priznatim vlasničkim pravima ili bez njih, **imaju pravo na kompenzaciju i/ili pomoći, kako je navedeno u Matrici prava** (**Tabela 11: Posebna prava na kompenzaciju –**)
6. **Za privremeno zauzimanje zemljišta u građevinske svrhe isplaćivaće se kompenzacija** u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH, kako je propisanou **Tabela 11: Posebna prava na kompenzaciju –**
7. **Životni standard i/ili sredstva za život pogodenih osoba će biti obnovljeni i potencijalno poboljšani** u što kraćem mogućem roku.
8. **Službenu procjenu vrijednosti** nekretnina/poboljšanja zemljišta vršiće ovlašteni sudski vještaci koje Opština Žepče izabere sa službene liste sudskih vještaka.

9. Kompenzacija će biti osigurana **prije raseljavanja ili nametanja ograničenja pristupa**. O pitanjima u vezi s novčanom kompenzacijom će se diskutovati i dogоворити s vlasnicima i svim pogodjenim članovima domaćinstava. Novčana kompenzacija će se isplaćivati u cijelosti ili u ratama prema dogovoru s vlasnicima i pogodjenim članovima domaćinstava te kako je definisano ugovorima, na bankovne račune koje odrede vlasnici, uz saglasnost svih pogodjenih članova domaćinstva. U slučajevima kada postoji više od jednog vlasnika nekretnine (tj. suvlasništvo bračnih parova), iznosi kompenzacije će biti podijeljeni i uplaćeni na bankovne račune koje oni odrede.
10. **Naknada za selidbu** se osigurava svim kategorijama ljudi pogodjenih projektom (LJPP). Vještak građevinske struke će biti upoznat s potrebom naknade za selidbu i uključiće je u svoje zaključke.
11. **Ljudima i zajednicama pogodjenim projektom biće pružene informacije i konsultacije** kako bi se olakšalo njihovo rano i informisano učešće u procesu donošenja odluka u vezi s preseljenjem. **Pristup informacijama i pomoći za ranjive osobe/domaćinstva će Preduzeće omogućiti** u skladu s njihovim specifičnim potrebama, na osnovu pregleda svakog pojedinačnog slučaja koji će se provoditi uz podršku relevantnih opštinskih socijalnih službi.
12. Efikasan **žalbeni mehanizam** će biti u funkciji za primanje i blagovremeno rješavanje specifičnih problema koje pogodjeni vlasnici zemljišta iznose u vezi s kompenzacijom i preseljenjem. Detaljno objašnjeno u *poglavlju 7 UPRAVLJANJE ŽALBAMA I OBEŠTEĆENJE*
13. Preduzeće je dužno pratiti **implementaciju procesa otkupa zemljišta i obnove sredstava za život** putem internih institucionalnih aranžmana, kao i putem nezavisnog, vanjskog monitora.

6. PRAVA I KOMPENZACIJE

6.1. Metodologija za procjenu vrijednosti imovine

Procjenu vrijednosti zemljišta i imovine koji pripadaju zemljištu pogođenom projektom provodiće nezavisni sudski vještaci za procjenu vrijednosti imovine⁴¹ (vještak poljoprivredne struke i vještak građevinske struke) koje sa službene liste sudske vještaka izabere JP Autoceste FBiH ili Opština Žepče, koja je organ za eksproprijaciju, za sve pogodjene zemljišne parcele.

Poljoprivredno i šumsko zemljište

Kako je predviđeno Zakonom o eksproprijaciji FBiH, kompenzacija za zemljište će, kad god je to izvodljivo, biti u obliku zamjenske imovine koja će vlasniku omogućiti približno iste uslove korištenja.⁴² Pod *istim uslovima korištenja* podrazumijeva se ispunjavanje sljedećih kriterijuma:

- prihvatljivo za pogodjenog vlasnika/poljoprivrednika,
- približno iste veličine,
- ima sličan ili bolji poljoprivredni potencijal, tj. plodnost, nagib, oblik parcele, izloženost sunčevoj svjetlosti i
- nalazi se na razumnoj udaljenosti.

Kada se zamjenska nekretnina ne može ponuditi pogodjenom vlasniku zemljišta jer odgovarajuće poljoprivredno zemljište nije dostupno na razumnoj udaljenosti ili nije prihvatljivo za vlasnika zemljišta, organ za eksproprijaciju će izraditi pisani dokaz o svojim neuspješnim nastojanjima da identificuje takvo slično zemljište i izvršiti kompenzaciju za takvo zemljište po punoj zamjenskoj vrijednosti.

Za poljoprivredno zemljište, zamjenska vrijednost predstavlja tržišnu vrijednost zemljišta prije projekta ili prije raseljavanja, koja god je viša, jednakog proizvodnog potencijala ili namjene, a koje se nalazi u blizini pogodjenog zemljišta, plus trošak pripreme zemljišta do nivoa sličnih onima pogodjenog zemljišta, plus trošak svih poreza na registraciju i prenos.

Zakon o eksproprijaciji ne reguliše izričito situacije u kojima se kao zamjenska nekretnina može ponuditi samo parcela manje veličine ili poljoprivrednog potencijala, te da li bi bilo prihvatljivo platiti ostatak u gotovini povrh kompenzacije u naturi kako bi se nadoknadila takva razlika u veličini ili potencijalu. U situacijama kada se parcela ekvivalentne veličine ili potencijala ne može identifikovati i ponuditi, a mogu se ponuditi parcele manje veličine ili potencijala, vlasniku će biti omogućena opcija da kompenzaciju dobije dijelom u naturi (zamjenska nekretnina - parcela), a dijelom u gotovini. Ovo zahtijeva procjenu i pogodjene i zamjenske parcele kako bi se mogla izračunati razlika. Po pravilu, ako je razlika u utvrđenim

⁴¹ U skladu sa čl. 183. Zakona o upravnom postupku FBiH (Službene novine FBiH, br. 2/98, 48/99), stav (1) Radi izvođenja dokaza vještačenjem službena osoba koja vodi postupak određuje, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke, jednog vještaka, a kad ocijeni da je vještačenje složeno, može odrediti dva ili više vještaka. I stav (2) Vještaci su osobe koje su stručne, i to prvenstveno one koje imaju posebno ovlaštenje za davanje stručnog mišljenja o pitanjima iz odgovarajuće struke, ako je takvo ovlaštenje predviđeno propisima.

⁴² Prema članu 45. Zakona o eksproprijaciji, kompenzacija za eksproprijsanu nekretninu određuje se davanjem druge odgovarajuće nekretnine koja odgovara visini tržišne vrijednosti nekretnine koja se ekspropriše u istoj opštini ili gradu, a kojom se vlasniku eksproprijsane nekretnine omogućavaju približno isti uslovi korištenja.

vrijednostima manja od 10%, parcele će se smatrati približno ekvivalentnima i neće biti osigurana kompenzacija u gotovini za poravnanje ove razlike. U svakom slučaju, primjenjivaće se uslovi navedeni u odjeljku Posebna prava na kompenzaciju – Matrica prava (Tabela 11 ovog APP-a).

U situacijama djelomične eksproprijacije poljoprivrednog zemljišta u kojima bi vlasnik zemljišta ocijenio da je ostatak parcele neprikladan za daljnju poljoprivrednu upotrebu ili u svakom slučaju kada bi zemljišna parcela izgubila pristupni put, vlasnik se može prijaviti za eksproprijaciju cijele parcele u skladu s odredbama člana 11. Zakona o eksproprijaciji. Ovakve situacije organ za eksproprijaciju treba procijeniti na individualnoj osnovi.

Stambeno zemljište

Poželjna opcija za eksproprijaciju stambenog zemljišta biće zamjena alternativnim zemljištem u skladu s odredbama Zakona o eksproprijaciji. Kompenzacijski paket obično uključuje kompenzaciju za stambene kuće na dатој parceli.

Ako je stambeno zemljište pogođeno, ali sama kuća nije, kompenzacija će obično biti u obliku gotovine. Kompenzacija u gotovini će se osigurati po zamjenskoj vrijednosti, tj. tržišnoj vrijednosti zemljišta jednake veličine i namjene prije raseljavanja, sa sličnim ili poboljšanim objektima i uslugama javne infrastrukture i koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta, plus trošak svih poreza na registraciju i prenos.

Kuće i ostale građevine

Prilikom procjene zamjenskih nekretnina, u najvećoj mogućoj mjeri primjenjuju se sljedeći kriterijumi:

- parcela na kojoj se nalaze kuće ili druge građevine mora biti približno iste veličine,
- kuće moraju imati sličnu veličinu i standarde, uključujući pristup komunalnim uslugama, i
- kuće moraju biti smještene na razumnoj udaljenosti i imati sličan potencijal sa stanovišta sredstava za život (pristup zaposlenju ili poljoprivredi).

Ako se pogođenim osobama predlože zamjenske građevine manjih dimenzija ili nepovoljnih karakteristika, razlika u vrijednosti se isplaćuje pogođenom vlasniku na sličan način kao što je opisano u odjeljku o kompenzaciji za poljoprivredno zemljište.

Ako se pogođeni vlasnik odluči za kompenzaciju u gotovini umjesto zamjenske nekretnine ili ako se na tom području ne može odrediti odgovarajuća zamjenska nekretnina, stambene građevine se kompenzuju u gotovini po punoj zamjenskoj vrijednosti. Za kuće i druge građevine zamjenska vrijednost je tržišna vrijednost materijala za izgradnju zamjenske građevine čija su površina i kvalitet slični ili bolji od onih pogođene građevine, ili za popravak djelomično pogođene građevine, plus trošak transporta građevinskog materijala na gradilište, plus trošak naknada za rad i izvođače, plus trošak svih poreza na registraciju i prenos. Pri određivanju zamjenske vrijednosti, amortizacija imovine i vrijednost spašenih materijala ne uzimaju se u obzir, niti se vrijednost koristi koja se može dobiti iz projekta oduzima od procjene vrijednosti pogođene imovine. Također uključuje troškove nивelacije ili druge pripreme za novu izgradnju ili korištenje. Troškovi se izračunavaju na osnovu vremena u koje se imovina zamjenjuje, a ako ne, inflacija se uzima u obzir pri izračunu troškova.

Usjevi i šuma

U mjeri u kojoj je to moguće, otkup zemljišta i ulazak na zemljište će biti predviđeni tako da se svaki godišnji usjev, bez obzira na fazu razvoja, može pobrati prije nego što se zemljište oduzme vlasniku ili korisniku zemljišta. Za godišnje usjeve pbrane prije ulaska na zemljište nema kompenzacije.

Godišnji usjevi koji se ne mogu pobrati prije ulaska na zemljište ili koji su oštećeni građevinskim radovima podliježu kompenzaciji po punoj zamjenskoj vrijednosti. Treba primijeniti najnovije cijene poljoprivrednih proizvoda na opštinskem ili kantonalnom nivou. Kada takva evidencija nije dostupna, koriste se evidencije Agencije za statistiku BiH koje se objavljaju u obliku Saopštenja⁴³ a koje se ažuriraju kvartalno. Vještak poljoprivredne struke će te podatke koristiti za svoje nalaze u nedostatku podataka iz opština i kantona.

Određivanje pune zamjenske vrijednosti zahtijeva razmatranje ne samo prinosa usjeva tokom jedne godine, već i troškove ponovnog uspostavljanja sadnje (sadnice, priprema tla, gnojiva, itd.), kao i izgubljene prihode tokom perioda potrebnog za ponovno formiranje usjeva.

Stopu kompenzacije treba izračunati u skladu s principom pune zamjenske vrijednosti, pri čemu se stopa kompenzacije C za jedno stablo određuje primjenom sljedeće formule:

$$C = V \times D + C_P + C_L$$

V - prosječna tržišna vrijednost proizvoda jednog stabla za godinu dana

D - prosječan vremenski period potreban za ponovno uspostavljanje stabla na nivo zrele proizvodnje, u godinama

C_P - troškovi sadnje (sadnice, priprema tla, početno đubrenje)

C_L - troškovi rada potrebnog za održavanje usjeva tokom vremenskog perioda potrebnog za ponovno uspostavljanje njegovog prethodnog nivoa proizvodnje

Izračunata jedinična stopa C se zatim primjenjuje na cijelu parcelu ili uz pretpostavku prosječne gustine ili na osnovu preciznog broja svih uspravnih stabala.

Stopu kompenzacije biće kreirane za sljedeće faze razvoja biljaka (drveća):

- sadnica,
- mlada biljka, neproduktivna,
- mlada biljka, produktivna, i
- zrela biljka.

Za razliku od višegodišnjih zasada voća, koje se može ubirati tokom dužeg vremenskog perioda, većina komercijalnih vrsta drveća daje prinos samo jednom, kao što je slučaj s jednogodišnjim usjevima. Zamjenska vrijednost bi stoga trebala biti u skladu s odredbama Matrice prava. Ako se pogodjena komercijalna šuma ne može posjeći prije ulaska na

⁴³ POLJOPRIVREDA, OKOLIŠ I REGIONALNE STATISTIKE, PRODAJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA NA ZELENIM PIJACAMA dostupni su na službenim web stranicama Agencije (npr. za I kvartal 2017. godine http://www.bhas.ba/saopstenja/2017/AGR_2017Q1_009_01_BH.pdf)

zemljište, princip kompenzacije će biti sličan onom opisanom za jednogodišnje usjeve, uzimajući u obzir tržišnu vrijednost izgubljene drvne građe.

Uslovi za ulazak u posjed

Naknada će, po pravilu, uvijek biti pogođena prije ulaska na zemljište ili uzimanja u posjed. Opšte je pravilo da primaoci kompenzacije budu obaviješteni najmanje tri mjeseca unaprijed o napuštanju nekretnine, osim ako nije drugačije predviđeno sporazumom između vlasnika i korisnika eksproprijacije. Iznimno, na zahtjev korisnika eksproprijacije koji je naveo valjane razloge za hitnu potrebu preuzimanja u posjed eksproprijsane nekretnine, Vlada FBiH može odlučiti da se nekretnina preda korisniku eksproprijacije prije stupanja na snagu odluke o eksproprijaciji, ako utvrdi da je to neophodno zbog hitnosti situacije ili radi izbjegavanja veće štete.

6.2. Pomoć ranjivim osobama

Ranjive osobe su one pogođene osobe koje zbog spola, etničke pripadnosti, dobi, fizičkog ili mentalnog invaliditeta, ekonomski nepovoljnog položaja ili socijalnog statusa mogu biti pogođene preseljenjem i eksproprijacijom znatnije od drugih i koje mogu biti ograničene u svojoj sposobnosti da traže ili iskoriste pomoć pri preseljenju i odgovarajuće pogodnosti razvoja.

Posebna pažnja i podrška će se posvetiti potrebama ranjivih grupa na osnovu lične situacije takvih ranjivih osoba. Rezultati Socio-ekonomske ankete pokazuju da među pogođenim ljudima ima nekoliko ranjivih osoba i domaćinstava. Uspjeli smo identifikovati **5 ranjivih osoba među ljudima koji ne žive na pogođenoj nekretnini i još 8 ranjivih članova domaćinstava među onima koji žive u pogođenim kućama. Ukupan broj identifikovanih ranjivih osoba je 13.** Po učestalosti, kategorije ranjivosti uključuju:

- Starije osobe,
- Fizički invaliditet.

Tabela 10: Broj identificiranih ranjivih osoba

	Br. ranjivih vlasnika među projektom pogođenim vlasnicima zemljišnih parcela	Prijavljeni tipovi ranjivosti	Br. Ranjivih članova domaćinstava pogođenih projektom	Prijavljeni tip ranjivosti članova koji zavise od GD-a
Žepče	5 (2 žene, 3 muškarca)	Starije osobe	7 (3 žene, 4 muškarca)	Starije osobe, fizički invaliditet

Održaće se individualni sastanci sa svakom ranjivom osobom kako bi se utvrdile njihove potrebe u vezi s eksproprijacijom, kao i način podmirivanja identifikovanih potreba. Ranjive osobe će biti konsultovane o vrsti pomoći koja im je potrebna, te će im biti pružena pomoć koja odgovara njihovim potrebama. Pomoć ranjivim osobama uključuje sljedeće aktivnosti, u zavisnosti od pregleda svakog pojedinačnog slučaja koji će se provoditi uz podršku *Opštine Žepče (Odjel za socijalna pitanja)*:

- Pomoć tokom procesa popisivanja i eksproprijacije (npr. direktnе posjete domovima ranjivih osoba/domačinstava, posebno starijih osoba i osoba s hroničnim bolestima).
- Pojedinačni sastanci radi objašnjenja kriterijuma podobnosti i prava,
- Pomoć tokom procesa plaćanja, odnosno osiguravanje da dokumenti o kompenzaciji i proces plaćanja budu dobro shvaćeni (posebno za starije osobe),
- Pomoć tokom perioda nakon plaćanja (npr. pomoć u pronalaženju kurseva obuke za poboljšanje zapošljivosti i određivanje prioriteta za zapošljavanje, gdje je to moguće – posebno za siromašne i/ili nezaposlene osobe; pomoć u osiguravanju novčane kompenzacije i smanjenju rizika od zloupotrebe ili pljačke; provjera da su ponovo uspostavljene mreže solidarnosti na koje se ranjiva osoba oslanjala).

Socio-ekonomski karakteristike i ranjivost pogođenog stanovništva su također predmet neformalne evaluacije tokom procesa konsultacija s tim OPP-ovima u susretima za vrijeme pojedinačnih rasprava koje je organizovala Opština Žepče u prisustvu predstavnika JPAC-a. Tokom ovih sastanaka, JPAC je prikupio informacije o socio-ekonomskom statusu i ranjivosti OPP-ove koje su uzete u obzir prilikom predlaganja kompenzacije. Ukoliko su bili ispunjeni uslovi iz člana 47. Zakona o eksproprijaciji FBiH⁴⁴, dobili su i povećanje kompenzacije uz prethodno navedene aktivnosti.

6.3. Matrica prava

Prava na kompenzaciju za različite kategorije podobnih domaćinstava, preduzeća i nekretnina obuhvaćena trenutno važećim zakonodavstvom FBiH i ESS-ovima EIB-a sažeto su opisana u **Tabeli 10** u nastavku. U daljnjeem tekstu su detalji o pravima i kompenzacijama za sve kategorije pogođene imovine na anketiranom području i metodologija za procjenu vrijednosti nekretnina.

Napomena: Popis i socio-ekonomski anketa pokazuju sljedeće:

- U potpunosti će biti otkupljeno **415 zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu**. Svi vlasnici su ili formalni vlasnici zemljišta ili su u procesu formalizacije (npr. nasljednici koji još nisu upisani kao formalni vlasnici u zemljišnim knjigama).
- Međutim, planiran je otkup **dodatne 64 zemljišne parcele** (ekonomski neisplative parcele) na osnovu člana 11. Zakona o eksproprijaciji FBiH, koji propisuje da vlasnici zemljišta pogođeni djelomičnim gubitkom nekretnine imaju pravo zahtijevati potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću kompenzaciju ukoliko bi djelomična eksproprijacija pogoršala ekonomsku situaciju stvarnog vlasnika nekretnine ili učinila preostali dio nekretnine beskorisnim ili teškim za korištenje.⁴⁵
- **Ne postoje neformalni vlasnici ili korisnici pogođenog zemljišta.**
- Nijedan OPP ne koristi neformalno parcele u državnom vlasništvu.
- Značajan procenat pogođenog privatnog zemljišta je obradivo zemljište.
- Biće otkupljeno **17 kuća**. Sve kuće su legalno uknjižene.
- 13 porodica će biti fizički preseljeno.

⁴⁴ Prilikom određivanja visine kompenzacije trebalo bi uzeti u obzir lične i porodične prilike vlasnika čija je nekretnina u postupku eksproprijacije, kao i okolnosti koje mogu imati štetne ekonomski efekti.

⁴⁵ Moguće je da će OPP-ovi podnijeti dodatne zahtjeve, o kojima će se odlučivati na pojedinačnoj osnovi. Sve ove 64 zemljišne parcele su zapravo u vlasništvu OPP-ova identifikovanih u Elaboratu o eksproprijaciji – već pogođeni OPP-ovi su zatražili dodatnu eksproprijaciju svojih preostalih zemljišnih parcela.

- **19 pomoćnih građevina** će biti otkupljeno, uključujući 8 garaža, štala i drugih objekata.
- Neke kuće imaju i pripadajuće građevinske objekte za koje će biti data kompenzacija, kao što su staze, ograde i ostalo.
- Identifikovano je nekoliko ranjivih osoba i domaćinstava.
- Može se očekivati privremeno zauzimanje zemljišta tokom građevinskih radova.

Tabela 11: Posebna prava na kompenzaciju – Matrica prava

Vrsta projektom pogodenog prava ili nekretnine ili gubitak	Važeći pravni okvir / okvir politika	Pravo	Proces i specifični uslovi
Gubitak stambenih građevina (sve kuće uključujući i vikendice)	Zakon o eksproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Zamjenska nekretnina slične veličine i karakteristika <i>ili</i> Kompenzacija u gotovini za kuću + Naknada za selidbu i kompenzacija za druge troškove u vezi s preseljenjem	<ul style="list-style-type: none"> Prenos nekretnine u skladu sa sporazumnim dogовором ili proces eksproprijacije u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji. Pružanje zamjenske vrijednosti i naknade za selidbu u skladu sa OOZP-om⁴⁶ i ovim APP-om.
Gubitak zemljišnih parcela (poljoprivredno i šumsko zemljište)	Zakon o eksproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Zamjenska nekretnina slične veličine i karakteristika <i>ili</i> Kompenzacija u gotovini za zemljišnu parcelu po zamjenskoj vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> Prenos nekretnine u skladu sa sporazumnim dogовором ili proces eksproprijacije u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji . Pružanje zamjenske vrijednosti i naknade za selidbu u skladu sa OOZP-om i ovim APP-om.
Ekonomski neisplativo zemljište	Zakon o eksproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Kompenzacija u gotovini za zemljišne parcele po zamjenskoj vrijednosti (isto kao prethodno)	<ul style="list-style-type: none"> Prenos nekretnine u skladu sa sporazumnim dogовором ili proces eksproprijacije u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji. Pružanje zamjenske vrijednosti i naknade za selidbu u skladu sa OOZP-om i ovim APP-om.
Teški uticaji na OPP-ove	Zakon o eksproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Povećanje iznosa utvrđene kompenzacije ukoliko se za to ispune uslovi	<ul style="list-style-type: none"> Lične i ostale porodične prilike prethodnog vlasnika eksproprijsane nekretnine uzimaju se u obzir kao korektiv za svako povećanje iznosa utvrđene kompenzacije ukoliko su ti uslovi od velikog značaja za materijalnu egzistenciju (sredstva za život, glavni izvor prihoda) prethodnog vlasnika, a posebno ako mu/joj je ugrožena materijalna egzistencija zbog eksproprijacije većeg dijela ili cijelog zemljišta ili poslovнog prostora u kom je prethodni vlasnik zakonito obavljao poslovnu djelatnost, kao i u slučaju gdje se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju iseliti sa teritorije na kojoj su živjeli. Čl. 47. Zakona o eksproprijaciji

⁴⁶ <https://www.jpautoceste.ba/wp-content/uploads/2021/12/LARF-Land-Acquisition-and-Resettlement-Framework-for-Corridor-Vc.pdf>

Gubitak pomoćnih građevina	Zakon o ekproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Kompenzacija u gotovini za pomoćne građevine	<ul style="list-style-type: none"> Prenos nekretnine u skladu sa sporazumnim dogовором ili proces eksproprijacije u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji. Pružanje zamjenske vrijednosti i naknade za selidbu u skladu sa OOZP-om i ovim APP-om.
Gubitak prava služnosti	Zakon o ekproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Kompenzacija za umanjenu tržišnu vrijednost nekretnine + Kompenzacija za bilo kakvu štetu na nekretnini	<ul style="list-style-type: none"> Kompenzacija za uspostavljanje prava služnosti na privatnoj imovini koja će se osigurati u skladu sa članom 56. Zakona o eksproprijaciji
Gubitak godišnjih usjeva	Zakon o ekproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Pravo na žetvu usjeva ili (ako žetva nije moguća) Kompenzacija u gotovini za godišnje usjeve po zamjenskoj vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> Kompenzacija u gotovini za usjeve biće pružena samo ako godišnji usjevi nisu mogli biti požnjeveni prije eksproprijacije, u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH (Član 55). Ako to nije moguće (npr. usjevi još nisu sazreli), vlasnik zemljišta/zakupnik ima pravo na kompenzaciju u gotovini po punoj zamjenskoj vrijednosti usjeva. U mjeri u kojoj je to moguće, otkup zemljišta i ulazak na zemljište biće raspoređeni tako da se svaki postojeći godišnji usjev, bez obzira na razvojnu fazu, može požnjeti prije početka građevinskih radova.
Gubitak višegodišnjih usjeva / voćnjaka i vinograda (i za voćnjake na vlastitom zemljištu i za voćnjake zemljištu u državnom vlasništvu)	Zakon o ekproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Pravo na branje voća, povrća, itd. + Kompenzacija u gotovini za višegodišnja/e stabla/biljke po zamjenskoj vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> Kompenzacija će obuhvatiti sva stabla i biljke, a sudski vještak će procijeniti njihovu vrijednost u zavisnosti od starosti, vrste itd. (Član 50. Zakona o eksproprijaciji) Ako se višegodišnji usjevi ne mogu pobrati, vlasnik ima pravo na kompenzaciju u gotovini za očekivane usjeve, u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji. Višegodišnji usjevi i stabla će se vrednovati po zamjenskoj vrijednosti (određivanje pune zamjenske vrijednosti uključuje prinos usjeva tokom jedne godine, troškove ponovnog uspostavljanja sadnje (sadnice, priprema tla, gnojiva, itd.), kao i izgubljene prihode tokom perioda potrebnog za ponovno formiranje usjeva). Zamjenska vrijednost za komercijalne vrste drveća treba da bude tržišna vrijednost posjećenog drveta. Ako se pogodena komercijalna šuma ne može posjeći prije ulaska korisnika eksproprijacije na zemljišnu parcelu, princip kompenzacije će biti sličan onom za godišnje usjeve, uzimajući u obzir tržišnu vrijednost izgubljene drvene građe.

Gubitak poslovne građevine i gubitak poslovnog prihoda	Zakon o eksproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	<p>Zamjenska nekretnina slične veličine i karakteristika ili Kompenzacija u gotovini za poslovnu građevinu + Kompenzacija u gotovini za troškove prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili ostale opreme + Kompenzacija u gotovini za gubitak dobiti kao rezultat projekta (do potpune obnove poslovnih aktivnosti na drugom mjestu, što će biti procijenjeno od slučaja do slučaj (na osnovu računovodstvenih izvještaja ili drugih primjenjivih dokumenata) + JPAC će pomoći za obnavljanje sredstava za život (gdje je primjenjivo) identifikovati i pružati od slučaja do slučaja i na osnovu socio-ekonomске ankete</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prenos nekretnine u skladu sa sporazumnim dogовором ili proces eksproprijacije u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji.
Privremeno zauzimanje zemljišta za vrijeme građevinskih radova	Zakon o eksproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	<p>Pogođeno zemljište i infrastruktura biće vraćeni u predprojektne uslove + Kompenzacija u gotovini za privremeno zauzimanje zemljišta u iznosu zakupa po tržišnim cijenama Kompenzacija u gotovini za izgubljenu imovinu (npr. građevine, drveće) vlasniku imovine + Kompenzacija po tržišnoj vrijednosti za gubitak neto prihoda od naknadnih usjeva koji se ne mogu zasaditi za vrijeme privremenog posjedovanja (npr. kompenzacija za ljetinu izgubljenu po prosječnom prinosu/hektaru)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompenzacija za privremeno zauzimanje zemljišta i svaku štetu na imovini u skladu sa čl. 57. Zakona o eksproprijaciji. Kompenzacija za oštećenja tokom perioda privremenog posjedovanja po zamjenskoj vrijednosti materijala i radne snage bez odbitka za amortizaciju ili materijale koji se mogu spasiti.
Neodređeni uticaji	Zakon o eksproprijaciji FBiH ESS-ovi EIB-a	Svaki neodređeni utjecaj biće ublažen u skladu i sa Zakonom o eksproprijaciji i s UR 5 i ovim POZP-om	

7. UPRAVLJANJE ŽALBAMA I OBEŠTEĆENJE

7.1. Mehanizam za javne žalbe

Upravljanje žalbama je sastavni dio jake strategije uključivanja zainteresovanih strana koja je neophodna za uspješno izvršenje projekta. JP Autoceste i Izvođač(i) će primiti i razmotriti sve komentare i pritužbe u vezi s Projektom. Ovaj mehanizam je besplatan i služi za informisanje pogođenih zajednica o aktivnostima u vezi s projektima, djeluje preventivno i rješava probleme zajednice, smanjuje rizike i pomaže širem procesu poboljšanja pozitivnih društvenih promjena. Uzorak Obrasca za žalbe Projekta koji se može koristiti za komentare i pritužbe nalazi se na kraju ovog dokumenta u **DODATAK 2 – OBRAZAC ZA JAVNE ŽALBE I KONTAKT INFORMA** i biće dostupan na web stranici JP Autoceste: <http://www.ipautoceste.ba> kao i na web stranicama opština pogođenih eksproprijacijom.

Bilo koja osoba ili organizacija može poslati komentare, pritužbe i/ili zahtjeve za informacije. Žalba se može podnijeti na sljedeće načine:

- Podnošenjem obrasca za žalbe u Opštini
- Podnošenjem obrasca za žalbe na gradilištu
- Elektronski na jednu od navedenih e-mail adresa na obrascu za žalbe ili na web stranici JPAC-a
- Telefonom ili faksom na brojeve navedene na obrascu za žalbe ili na web stranici JPAC-a
- Putem razgovora sa zaposlenikom JPAC-a i izvođačem radova na dionici projekta.

Pojedinci koji podnesu svoje komentare ili žalbe imaju pravo tražiti da njihovo ime ostane povjerljivo.

Na sve komentare i pritužbe biće odgovoreno usmeno ili pismeno, u skladu s preferiranim načinom komunikacije koji je naveo podnositelj žalbe, ukoliko se navedu kontaktni podaci podnositelja žalbe. Sve će žalbe biti registrovane i potvrđene u roku od 7 dana, a na njih će se odgovoriti u roku od 20 radnih dana od primitka u zavisnosti od nivoa složenosti žalbe.

Kontaktni podaci za podnošenje komentara i zabrinutosti u vezi s Projektom dostupni su u nastavku. Žalbe u vezi s građevinskim aktivnostima će rješavati izvođač(i) građevinskih radova, a upravljanje njima će pratiti JP Autoceste.

Kontakt informacije

Sve vrste žalbi zainteresovanih strana (osim onih koje upućuju zaposlenici i izvođači) u vezi s ovim Projektom trebale bi biti upućene na JP Autoceste preko sljedećeg imenovanog člana osoblja:

Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine

Na pažnju: Kontakt osoba za žalbeni mehanizam

Sektor za projektovanje – Odjel za studijsku dokumentaciju,
socijalnu i ekološku politiku

Poštanska adresa: Adema Buća 20, 88000 Mostar

*Hamdije Kreševljakovića 19, 71000 Sarajevo,
Fax: +387 33 277 901
Telefon: +387 33 277 900
E-mail adresa: prituzbe@jpautoceste.ba
www.jpautoceste.ba*

Također je obveza Izvođača da aktivno učestvuje u rješavanju žalbi u toku izvođenja radova i da vodi evidenciju o navedenom. Preporučuje se Izvođaču da u toku implementacije ovog projekta postoji jedna osoba koja će biti zadužena za upravljanje žalbama jer dionica jednim dijelom prolazi kroz naselja gdje se može očekivati veći broj žalbi..

7.2. Žalbeni postupak u FBiH

Osim korištenja ovog žalbenog mehanizma, podnosioci žalbi će u svakom trenutku moći tražiti i pravne lijekove u skladu sa zakonima i propisima FBiH. Postupak je sažet na sljedeći način:

- O žalbama na odluku o eksproprijaciji odlučuje Federalna uprava za geodeziju i imovinsko-pravne poslove;
- Žalbe se podnose prvostepenom upravnom organu koji je donio odluku o eksproprijaciji (opština);
- Rok za podnošenje žalbi je 15 dana;
- Na svaku žalbu će se odgovoriti i biće obrađena u roku od 30 dana;
- Protiv odluke drugostepenog upravnog organa može se pokrenuti upravni spor pred kantonalnim sudom u roku od 30 dana od dana primitka odluke;
- Informacije o pravnom lijeku predstavljaju sastavni dio svake odluke;
- Ukoliko se u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu odluke o eksproprijaciji ne postigne sporazum o kompenzaciji, opštinski upravni organ je dužan bez odlaganja podnijeti važeću odluku o eksproprijaciji uz ostale relevantne dokumente nadležnom sudu na čijem se području eksproprijsana nekretnina nalazi, u svrhu određivanja kompenzacije.
- Ukoliko opštinski upravni organ ne postupi u skladu sa navedenom odredbom, prethodni vlasnik i korisnik eksproprijacije mogu se direktno obratiti sudu u svrhu određivanja kompenzacije.
- Zakon o upravnom postupku ima prednost nad Zakonom o eksproprijaciji tako da se žalbeni postupak mora voditi u skladu sa Zakonom o upravnom postupku..
- Za rješavanje svih sporova koji se ne mogu lako riješiti direktnom interakcijom stranaka, medijacija će se koristiti kao dobrovoljni postupak za vanudske rješavanje sporova. Direkcija za autoceste Federacije će angažovati nezavisnog i nepristrasnog posrednika treće strane kojem će biti dostavljene informacije o svim sporovima.
- Nadležni sud će po službenoj dužnosti u vanparničnom postupku odlučiti o visini kompenzacije za eksproprijsanu nekretninu.

- Postupci za utvrđivanje kompenzacije za eksproprisane nekretnine su hitni. Postupke treba završiti što je prije moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana pokretanja sudskog postupka;
- Protiv odluke suda o kompenzaciji moguće je uložiti zasebnu žalbu.

8. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I JAVNE KONSULTACIJE

8.1. Sažetak prethodnog angažmana zainteresovanih strana

Javne konsultacije u skladu sa zahtjevima okolišne dozvole

JPAC je sproveo lokalni proces PUO za cijelokupnu trasu Koridora Vc (podijeljen u četiri LOT-a s odgovarajućim PUO-ima). Projektna dionica koja se razmatra za finansiranje je dio LOT-a 2 Doboј Jug – Sarajevo Jug. Odluke o utvrđivanju djelokruga za ova četiri LOT-a izdate su 2005. godine, dok su PUO-vi odobreni 2007. godine. Javne konsultacije su provedene u dvije faze: (i) nakon Izvještaja o utvrđivanju djelokruga i (ii) nakon Završnog izvještaja o PUO. U obje faze dokumenti su bili javno objavljeni po 30 dana. Javne konsultacije su bile organizovane u opštinama duž koridora, uključujući Zenicu i Sarajevo (LOT 2). Na dionici projekta nisu zabilježene značajnije žalbe javnosti u vezi s ekološkim i socijalnim pitanjima. Nakon uspješnog procesa PUO, izdata je Okolišna dozvola za LOT 2 (2007. godine).

Okolišna dozvola je obnovljena na osnovu ažurirane PUO 2014. godine. U skladu sa državnim zakonodavstvom JPAC nije bio u obavezi da vodi javne konsultacije za ovaj proces. Okolišna dozvola je ponovno obnovljena 2019. godine, a javne konsultacije nisu ni tada provedene, u skladu s državnim zakonodavstvom. JPAC je pokrenuo postupak izdavanja okolišne dozvole za cijelu dionicu Doboј Jug – Sarajevo Jug izradom PUO. PUO je ažurirana u skladu sa zahtjevima EBRD-a s obzirom da je ona finansirala obnavljanje PUO. PUO je usklađena s lokalnim zakonodavstvom i zahtjevima EBRD-a.

Javne konsultacije u skladu sa zahtjevima prostornog planiranja

Prostorni plan FBiH 2008-2028.

Javne konsultacije su obavljene i 2012. godine u vezi s novim Prostornim planom FBiH za period 2008-2028. godine (koji je još uvijek u parlamentarnoj proceduri). Federalno ministarstvo prostornog uređenja, u ime predlagачa Prostornog plana (Vlada FBiH), organizovalo je javne rasprave u trajanju od 60 dana, od 15. februara 2012. godine do 15. aprila 2012. godine. U svakom kantonu organizovana je javna rasprava, a centralna javna rasprava održana je u Sarajevu 16. aprila 2012. godine. Obavještenje o javnoj raspravi poslano je Federalnoj novinskoj agenciji (FENA), a objavljeno je u dnevnim novinama (*Dnevni Avaz* i *Oslobođenje*).

Prema Izvještaju o konsultacijama koje su obavljene za vrijeme izrade Prostornog plana FBiH 2008-2028, u Mostaru je 13. marta 2012. godine održan sastanak s javnim konsultacijama. Pokrenuta pitanja u vezi s Koridorom Vc nisu bila relevantna za dionicu Projekta koja je obuhvaćena ovim PAZS-om.

Prostorni plan za područje od posebnog interesa za FBiH – Autocesta na Koridoru Vc

Inicijalni tekst Prostornog plana za Autocestu na Koridoru Vc u FBiH izrađen je 2010. godine bez dionica u Blagaju i Počitelju, zbog protivljenja mjesnih zajednica. Parlament FBiH je tada odlučio da se u roku od 6 mjeseci provedu dodatna istraživanja i razmotre alternativna rješenja za ovu dionicu. U 2011. godini, cjeloviti nacrt izmijenjenog i

dopunjeno Prostornog plana stavljen je na javne konsultacije. Organizovane su dvije javne rasprave:

- javna rasprava u Mostaru (u novembru 2011. godine), u organizaciji Federalnog ministarstva prostornog uređenja, i
- javna rasprava u Sarajevu (u novembru 2011. godine), u organizaciji Parlamentarne skupštine BiH (Odbor za transport i komunikacije).

Plan je potom usvojen u Parlamentu FBiH i službeno objavljen u decembru 2017. godine.

Javne konsultacije za vrijeme faze idejnog projekta

Tokom faze idejnog projekta, JPAC je održavao stalnu komunikaciju s predstavnicima mjesne zajednice Ozimica – Poprikuše. Treba dodati da je Prostorni plan Opštine Žepče 2007-2027. donesen Odlukom Opštinskog vijeća broj 01.23-102/08 26. septembra 2008. godine i objavljen u Službenim novinama Opštine Žepče br. 4/08.

U Prostornom planu Opštine Žepče i Prostornom planu Zeničko-dobojskog kantona trasa autoceste planirana je s lijeve strane magistralne ceste M-17 i urbanog područja Žepča. Opština Žepče je Prostornim planom Opštine koordinirala i zaštitila izgradnju autoceste i usmjerila izgradnju svih objekata na urbana područja i građevinsko zemljište, formirala poslovne zone, te usmjerila poljoprivrednu proizvodnju na visokovrijedno poljoprivredno zemljište u Žepču, Orahovici, Bistrici, Lupoglavu i Tatarbudžaku kroz opštinske i druge poticaje, a sve u skladu s namjenama utvrđenim Prostornim planom uređenja Opštine Žepče.

Za vrijeme faze izrade Idejnog projekta, a u vezi s predloženim izmjenama trase autoceste na Koridoru Vc, Opštinsko vijeće Žepče je svojim Zaključkom iz juna 2015. godine dalo načelnu saglasnost na predloženu izmjenu trase autoceste na Koridoru Vc kroz područje Opštine Žepče na potezu grad Žepče – Trebatović – Brezovo Polje. U zaključku, utvrđeno je da je ovu trasu potrebno korigovati, uvažavajući sugestije MZ Ravna i MZ Opšenik.

Tokom izrade Glavnog projekta trasa dionice Ozimica – Poprikuše ostala je u dogovorenoj zoni, a izmjene su se odnosile na korekcije pojedinih osi, prvenstveno na prilazima tunelima, gdje je cilj bio da razdvojenost osi bude što je moguće kraća prije i poslije tunela. Sužavanjem samog trupa ceste postignute su znatne uštede prostora i građevinskih radova.

U longitudinalnom smislu izvršena je određena korekcija nivelete Autoceste koja je imala za cilj smanjenje građevinskih radova i optimizaciju položaja nivelete u odnosu na uslove terena kojim Autocesta prolazi.

Javne konsultacije za program prijateljskog okruženja

Poučena iskustvom prethodnih dionica autoceste, Uprava JPAC-a je odlukom broj 01-7700-17/22 od 03. novembra 2022. godine zadužila Odjel za studijsku dokumentaciju, socijalnu i ekološku politiku JPAC-a da definiše sve potrebne projekte u okviru programa prijateljskog okruženja⁴⁷ na teritoriji opštine Žepče. Uprava JPAC-a je zadužila Odjel da takvu koordinaciju održava s predstnikom JPAC-a na terenu kao i s predstvincima nadležne

⁴⁷ Program prijateljskog okruženja je program unapređenja lokalne infrastrukture u okviru kojeg JPAC, u saradnji s nadležnom opštinom i izvođačem, pomaže u izgradnji i unapređenju lokalne infrastrukture u vezi s izvođenjem radova na određenoj dionici autoceste.

opštine tokom čitavog projektnog ciklusa u najboljem interesu mjesnih zajednica unutar projektnog područja.

Dana 24. novembra 2022. godine u opštini Žepče održan je sastanak na kom su načelnik i odgovarajuće opštinske službe obaviješteni da zahtjev za potpisivanje sporazuma o prijateljskom okruženju i pomoć u implementaciji projekata za mjesnu zajednicu treba da bude blisko povezan s izgradnjom autoceste. Tom prilikom su obaviješteni da se za svaku stavku zahtjeva treba navesti opis projekta (lokacija, sadržaj zahtjeva, npr. lokalna cesta, potok), opis vrste radova koji će se izvoditi i poveznicu s izgradnjom autoceste.

Dana 28. novembra 2022. godine JPAC je od opštine Žepče primio prijedlog projekta koji se odnosi na stvaranje prijateljskog okruženja između Izvođača, JPAC-a i građana opštine Žepče na izgradnji autoceste na Koridoru VC, poddionica Ozimica – Poprikuše, u dužini od 13,2 km. U dopisu su naveli da su u toku radovi na izradi Glavnog projekta autoceste za poddionicu Ozimica – Poprikuše, koja prolazi u blizini gusto naseljenih područja s puno stambenih zgrada i razvijenom infrastrukturom, gdje će sigurno doći do značajnih oštećenja koja će zahtijevati sanaciju. Kako bi se spriječile tenzije i negativni događaji do kojih bi moglo doći za vrijeme buduće izgradnje ove dionice, kao i da bi se stvorila pozitivna atmosfera između izvođača i lokalnog stanovništva, lokalno stanovništvo je podstaknuto da dostavi prijedloge projekata opštinskoj upravi i Mjesnim zajednicama na projektnom području gdje će se izvoditi građevinski radovi. Predloženo je da ovi projekti budu sastavni dio Glavnog projekta poddionice Ozimica – Poprikuše. Zahtjevi su uključivali izgradnju ili rekonstrukciju lokalne infrastrukture koja će se koristiti za pristup trasi autoceste i deponijama koje se nalaze uz trasu autoceste i koja će biti ugrožena ili pretrpjeli određena oštećenja tokom izvođenja radova.

Dana 2. februara 2023. godine Upravni odbor JPAC-a je donio odluku o saglasnosti za uvrštanje potrebnih projekata u okviru Programa prijateljskog okruženja na području Opštine Žepče u opseg radova na izradi Glavnog projekta poddionice Ozimica – Poprikuše, čime je nastavljena dobra saradnja između Opštine Žepče i JPAC-a.

Javne konsultacije tokom terenskih istraživanja

Tokom terenskih istraživanja radna grupa je organizovala individualne sastanke (komunikacija licem u lice) sa svim lociranim PO-ima. Ova komunikacija se odvijala tokom SEA-e i inventara imovine pogođene projektom.

Tokom interakcije licem u lice, PO-ima su dostavljene informacije o predstojećem cestovnom projektu, planiranim terenskim istraživanjima, principima kompenzacije i primjenjivim dodatnim naknadama, suštini krajnjeg datuma, podobnosti PO-ova za kompenzaciju, primjeni MRŽ-a, a prava i obaveze aktera projekta i PO-ova/PD-ova jasno su objašnjene svim osobama s kojima je komunicirano pojedinačno.

Vrijedi napomenuti da je takva interakcija licem u lice prilično efikasan izvor razmjene informacija sa PO-ima i odgovaranja na sva njihova pitanja formalnim i lako razumljivim jezikom te da omogućava da PO-i budu dobro informisani o aspektima koji se odnose na projekat.

8.2. Dostupni komunikacijski alati i resursi

JPAC komunicira sa javnošću putem svojih web stranica (www.jpautoceste.ba) i svoje Facebook stranice, kao i putem elektronskih, digitalnih i štampanih medija (TV, novine, radio, online mediji). Web stranice se redovno ažuriraju i sadrže informacije o:

- JPAC-ovim operacijama (planovi rada, finansijski i revizorski izvještaji, politike, mogućnosti nabavke i odluke),
- napretku u vezi s planiranjem, izgradnjom i radom Koridora Vc,
- pitanjima koja se odnose na otkup zemljišta, zaštitu okoliša, kulturno nasljeđe, sigurnost, naplatu cestarine i informacije u vezi sa saobraćajem,
- kontaktima preduzeća,
- programu društveno odgovornog poslovanja, itd.

8.3. Planirano objavljivanje informacija i konsultacije

Objavljivanje 2. dijela APP-a

Nacrt 2. dijela APP-a će biti objavljen na lokalnim jezicima i engleskom jeziku na službenoj web stranici JPAC-a (www.jpautoceste.ba) i na web stranici Opštine Žepče.

Štampani primjeri dokumenta će također biti dostupni u prostorijama JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine:

JPAC Mostar

Adema Buća 20,
88 000 Mostar

JPAC Sarajevo

Hamdije Kreševljakovića 19,
71000 Sarajevo

APP će ostati u javnoj domeni za vrijeme trajanja cijelog projektnog ciklusa.

9. IMPLEMENTACIJA

9.1. APP i organizacijske strukture za implementaciju

Akcioni plan za preseljenje (APP) pripremljen je prije stvarne implementacije kompenzacijskih aktivnosti i biće javno objavljen. JPAC komunicira sa javnošću putem svojih web stranica (www.ipautoceste.ba) i svoje Facebook stranice, kao i putem elektronskih, digitalnih i štampanih medija (TV, novine, radio, online mediji). Web stranice se redovno ažuriraju.

APP će biti objavljen na engleskom jeziku na službenoj web stranici JPAC-a (www.ipautoceste.ba) i na web stranici Opštine Žepče (<http://www.opcina-zepce.com/>). APP će ostati u javnoj domeni za vrijeme trajanja cijelog projektnog ciklusa. U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, kao i iz praktičnih razloga, odgovornosti se dijele između Jedinice za implementaciju projekta u okviru Preduzeća i uključene Opštine.

U ime Opštine Žepče, proces eksproprijacije će voditi Odjeljenje za građevinarstvo i prostorno uređenje te njegova imenovana Komisija za otkup zemljišta.

Tabela u nastavku daje pregled odgovornosti i aranžmana za implementaciju zahtjeva ovog APP-a.

Tabela 12: Organizacijske odgovornosti i strukture

Zadatak	Odgovorni subjekt
Objavljivanje informacija svim osobama i zajednicama koje su pogodjene Projektom	JIP
Direktna komunikacija s vlasnicima i stanašima i posjeti istih	JIP i Opštine
Zaključivanje sporazumnih rješenja prije eksproprijacije	JIP
Eksproprijacija nekretnine u slučaju da sporazumna rješenja nisu zaključena	Opštine
Pružanje pomoći ranjivim osobama / domaćinstvima po potrebi	JIP i Opštine
Plaćanje / pružanje kompenzacijskih paketa	JIP
Praćenje i izvještavanje u vezi s eksproprijacijom	JIP
Praćenje i izvještavanje u pogledu privremenog zauzimanja zemljišta izvršenog nakon početka izgradnje	Izvođač
Upravljanje žalbama	JIP

Prilikom implementacije ovog Akcionog plana za preseljenje, odgovornosti opštine koje su navedene u gornjoj tabeli moraju se uskladiti s relevantnim zakonskim propisima koji određuju obaveze i odgovornosti opštine tokom procesa eksproprijacije. Opštinske službe će biti uključene i pomagaće ljudima tokom procesa preseljenja ako bude potrebno. Opštinske službe odavno znaju za prolazak autoceste kroz naselja i imaju prethodno iskustvo i u eksproprijaciji i u preseljenju, pa su stoga spremne da pruže neophodnu pomoć za vrijeme implementacije projekta.

9.2. Resursi potrebni za implementaciju na nivou JIP-a

Koordinator Projekta i ostalih devet članova Jedinice za implementaciju projekta (JIP) imenovani su *Odlukom o imenovanju Jedinice za implementaciju projekta*⁴⁸, od kojih će tri biti odgovorni za eksproprijaciju, uključujući Koordinatora za kompenzaciju i preseljenje, koji podnose izvještaje Koordinatoru Projekta i koji će se pobrinuti da se prethodno navedeni zadaci blagovremeno implementiraju.

U skladu sa članom II Odluke, JIP je dužna u potpunosti slijediti i poštovati sve odredbe Ugovora o finansiranju Koridora Vc Medakovo – Poprikuše br. 91.682 između BiH i EIB-a, kao i sve ostale procedure koje primjenjuje EIB, za vrijeme izgradnje autoceste, odnosno dionice Medakovo – Poprikuše i poddionice Ozimica – Poprikuše.

9.3. Finansijski aranžmani

Zajmoprimec je dužan finansirati kompenzacije za eksproprijaciju kao i troškove povezane s implementacijom aktivnosti premještanja i preseljenja. Stoga je zajmoprimec dostavio *Potvrdu Union banke d.d. Sarajevo broj PSA 15/1-72/23 od 02. februara 2022. godine* kao dokaz da su potrebna sredstva osigurana i položena.⁴⁹ Prvi dokaz da su potrebna sredstva osigurana i položena dostavljen je na početku eksproprijacije za 1. dio APP-a u obliku Potvrde iste banke.⁵⁰ Novi certifikat potvrđuje da su sredstva osigurana. U budžetu JPAC-a mora se odrediti posebna stavka koja će se pobrinuti za kompenzaciju i aktivnosti preseljenja u vezi s Projektom dionice Medakovo – Ozimica.

Tabela 13: Procijenjeni budžet APP-a za dionicu Ozimica - Poprikuše

Vrsta troška	Iznos (KM)
Kompenzacija za stambene građevine	10,000,000.00 KM
Kompenzacija za pomoćne građevine i ostale građevinske elemente (npr. bunari, vodovodne cijevi...)	2,000,000.00 KM
Kompenzacija za poljoprivredno i šumsko zemljište	14,000,000.00 KM
Kompenzacija za ekonomski neisplativo zemljište	1,700,000.00 KM
Kompenzacija za usjeve	1,000,000.00 KM
Kompenzacija za građevinsko zemljište	500,000.00 KM
Troškovi iz člana 47. Zakona o eksproprijaciji	80,000.00 KM
Pomoć ranjivim osobama	120,000.00 KM
Troškovi sudskih vještaka, provizije i ostali troškovi	150,000.00 KM
Prenamjena zemljišta iz poljoprivrednog/šumskog u građevinsko zemljište	450,000.00 KM
Ukupno (€)	15,338,756.40 €
Ukupno (KM)	30,000,000.00 KM

⁴⁸ JPAC-ova Odluka o imenovanju JIP-a za Izgradnju Autoceste na Koridoru Vc, poddionica Ozimica - Poprikuše (22. decembar, 2022. godine)

⁴⁹ Zakon o eksproprijaciji FBiH, čl. 24. (Službene novine FBiH, br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16)

⁵⁰ Potvrda Union Banke d.d. Sarajevo br. PSA 15/1-160/20 od 20. februara 2020. godine

Kako je procijenjeni budžet APP-a za dionicu Ozimica – Poprikuše (procjena vrijednosti eksproprijacije) urađen u ranoj fazi ovog projekta, nije moguće detaljnije procijeniti troškove predviđene za eksproprijaciju i ostale troškove. Moguća su odstupanja od predviđenih troškova, kao i na ovoj dionici, gdje su revizijom poslovnog plana značajno povećana sredstva planirana za eksproprijaciju i ostale troškove.

9.4. Vremenski okvir za otkup zemljišta

Aktivnosti otkupa zemljišta za 2. dio APP-a pokrenute su u januaru 2023. godine za sve pogođene zemljišne parcele u Opštini Žepče. Aktivnosti na otkupu zemljišta su u toku. Završetak otkupa zemljišta planiran je do kraja decembra 2023. godine.

9.5. Praćenje, evaluacija i izvještavanje

JPAC će pratiti proces otkupa zemljišta i održavati bazu podataka o otkupu zemljišta. Podaci/informacije će se povremeno ažurirati. Sve informacije o OPP-ima, njihovim posjedima i isplatama kompenzacija te mjerama pomoći držaće se povjerljivima.

Indikatori koji će se koristiti za praćenje će naročito uključivati sljedeće:

- Ukupnu **potrošnju** na eksproprijaciju i kompenzaciju,
- Broj **OPP-ova po kategorijama** (u skladu s kategorijama u Matrici prava),
- Broj **građevina** (stambenih, komercijalnih i pomoćnih) identifikovanih na pogođenim zemljišnim parcelama,
- Broj javnih sastanaka i konsultacija s pogođenim osobama održanih tokom pripreme ovog APP-a,
- Broj i procenat potpisanih **sporazumnih rješenja**,
- Broj i procenat pojedinačnih ugovora o kompenzaciji potpisanih prije početka građevinskih aktivnosti,
- Broj osoba koje zahtijevaju **posebnu pomoć** i vrste pomoći koje se blagovremeno pružene ranjivim pojedincima/domaćinstvima,
- Broj osoba koje su primile **kompenzaciju** u periodu s raspodjelom prema vrsti kompenzacije i po klasama iznosa,
- Broj i iznos **isplata koje nadoknađuju gubitak sredstava za život**,
- Broj i iznos **isplata koje nadoknađuju gubitak prihoda**,
- Uspješno ponovno uspostavljanje **preseljenih preduzeća** (nova lokacija, nivo prihoda, broj zaposlenih),
- Uspješno **preseljenje domaćinstava** (nova lokacija, nivo prihoda),
- Broj uspješno **ponovno uspostavljenih poljoprivrednih aktivnosti** nakon otkupa zemljišta ili ograničenja pristupa kao rezultat Projekta (nivo prihoda),
- Broj i vrsta **žalbi**, uključujući sve sudske predmete u vezi s otkupom zemljišta (podnesene i riješene, te koliko je vremena bilo potrebno za njihovo rješavanje).

JPAC će dva puta godišnje sastavljati izvještaje o napretku koji je postignut u primjeni APP-a. Ovi izvještaji će objedinjavati informacije o kompenzaciji i mjerama obnove sredstava za život, konsultacijama, informacije o pregovorima i rezultatima, pružanju pomoći ranjivim grupama, upravljanju žalbama, itd.

JPAC će dokumentovati sve sastanke i konsultacije zapisnicima i fotografijama te ih dostaviti Kreditoru zajedno sa izvještajima o napretku.

10. DODATAK 1 – UPITNIK ZA SOCIO-EKONOMSKU ANKETU

UPITNIK ZA KUĆE

Broj upitnika	
---------------	--

Datum ankete:	
Ime i prezime anketara:	

1. OPŠTE INFORMACIJE O POGOĐENOM DOMAĆINSTVU

1.1. Lokacija:	
1.2. Opština:	
1.3. Oznaka katastarske čestice:	
1.4. Puno ime ispitanika:	
1.5. Etnička pripadnost:	
1.6. Broj telefona:	
1.7. Pogođena cijela parcela: Da/Ne	
1.8. Ako je odgovor ne, navedite veličinu nepogođenog dijela:	m ²

2. OPŠTE INFORMACIJE O POGOĐENOJ NEKRETNITI (PARCELI)

2.1. Ukupna veličina:	m ²
-----------------------	----------------

2.2. Lokacija katastarskih čestica, ukupan broj po lokaciji i katastarska oznaka

Lokacija	Ukupan broj katastarskih čestica	Oznaka katastarske čestice	Trenutna upotreba <i>Označiti odgovarajuću upotrebu</i>
1.			Uglavnom stambena Uglavnom poljoprivredna Šuma Pašnjak Uglavnom poslovanje Nekorišteno
2.			Uglavnom stambena Uglavnom poljoprivredna Šuma Pašnjak Uglavnom poslovanje Nekorišteno

3. POLJOPRIVREDNE AKTIVNOSTI

3.1. Usjevi uočeni na pogodenom dijelu parcele u vrijeme ankete: _____

3.2. Višegodišnje / godišnje vrste: _____

3.3. Ako je višegodišnja: Godina sadnje: _____

3.4. Prosječan prinos na ovoj parceli prema poljoprivredniku: _____ (navesti mjeru jedinicu)

3.5. Ukupni zemljišni posjedi poljoprivrednika, uključujući ovu parcelu i sve ostale: _____ hektara
Uključujući poljoprivredna zemljišta, pašnjake, šume, sušno i neiskorišteno zemljište – Uključite cjelokupno zemljište koje je dostupno poljoprivredniku bez obzira na vlasništvo

3.6. Od čega je obrađeno ove godine: _____ hektara

4. OPŠTE INFORMACIJE O POGOĐENOJ GRAĐEVINI

4.1. Samostojeća zgrada: DA / NE	
4.2. Stan u većoj kući: DA / NE	
4.3. Stan u zgradbi: DA / NE	
4.4. Kuća: DA / NE	
4.5. Vanjske dimenzije (glavna zgrada) m x m	
4.6. Godina izgradnje:	
4.7. Opšte stanje (glavna zgrada):	Eksterijer: Interijer: 1: novo ili vrlo dobro 2: osrednje 3: loše 4: ruševno, neupotrebljivo

4.8. Pomoćne građevine		4.9. Građa od čvrstih materijala
Ljetna kuhinja		DA NE
Garaža		DA NE
Ostava		DA NE
Štala		DA NE
Ostalo (navesti):		DA NE
Ostalo (navesti):		DA NE

Označiti odgovarajuće polje

5. PITANJA VLASNIŠTVA

5.1. Vlasnik: Da Ne

5.2. Korisnik: Da Ne

5.3. Detalji o vlasništvu		
S potpuno uknjiženim vlasništvom		
Legalizacija u toku		U kojoj fazi je proces legalizacije:
Formalni zakup javne imovine		Vlasnik
Formalni zakup privatne imovine		Vlasnik (kontaktni podaci):
Neformalni zakup		Vlasnik (kontaktni podaci):
Potpuno neformalno		Kako je vlasnik došao u posjed gore navedene parcele?
Zajedničko vlasništvo DA / NE		Ako je odgovor da, ime drugih suvlasnika:

Označiti odgovarajuće polje

6. OPŠTE INFORMACIJE O ČLANOVIMA POGOĐENOG DOMAĆINSTVA

6.1. Informacije o članovima domaćinstva

	Ime i prezime	Odnos s glavom domaćinstva	Godina rođenja	Spol	Zanimanje	Obrazovanje (stepen stručne spreme)
1	GD	GD		M	Ž	
2				M	Ž	
3				M	Ž	
4				M	Ž	
5				M	Ž	

7. RANJIVOST

7.1 Da li neko od članova domaćinstva pati od sljedećih problema:	7.2. Socijalna primanja (da ili ne, ako je odgovor da koja vrsta pomoći)
Fizičke poteškoće	
Mentalne poteškoće	
Hronična bolest koja zahtijeva redovnu ljekarsku pažnju	
Hronična bolest koja zahtijeva hospitalizaciju	
Nezaposleni i bez redovnih primanja	
Starija osoba i/ili starija osoba koja živi sama	
Pripadnik etničke manjine (npr. Rom)	
Ostali problemi (navesti)	

Navesti broj pogođenih članova domaćinstva u odjeljku z u relevantnom polju tabele

8. POGOĐENO DOMAĆINSTVO (STAMBENI SMJEŠTAJ)

8.1. Koliko dugo živite ovdje (godina kada ste se ovdje nastanili):
8.2. Gdje ste prije živjeli?
8.3. Pod kojim okolnostima ste se ovdje nastanili?

9. SOCIO-EKONOMSKI DETALJI O POGOĐENOM DOMAĆINSTVU

9.1. Ukupni prihod domaćinstva

U koju od sljedećih kategorija spada prosječni ukupni mjesecni prihod cijelog vašeg domaćinstva:	
Manje od 500 KM	
Između 500 i 1.000 KM	
Između 1.000 i 1.500 KM	
Više od 1.500 KM	

U slučaju da ima više članova domaćinstva koji ostvaruju prihod, molimo vas da iznose objedinite

Koji od sljedećih su vaši glavni izvori prihoda:	
Plate	Penzije
Lična poljoprivredna proizvodnja	Državna ili druga pomoć
Malo preduzeće	Ostalo (navesti):
Novčane doznake	Ostalo (navesti):

(1: najviši, 2 drugi po visini, itd... – o: nije značajno ili nije primjenjivo)

9.2. Da li ste zadovoljni svojom ekonomskom situacijom?

Vrlo zadovoljan	
Zadovoljan	
Ni zadovoljan ni nezadovoljan	
Nezadovoljan	
Jako nezadovoljan	

Označiti odgovarajuće polje

10. RASELJAVANJE

10.1. Šta će za vas predstavljati glavne probleme ako na kraju budete pogođeni implementacijom projekta?

Gubitak sredstava za život		Gubitak društvenih veza		Gubitak nekretnine		Ostalo (navesti):	
Muški član domaćinstva							

Ženski član domaćinstva								
-------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

(1: najvažniji, 2 drugi po važnosti, itd. – o: nije značajno ili nije primjenjivo)

11. PREFERENCIJE ZA KOMPENZACIJU

11.1. Preseljenje (premještanje u drugu kuću na području koje nije pogodeno) DA / NE

10.2. Šta bi za vas bilo najvažnije pri izboru lokacije za preseljenje (označiti stepen važnosti)?

	Blizina škola	Blizina zdravstvenih ustanova	Blizina rodbine	Blizina društvenih mreža (navesti)	Blizina radnog mjeseta
Muški član domaćinstva					
Ženski član domaćinstva					
	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):	Ostalo (navesti):
Muški član domaćinstva					
Ženski član domaćinstva					

(1: najvažnije, 2 drugo po važnosti, itd. – o: nije značajno ili nije primjenjivo)

10.3. Kompenzacija u gotovini DA / NE

10.4 Da li imate drugu kuću u koju biste se mogli premjestiti? DA / NE

UPITNIK ZA VLASNIKE ZEMLJIŠTA

Broj upitnika	
---------------	--

Datum ankete:	
Ime i prezime anketara:	

Opština:	
Lokacija:	
Adresa:	
Oznaka katastarske čestice:	
Fotografija pogodene nekretnine (broj):	
Pogodena cijela parcela: DA / NE	
Ako je odgovor ne, navedite veličinu nepogođenog dijela: m ²	

1. OPŠTE INFORMACIJE O ISPITANIKU

1.1. Ime i prezime ispitanika:
1.2. Vlasnik ili korisnik zemljišne parcele:
1.3. Etnička pripadnost:
1.4. Broj telefona:

2. OPŠTE INFORMACIJE O POGOĐENOJ NEKRETNINI (PARCELI)

2.1. Lokacija katastarskih čestica, ukupan broj po lokaciji i katastarska oznaka

Lokacija	Ukupan broj parcela	Oznaka katastarske čestice	Trenutna upotreba <i>Označiti odgovarajuću upotrebu</i>
1.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Nekorišteno
2.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Nekorišteno

3. PITANJA VLASNIŠTVA

3.1. Vlasnik: Da Ne

3.2. Korisnik: Da Ne

3.3. Detalji o vlasništvu		
S potpuno uknjiženim vlasništvom		
Legalizacija u toku		U kojoj fazi je proces legalizacije:
Formalni zakup javne imovine		Vlasnik

Formalni zakup privatne imovine		Vlasnik (kontaktni podaci):
Neformalni zakup		Vlasnik (kontaktni podaci):
Neformalni zakup		Kako je vlasnik došao u posjed gore navedene parcele?
Zajedničko vlasništvo DA / NE		Ako je odgovor da, ime drugih suvlasnika:

Označiti odgovarajuće polje

4. POLJOPRIVREDNE AKTIVNOSTI

4.1. Usjevi uočeni na pogođenom dijelu parcele u vrijeme ankete: _____

4.2. Višegodišnje / godišnje vrste: _____

4.3. Ako je višegodišnja: Godina sadnje: _____

4.4. Prosječan prinos na ovoj parcelli prema poljoprivredniku: _____ (navesti mjeru jedinicu).

4.5. Ukupni zemljišni posjedi poljoprivrednika, uključujući ovu parcellu i sve ostale: _____ hektara

Uključujući poljoprivredna zemljišta, pašnjake, šume, sušno i neiskorišteno zemljište – Uključite cjelokupno zemljište koje je dostupno poljoprivredniku bez obzira na vlasništvo.

4.6. Od čega je obrađeno ove godine: _____ hektara

5. PRIHOD OD POLJOPRIVREDNIH AKTIVNOSTI

5.1. Da li prodajete usjeve _____

5.2. Ako je odgovor da, koliki je vaš prosječni godišnji prihod ostvaren prodajom usjeva: _____

5.3. Koristite li usjeve za zadovoljavanje vlastitih potreba (potrošnja): _____

5.4. Da li ste imali planove koji se odnose na pogođeni dio parcele? DA ili NE

5.5. Ako je odgovor DA, koje su bile vaše namjere? _____

6. PREFERENCIJE ZA KOMPENZACIJU

6.1. Kompenzacija u gotovini DA / NE

6.2. Da li biste željeli parcellu u zamjenu za parcellu? DA/NE

6.3. Da li biste umjesto ove zemljišne parcele kupili drugu nekretninu? DA/NE

UPITNIK ZA POSLOVNE SUBJEKTE

Broj upitnika	
---------------	--

Datum ankete:	
Ima anketara:	

Opština:	
Lokacija:	
Adresa:	
Oznaka katastarske čestice:	
Fotografija pogodjene nekretnine (broj):	

1. OPŠTI PODACI O ISPITANIKU (PREDSTAVNIKU DOTIČNOG POSLOVNOG SUBJEKTA)

1.1. Ime i prezime ispitanika:	
1.2. Položaj koji ispitanik ima u poslovnom subjektu:	
1.3. Etnička pripadnost:	
1.4. Broj telefona:	
2. OPŠTE INFORMACIJE O POGOĐENOM POSLOVNOM SUBJEKTU	
2.1. Vrsta poslovne aktivnosti:	
2.2. Godina osnivanja:	
2.3. Vlasnik (svlasnik):	
2.4. Pravni oblik poslovnog subjekta:	
2.5. Poslovni subjekt je formalno registrovan: DA / NE	
2.6. Da li je građevina u kojoj poslovni subjekt obavlja posao legalizovana? YES / NO (ako nije, pojasnite _____)	

2.7. Broj zaposlenih na puno radno vrijeme: _____ i broj zaposlenih na skraćeno radno vrijeme: _____

3. INFORMACIJE O POSLOVNIM PRIHODIMA

3.1. U prosjeku, u posljednje tri godine:

Ukupan prihod (KM godišnje)

Napomena: Ukoliko poslovni subjekt posluje manje od 3 godine, navesti podatke za posljednju godinu.

4. PREFERENCIJE ZA KOMPENZACIJU

4.1 Šta će za vas predstavljati glavne probleme ako na kraju budete pogođeni implementacijom projekta?

Gubitak klijenata (poslovanja)		Ometanje poslovnih aktivnosti uslijed		Oštećenja opreme		Ostalo (navesti):	
-----------------------------------	--	--	--	---------------------	--	-------------------	--

			radova						

(1: najvažniji, 2 drugi po važnosti, itd. – 0: nije značajno ili nije primjenjivo)

4.2 Koja bi vrsta kompenzacije bila najprikladnija za vas?

11. DODATAK 2 – OBRAZAC ZA JAVNE ŽALBE I KONTAKT INFORMACIJE

Obrazac za javne žalbe

Referentni broj:	
Puno ime (nije obavezno)	
Kontakt informacije Označite kako želite da vas kontaktiramo (pošta, telefon, e-mail).	☐ Poštom: Navedite poštansku adresu: <hr/> <hr/> <hr/>
	<ul style="list-style-type: none"> • Telefonom: _____
	<ul style="list-style-type: none"> • E-mailom _____
Naziv projekta: Lokacija:	☐ Dionica/Poddionica: _____ ☐ Katastarska opština: _____
Opis incidenta ili žalbe: _____ Šta se dogodilo? Gdje se dogodilo? Kome se dogodilo? Koji je rezultat problema ?	
Datum incidenta/žalbe _____	
☐ Jednokratni incident/žalba (datum _____) ☐ Desilo se više puta (koliko puta? _____) ☐ U toku (trenutno doživljava problem)	
Šta biste željeći da se dogodi kako bi se problem riješio? <hr/>	
Potpis: _____	

Datum: _____

Molimo vas da ovaj obrazac pošaljete na:

Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine

Na pažnju: Kontakt osoba za žalbeni mehanizam

Sektor za projektovanje – Odjel za studijsku dokumentaciju, socijalnu i ekološku politiku

Poštanska adresa: Adema Buća 20, 88000 Mostar

Hamdije Kreševljakovića 19, 71000 Sarajevo

Fax: +387 33 277 901

Telefon: +387 33 277 900

E-mail adresa: pritzube@jpautoceste.ba

www.jpautoceste.ba

12. DODATAK 3 – OBAVJEŠTENJE O SOCIO-EKONOMSKOJ ANKETI

Sjedište u Mostaru: Ul. Adema Buća 20, 88000 Mostar, Tel.: +387 36 512 300, Fax: +387 36 512 301
Unes u Sarajevu: Ul. Hamdije Kreševljakovića 19, 71000 Sarajevo, Tel.: +387 33 277 900, Fax: +387 33 277 901

e-mail: info@jpautoceste.ba
www.jpautoceste.ba

OBAVIJEST O ANKETIRANJU

VLASNIKA/KORISNIKA PARCELA I OBJEKATA NA TRASI DIONICE MEDAKOVО – POPRIKUŠE, PODDIONICA OZIMICA – POPRIKUŠE, KAO DIO PROJEKTA IZGRADNJE KORIDORA Vc

Obavještavamo vas da će od 06.03.2023. do 08.03.2023. godine JPAC vršiti popis i anketiranje vlasnika/korisnika parcela i objekata na lokalitetima katastarskih opština Goliješnica, Donje Ravne, Ozimica, Tatarbudžak, Žepče Van i Želeće, koje će biti predmet potpune ili nepotpune eksproprijacije, a koje se nalaze na trasi planirane izgradnje poddionice Ozimica – Poprikuše u okviru projekta izgradnje Koridora Vc.

Svrha ove ankete je prikupljanje socio-ekonomskih podataka o domaćinstvima i pojedincima koji žive ili rade na posjedima koji će biti obuhvaćeni izgradnjom poddionice, a sve u cilju uspostavljanja što pravednijeg sistema otkupa zemljišta i kako bi JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar moglo bolje planirati svoje aktivnosti u tom smjeru.

Prikupljeni podaci iz ankete su povjerljivi i koristiće se isključivo u statističke svrhe prilikom izrade dokumenta „Plan za otkup zemljišta i preseljenje“ za potrebe ovog Projekta.

Anketu će organizovati zaposlenici JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar.

Ukoliko niste u mogućnosti da prisustvujete anketi, molimo vas da se putem telefona ili e-maila obratite sljedećim osobama za kontakt:

Ivan Rebac

Telefon: 036 512 352

E-mail: r.ivan@jpautoceste.ba

Dženana Macanović Čemić

Telefon: 036 512 333

E-mail: m.dzenana@jpautoceste.ba

Unaprijed vam se zahvaljujemo na saradnji.

S poštovanjem,

JP Autoceste FBiH, d.o.o. Mostar

Identifikacijski broj: 4227691540005 PDV broj: 227691540005

Glavni račun: Union banka Sarajevo 1020010000014039

Transakcijski račun: Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, glavna filija Mostar 1610200062470038

Federalna taksa za kontinuiranje autoputeva: 1610200062470232 | 3386902296565422

Naknada za kontinuiranje cestovnog zemljišta: 1610200062470135 | 3386902296564549

Registrirano u Općinskom sudu u Mostaru, MB5 58-01-9179-10

13.DODATK 4 – FOTOGRAFIJE POGOĐENIH STAMBENIH GRAĐEVINA

Br. 1

STAMBENE GRAĐEVINE – Goliješnica (Žepče)

GLAVNE KARAKTERISTIKE

- Lokacija – Goliješnica – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Vrlo dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 2

STAMBENE GRAĐEVINE – Goliješnica (Žepče)

GLAVNE KARAKTERISTIKE

- Lokacija – Goliješnica – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 3

STAMBENE GRAĐEVINE – Goliješnica (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Goliješnica – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Vrlo loše
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Ne
- Građevina nije naseljena
- Upitnik popunjeno – Ne

Br. 4

STAMBENE GRAĐEVINE – Tatarbudžak (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Tatarbudžak - Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Ne
- Građevina nije naseljena
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 5

STAMBENE GRAĐEVINE – Žepče Van (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Vašarište - Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Da
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Solidno
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Mogući zahtjev za eksproprijaciju u skladu sa čl. 11 Zakona o eksproprijaciji
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 6

STAMBENE GRAĐEVINE – Žepče Van (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Vašarište - Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 7

STAMBENE GRAĐEVINE – Žepče Van (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Vašarište - Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost –
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Yes
- Vanjsko stanje – Solidno
- Preferencija za kompenzaciju –
- Mogući zahtjev za eksproprijaciju u skladu sa čl. 11 Zakona o eksproprijaciji
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Ne
- Upitnik popunjeno – Ne

Br. 8

STAMBENE GRAĐEVINE – Žepče Van (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Opšenik - Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Vrlo dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Mogući zahtjev za eksproprijaciju u skladu sa čl. 11 Zakona o eksproprijaciji
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Ne
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 9

STAMBENE GRAĐEVINE – Žepče Van (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Opšenik – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Mogući zahtjev za eksproprijaciju u skladu sa čl. 11 Zakona o eksproprijaciji
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 10

STAMBENE GRAĐEVINE – Ozimica (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Bljuva – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Solidno
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Mogući zahtjev za eksproprijaciju u skladu sa čl. 11 Zakona o eksproprijaciji
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 11

STAMBENE GRAĐEVINE – Ozimica (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Bljuva – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Solidno
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Mogući zahtjev za eksproprijaciju u skladu sa čl. 11 Zakona o eksproprijaciji
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 12

STAMBENE GRAĐEVINE – Ozimica (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Bljuva – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost –
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Vrlo loše
- Preferencija za kompenzaciju –
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Ne
- Građevina nije naseljena
- Upitnik popunjeno – No

Br. 13

STAMBENE GRAĐEVINE – Donje Ravne (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Briježđe – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Vrlo dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Dopunska eksproprijacija u području koje je obrađeno u 1. dijelu APP-a
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 14

STAMBENE I POSLOVNE GRAĐEVINE – Donje Ravne (Žepče)**GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Briježđe – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Ne
- Dopunska eksproprijacija u području koje je obrađeno u 1. dijelu APP-a
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 15**STAMBENE GRAĐEVINE – Želeće (Žepče)****GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Želeće – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Vrlo dobro
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Dopunska eksproprijacija u području koje je obrađeno u 1. dijelu APP-a
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 16**STAMBENE GRAĐEVINE – Želeće (Žepče)****GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Želeće – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Da
- Vlasništvo – D
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Solidno
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Dopunska eksproprijacija u području koje je obrađeno u 1. dijelu APP-a
- Upitnik popunjeno – Da

Br. 17**STAMBENE GRAĐEVINE – Želeće (Žepče)****GLAVNE KARAKTERISTIKE**

- Lokacija – Želeće – Žepče
- Ime glave domaćinstva: Lični podaci, dostupni za uvid
- Ranjivost – Ne
- Vlasništvo – Da
- Građevinska dozvola – Da
- Vanjsko stanje – Solidno
- Preferencija za kompenzaciju – Samo u gotovini
- Potreba za fizičkim preseljenjem – Da
- Dopunska eksproprijacija u području koje je obrađeno u 1. dijelu APP-a
- Upitnik popunjeno – Da